

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

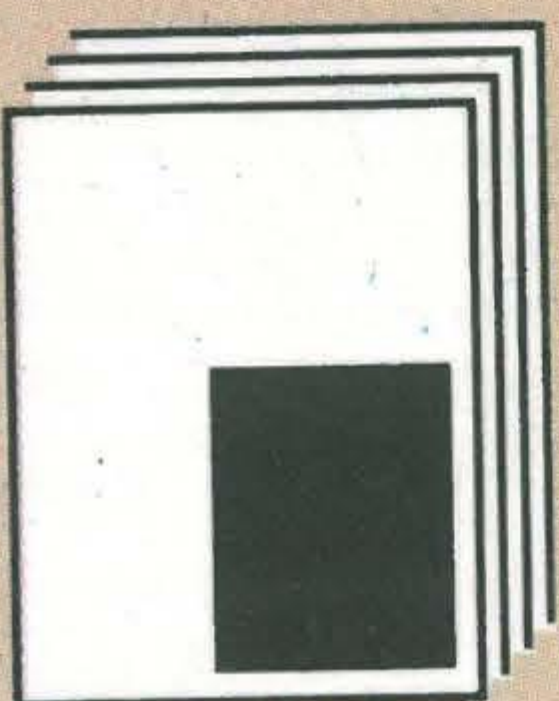
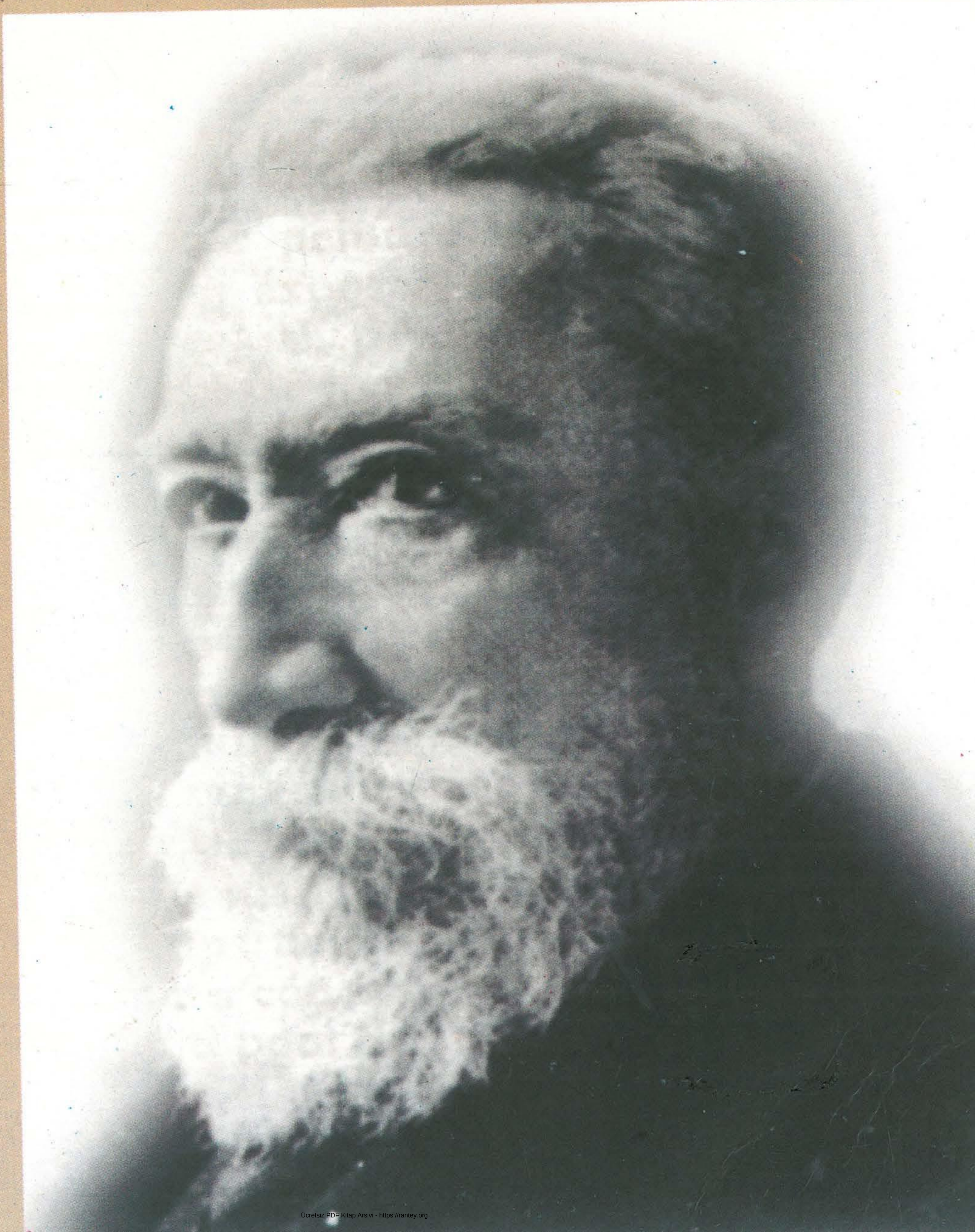
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Anatole France

BALTHASAR

Çeviren: Tozan Alkan

pencere
yayınları

Anatole France
BALTHASAR

**Bu kitabın Yayın hakları
Pencere Yayınlarına aittir
Calmann-Lévy, Éditeurs 1926
Fransızca baskısından çevrilmiştir
Birinci Baskı: Mart 2002
Redaksiyon: Cengiz Yıldırım
Montaj: Bahri Çakır
Baskı, Cilt: Ceren Matbaası
Kapak Baskı: Ceren Matbaası
Yayın Yönetmeni: Muzaffer Erdoğan**

ISBN 975-8460-36-6

PENCERE YAYINLARI: 151

**Kazım İsmail Gürkan Cad. Hamam Sok. No. 2 Yavuz Han Kat 6
Cağaloğlu / İSTANBUL
TEL: (0212) 522 79 24 - 511 64 98**

Anatole France

BALTHASAR

Vikont Eugène-Melchior de Vogüé'ye

Çeviren: Tozan Alkan

BALTHASAR

*Magnos reges fere habuit Oriens*¹
TERTULLIANUS

O zamanlar, eski Yunanlıların Saracın adını verdikleri Balthasar, Habeşistan kralıydı. Kara ama güzel yüzlüydü. Yalın düşünüşlü ve yüce gönüllüydü. Yirmi iki yaşında, saltanatının üçüncü yılında Saba melikesi Belkıs'ı ziyarete gitti. Rahip Sembobitis ile hadım ağası Menkéra da ona eşlik ettiler. Tarçın, mür, altın tozu ve fil dişleri taşıyan develer de onları izliyordu. Sembobitis, yol boyunca Balthasar'a gezegenlerin etkileri ve taşların özellikleri hakkında bilgiler verdi, Menkéra ise ona ilahiler okudu. Ama Balthasar bunları dinlemiyor, ötelerde dik kulaklarıyla kumlara kış üstü oturmuş küçük çakalları seyrederek eğleniyordu.

Balthasar ve ona eşlik edenler on iki günlük bir yürüyüşten sonra güllerin kokusunu aldılar ve Saba'nın şehrini çevreleyen bahçelere doğru yöneldiler.

Burada, çiçekli nar ağaçlarının altında dans eden genç kızlarla karşılaştılar.

Rahip Sembobitis:

– Dans bir duadır, dedi.

Hadım ağası Menkéra:

– Bu kadınlar, dedi, çok büyük bir bedel karşılığında satılıyorlardı.

1. Doğru hemen hemen büyük krallara sahipti.

Şehre girdikten sonra, önlerine çıkan dükkân, sundurma ve depoların büyüklüğüne ve buraları dolduran malların çokluğuna hayran kaldılar. Uzunca bir zaman yük arabaları, hamallar, eşekler ve eşekçilerle dolu sokaklarda yürüdüler ve ansızın, mermer surları, lal rengi çadırları, altın kubbeleriyle Belkıs'ın Sarayı'nı karşılarında buldular.

Saba melikesi onları, kokulu suları duru bir çağılıyla inciler gibi dökülen fıskiyelerin serinlettiği bir avluya aldı. Kraliçe ayakta, değerli taşlarla süslü giysisiyle gülümsüyordu.

Onu gören Balthasar büyük bir şaşkınlık içindeydi. O, düşte gördüğünden daha tatlı, daha arzu doluydu.

Sembobitis:

– Efendimiz, dedi usulca, melikeyle ticari antlaşmayı halletseniz...

Menkéra:

– Dikkatli olun Efendimiz, diye ekledi. Onun, erkekleri kendisine aşık etmek için büyü yaptığı söyleniyor.

Rahip ve hadım ağası saygıyla eğilerek çıktılar.

Belkıs ile başbaşa kalan Balthasar konuşmaya çalıştı, ağzını açtı, ancak ağzından tek bir sözük bile çıkmadı. "Kraliçe sessizliğime kızacak" diye geçirdi içinden.

Ama melike gülümsemesini sürdürüyordu, kızmış gibi bir hali yoktu.

İlk konuşan melike oldu ve ezgili bir sesle:

– Hoş geldiniz, yakınıma geliniz, dedi.

Ak bir ışık huzmesini andıran parmağıyla Balthasar'a yerdeki lal rengi minderleri gösterdi.

Balthasar oturdu, derin bir iç çekti ve elleriyle birer minder kavrayıp, birden haykırdı:

– Hanımefendi, şu iki minderin size düşman iki büyük dev olmasını isterdim. Hazır boyunlarını kırmışken.

Bunu söylerken minderleri ellerinin arasında öyle bir sıkıştı ki, minderin yüzü patladı ve beyaz bir kuştüyü bulutu yükseldi. Küçük tüylerden biri bir an havada uçuştı, ardından melikenin göğsüne düştü.

Belkıs kızarak:

– Efendimiz, dedi, neden devleri öldürmek istiyorsunuz?

Balthasar:

– Çünkü size aşığım, diye yanıtladı.

Belkıs:

– Söyleyin bana, diye sordu, ülkenizde kuyu suları güzel midir?

Balthasar şaşırılmıştı. "Evet" diye yanıtladı.

Belkıs devam etti:

– Habeşistan'da kuru meyve reçeli nasıl yapılır, onu da öğrenmek isterim.

Kral yanıt veremiyordu. Belkıs ısrar etti:

– Söyleyin, beni memnun etmek için söyleyin.

Balthasar belleğini zorladı ve Habeş aşçıların ballı ayva reçeli nasıl yaptıklarını açıklamaya başladı. Ama Belkıs onu dinlemiyordu. Ansızın Balthasar'ın sözünü kesti:

– Efendimiz, sizin Candace kraliçesine aşık olduğunuz söylüyor. Bana doğruyu söyleyin, o benden daha mı güzel?

Balthasar Belkıs'ın ayaklarına kapanarak:

– O, sizden daha mı güzel hanımefendi? diye haykırdı, mümkün mü bu?...

Kraliçe devam etti:

– Gözleri mi? Ağzı mı? Yüzü mü? Göğsü mü?...

Balthasar kollarını ona doğru uzatarak, haykırdı:

– Boynunuza düşen şu küçük tüyü almama izin verin, ben de size bilge Sembobitis ve hadım ağası Menkéra ile birlikte krallığımın yarısını vereyim.

Fakat Belkıs ayağa kalktı ve aydınlık bir gülümseyişle uzaklaştı.

Rahip ve hadım ağası döndüklerinde, efendilerini düşünceli bir halde buldular, bu alışılmış bir durum değildi.

Sembobitis:

–Efendimiz, ticari antlaşma iyi bir şekilde sonuçlanmadı mı, diye sordu.

Balthasar:

O gün akşam yemeğini Saba melikesi ile birlikte yedi ve hurma şarabı içti.

Belkıs, bir yandan yemeğini yerken:

– Candace kraliçesinin benim kadar güzel olmadığı doğru mu? diye sordu.

Balthasar:

– Candace kraliçesi siyahtır, diye yanıtladı.

Belkis Balthasar’a dikkatle baktı ve:

– Çirkin olmadan da kara olunabilir, dedi.

Kral:

– Belkis! diye haykırdı....

Başka da söz söylemedi. Melikeyi kollarından çekerek, dudaklarını onun alnına yapıştırdı. Melike ağlıyordu. Balthasar da dıların yaptığı gibi, ezgili, yumuşak bir sesle, usulca konuştu melikeyle. Ona "küçük çiçeğim", "küçük yıldızım" diye hitap etti.

– Niçin ağlıyorsunuz? dedi. Ağlamamanız için ne yapmalı? Eğer bir isteğiniz varsa söyleyin bana, yerine getireyim.

Kraliçe artık ağlamıyor, düşünceli duruyordu. Balthasar arzunu söylemesi için uzun süre melikeye ısrar etti.

Sonunda melike:

– Korkmak istiyorum, dedi.

Balthasar’ın bunu anlamadığını gören melike, ona, uzun zamandan beri bilinmeyen tehlikeler peşinde koşmak istediğini ama yapamadığını, çünkü Saba insanların ve tanrıların gözlerini kendesinden ayırmadıklarını açıkladı.

İçini çekerek:

– Gece boyunca, içime işleyen korkunun soğuk güzelliğini hissetmek isterdim, diye ekledi. Dehşetten saçlarımın diken diken olmasını isterdim. Öyle güzel olurdu ki korkuyu yaşamak.

Kollarını siyah kralın boynuna doladı ve yalvaran bir çocuğun sesiyle:

– İşte gece oldu, dedi. Kılık değiştirip şehirden kaçalım. İster misiniz?

Kral razı oldu. Kraliçe hemen pencereye koştu, pencerenin kafesinden meydana doğru baktı.

– Bir dilenci saray duvarlarının dibinde yatmış, dedi. Ona gıysilerinizi verin ve karşılığında ondan deve kılından yapılmış başlığını ve örtündüğü değersiz kumaşı isteyin. Hadi çabuk olun. Ben hazırlanıyorum.

Sevincini göstermek için ellerini çırparak yemek odasından dışarı koştu.

Balthasar altın işlemeli gömleğini çıkardı, dilencinin giysisini giydi. Gerçek bir köle gibi olmuştu. Az sonra, tarlalarda çalışan kadınların dikişsiz mavi giysisine bürünmüş olan melike göründü.

– Gidelim, dedi:

Balthasar'ı dar koridorlardan tarlalara açılan küçük bir kapıya doğru sürükledi.

II

Gece karanlıktı. Belkıs gecenin içinde küçücüktü.

Belkıs, Balthasar'ı şehrin hırsızları ve hamallarının orospularla bir araya geldiği meyhanelerden birine götürdü. Burada, ağır bir hava içinde, berbat bir lambanın ışığı altında, bir masada oturmuş, bir kadın ya da bir bardak içki için yumruk yumruğa bıçak bıçağa kavga eden ve sıkılı yumruklarıyla masaların altında horuldayan kaba insanlar gördüler. Meyhaneci çuvallara dayanmış, çekinerek, göz ucuyla ayyaşların kavgasını izliyordu.

Kirişlerden sarkan tuzlu balıkları gören Belkıs, arkadaşına:

– Havanda dövülmüş soğanla bu balıklardan bir tane yemek istiyorum, dedi.

Balthasar ona balık servisi yaptı. Belkıs balığı yedikten sonra, Balthasar üzerinde hiç parası olmadığını fark etti. Pek fazla kaygılanmadı ve hesabı ödemedi çıkmayı düşündü. Ama meyhaneci onlara "iğrenç, aşağılık köleler", "budala eşekler" diye bağırarak önlerini kesti. Balthasar bir yumrukta onu yere serdi. Ayyaşların çoğu bıçaklarını çekip bu iki yabancıнын üzerine çullandı. Soğan dövmekte kullanılan dev bir havan tokmağını kapatan Balthasar saldırganlardan ikisini öldürdü ve ötekileri geri püskürttü.

Bu sırada, yanında büzülmüş olan Belkıs'ın bedeninin sıcaklığını hissediyordu. Balthasar'la başedememelerinin sebebi buydu. Yaklaşmaya cesaret edemeyen meyhanecinin arkadaşları dükkânın arkasından Balthasar'ın üzerine yağ külekleri, taslar, yanan lambalar ve hatta içinde tüm bir koyunun pişirildiği kocaman bir bronz kazan fırlattılar. Kazan korkunç bir gürültüyle

Balthasar'ın kafasına indi ve kafasını yardı. Balthasar bir an şaşkın kalakaldı, ardından gücünü toplayarak kazanı onlara öylesine sert bir şekilde geri attı ki, kazanın ağırlığı neredeyse on katına çıktı. Kazanın düşmesinin çıkardığı sese işitilmedik çığlıklar ve ölümün hırıltıları karıştı. Sağ kalanların düştüğü dehşetten yararlanan ve Belkıs'ın yara almış olabileceğinden kaygı duyan Balthasar, Belkıs'ı kollarının arasına aldı, birlikte karanlık ve ıssız ara sokaklardan kaçtılar. Toprağı gecenin sessizliği sardı. Kaçaklar karanlıkta kendilerini izleyen ayyaşların ve kadınların git-tikçe azalan uğultularını işitiyorlardı. Az sonra, Balthasar'ın al-nından Belkıs'ın göğsüne düşen kan damlalarının çıkardığı ses-ten başka bir ses duymayacaklardı.

Melike:

– Sizi seviyorum, diye fısıldadı.

Bir buluttan çıkan ay, Belkıs'ın yarı kapalı gözlerindeki ıslak ve ak parıltıyı Balthasar'ın görmesini sağladı. Kurumuş dere ya-tağına indiler. Birden Balthasar'ın ayağı yosunda kaydı, sarmaş dolaş yere düştüler. Tadına doyulmaz uçsuz bucaksız bir boşlu-ğun içinde buldular kendilerini. Onlar için fanilerin dünyası var-lığını yitirmişti. Gün ağarırken, kayaların oyuklarından su içmek için ceylanlar indiğinde, onlar hâlâ zamanın unutulduğu bu hoş anı, uyumu ve uzamı tadmaktaydılar.

Bu sırada oradan geçmekte olan eşkıyalar, yosunlar üzerinde yatan iki sevgiliyi gördüler.

– Zavallılar, dedi eşkıyalar. Gençlikleri ve güzellikleri yüzün-den onlara büyük bir bedel ödeteceğiz.

Yanlarına yaklaştılar, onları zincire vurup bir eşeğe bağladılar ve hep birlikte yola koyuldular.

Zincire vurulmuş Balthasar eşkıyalara ölüm tehditleri savur-du. Sabah serinliğinde titreyen Belkıs ise görünmeyen bir şeyle-re gülümsüyor gibiydi.

Günün ısındığı hissedilinceye kadar ürkütücü ıssızlıklarda yürüdüler. Eşkıyalar tutsaklarını çözüp, yan yana bir kayanın gölgesine oturttuklarında güneş yükselmişti bile. Eşkıyalar önle-rine küflü bir ekmek parçası attılar. Balthasar almaya tenezzül etmedi, ama Belkıs doymak bilmezcesine yedi.

Belkıs gülüyordu. Eşkılarının elebaşısı ona neden güldüğünü sorunca:

– T  m  n  z   astıracağım i  in g  l  yorum, diye yanıtladı.

Elebaşısı:

– Ger  ekten mi? diye bağırdı. Senin gibi bir   anak yıkayıcısının ağzından   ıkan ne tuhaf bir s  z bu, tatlım! Kuşkusuz,   apkın kara sevgilinin yardımıyla astıracaksındır bizi?

Bu aşığılayıcı s  zler   zerine Balthasar b  y  k bir   fkeye kapıldı; e  kıyanın   zerine atıldı ve boynunu şöyle bir sıktı ki e  kıya neredeyse boğuluyordu. Fakat e  kıya bı  ağını   ekip Balthasar'ı karnından yaraladı. Zavallı kral yere yuvarlanırken acı i  inde Belkıs'a bakıyordu.

III

Bu sırada, insan, at ve silah seslerinden oluşan büyük bir gürültü koptu; Belkıs, muhafız birliğinin başında, melikesini kurtarmak için gelen yiğit Abner'i tanıdı. Abner, melikenin gizemli bir şekilde ortadan kayboluşunu bir önceki gün öğrenmişti.

Abnes, Belkıs'ın önünde üç kez secde etti ve onu almak için hazırlanmış olan bir tahtırevanı Melike'ye doğru ilerletti. Bu sırada muhafızlar eşkıyaların ellerini bağlıyorlardı. Melike eşkıyaların elebaşısına dönerek, usulca şöyle dedi:

– Asılacağınızı söylerken, yerine getirmeyeceğim bir söz verdiğimi düşünmenizi istemem dostum.

Abner'in iki yanında duran Rahip Sembobitis ve hadım ağası Menkéra, prenslerini, toprağa uzanmış, hareketsiz, karnına bir bıçak saplanmış halde görünce çığlıklar attılar. Onu dikkatli bir şekilde yerden kaldırdılar. Aynı zamanda iyi bir hekim olan Sembobitis, Balthasarın hâlâ nefes aldığını fark etti. Menkéra kralın ağzındaki köpükleri silerken, Sembobitis yarasını temizledi. Daha sonra onu bir atın üstüne bağlayıp melikenin sarayına doğru ağır ağır yol aldılar.

Balthasar on beş gün boyunca sayıklayarak yattı. Durmadan dumanı tüten kazandan ve akarsu yatağındaki yosundan söz ediyor, çığlıklarla Belkıs'a sesleniyordu. On altıncı gün nihayet gözlerini açtı ve başucunda Sembobitis ile Menkéra'yı gördü, ancak melike yoktu.

– O nerede? Ne yapıyor?

Menkéra:

– Efendimiz, diye yanıtladı, o, Kommagene kralıyla bir oda-ya kapandı.

Sembobitis:

– Kuşkusuz mal değış-tokuşunu kararlaştırıyorlardır, diye ekledi. Ama bunu dert etmeyin, yoksa ateşiniz çıkar.

Balthasar:

– Onu görmek istiyorum, diye haykırdı.

Ayağa kalkıp melikenin odasına doğru yöneldi. Ne ihtiyar Sembobitis, ne de hadım ağası onu durdurabildi. Yatak odasına yaklaşıncı altınlarla kaplı ve bir güneş gibi parlak Kommagene kralının odadan çıktığını gördü

Belkis, lal renkli bir yatağa uzanmış, gözleri kapalı gülümsüyordu.

Balthasar:

– Belkis'im, Belkis'im! diye haykırdı.

Ama Belkis başını bile çevirmedi. Bir düş görüyor gibiydi.

Balthasar yaklaştı ve melikenin elini tuttu. Ancak melike elini sertçe çekti. Ona:

– Benden ne istiyorsunuz? dedi.

Kara kral gözyaşlarına boğularak:

– Soruyor musunuz? dedi.

Belkis kaygısız ve acımasız gözlerini Balthasar'a doğru çevirdi.

Balthasar anladı ki Belkis her şeyi unutmuştu, ona dere yatağında geçirdikleri geceyi hatırlattı. Fakat o:

– Gerçekten de ne demek istediğinizi anlamıyorum efendim, dedi. Hurma şarabı size yaramadı. Düş görüyor olmalısınız.

Mutsuz prens, kollarını iki yana açarak:

– Ne! diye haykırdı. Öpücüklerin, bedenimdeki bıçak izi, tüm bunlar bir düş müydü?...

Melike ayağa kalktı; giysisinin taşları dolu yağar gibi şakırdı-yor ve ısl ısl parlıyordu.

– Efendim, dedi, kurulun toplanma zamanı geldi. Sizin hasta beyninizin düşlerini anlamaya çalışacak kadar boş zamanım yok. Gidip dinlenin. Elveda!

Kendini bayılacak gibi hisseden Balthasar, bu kötü kadına güçsüzlüğünü belli etmemek için bütün gücünü topladı ve odadan koşarcasına çıktı, sonra düşüp bayıldı ve yarası yeniden açıldı.

IV

Balthasar üç hafta boyunca kendine gelememi. Yirmi ikinci gün, dirilen bir ölü gibi, Menkéra ile birlikte başında bekleyen Sembobitis'in ellerini tuttu ve ağlayarak şöyle haykırdı:

– Ah, dostlarım! Siz ikiniz ne mutlusunuz; biriniz ihtiyar, birinizin ise ihtiyardan farkı yok! Ama hayır! Dünyada mutluluk yoktur, yalnızca kötülük vardır; çünkü aşk bir kötülüktür ve Belkıs kötüdür.

Sembobitis:

– Bilgelik insanı mutlu kılar, diye yanıtladı.

Balthasar:

– Deneyeceğim, dedi. Bir an önce Habeşistan'a gidelim.

Sevdiği kadını kaybeden Balthasar kendisini bilgeliğe adanmaya ve rahip olmaya karar verdi. Bu karar ona mutluluk getirmese bile, en azından huzur sağlayacaktı. Her akşam, rahip Sembobitis'in ve hadım ağası Menkéra'nın eşliğinde sarayının taraçasında oturup, ufukta kımıldamadan duran hurma ağaçlarını seyrediyor veya ay ışığına, Nil Nehri'nde ağaç kütükleri gibi yüzen timsahlara bakıyordu.

Sembobitis:

– Doğayı hayranlıkla seyretmekten bıkip usanılmaz, dedi.

Balthasar:

– Elbette, diye yanıtladı. Ama doğada hurma ağaçlarından ve timsahlardan daha güzel şeyler de var.

Böyle dedi, çünkü Belkıs'ı hatırlamıştı.

İhtiyar Sembobitis:

– Nil’in muhteşem üzüm bağları vardır ve ben bunları insanlara açıkladım, dedi. İnsanlar anlamak için yaratılmıştır.

Balthasar iç geçirerek:

– İnsanlar sevmek için yaratılmıştır, diye yanıtladı. Açıklanamayan şeyler vardır.

Sembobitis:

– Neler bunlar? diye sordu.

Kral:

– Bir kadının ihaneti, diye yanıtladı.

Rahip olmaya karar vermiş olan Balthasar, çeşitli krallıkları ve gökyüzünün bütün uzaklıklarını görebilecek büyük bir kule yaptırmayı tasarladı. Kule tuğladandı ve bütün kulelerden yüksekti. İki yılda bitti. Balthasar, kral babasının bütün hazinesini bu kuleyi yaptırmak için harcamıştı. Her gece bu kulenin çatısına çıkıyor ve buradan bilge Sembobitis’in talimatları doğrultusunda gökyüzünü gözlemliyordu.

Sembobitis:

– Gökyüzündeki şekiller bizim alinyamızın işaretleridir, diyordu.

Balthasar:

Şöyle yanıtlıyordu.

– Tanımak gerek: bu işaretler karanlık. Ama, onları incelerken Belkıs’ı düşünmüyorum. Bu büyük bir avantaj.

Rahip ona, bilmekte yarar olan öteki gerçeklerin yanı sıra, yıldızların gökkubbede çivi gibi çakılı olduğunu, beş gezegen bulunduğunu; bunlardan Bel, Mérodach ve Nébo’nun erkek, Sin ve Mylitta’nın ise dişi olduğunu öğretiyordu.

– Gümüş, ayı temsil eden Sin’in, demir Mérodach’ın, kalay Bel’in simgesidir.

İyi kalpli Balthasar:

– İşte öğrenmek istediğim bilgiler bunlar, diyordu. Astronomi çalıştığımdan beri ne Belkıs’ı düşünüyorum, ne de dünyada olup bitenleri. Bilimler insan dostudur; kişiyi düşünmekten alıkoyar. Sembobitis, insanın içindeki duyguları yok eden bilgiler ver bana. Ben de seni halkım arasında onurlandıracağım.

Sembobitis işte bu nedenle, krala bilgeliğı öğretti.

Astrampsychos’un, Gobryas’ın ve Pazatas’ın ilkelerine göre

uzak-iletişim bilimini öğretti. Balthasar, güneşin on iki evini gözlemlediği ölçüde Belkıs'ı da daha az düşünüyordu.

Bunun fark eden Menkéra büyük bir sevinç duyuyordu. Ona bir gün:

– Efendimiz, dedi, Melike Belkıs'ın altın giysisinin altında keçilerinki gibi çarpık ayakları olduğunu itiraf ediniz.

Kral:

– Böyle budalaca bir şeyi kim söyledi sana? diye sordu.

Hadım Ağası:

– Habeşistan'da olduğu gibi Saba'da da herkes böyle düşünüyor efendimiz, diye yanıtladı. Herkes melike Belkıs'ın bacaklarının çok kıllı olduğunu ve ayaklarının iki kara boynuzdan ibaret olduğunu söylüyor.

Balthasar omuzlarını silkti. Belkıs'ın bacaklarıyla ayaklarının tıpkı öteki kadınlarıinki gibi etten kemikten ve kusursuz bir güzellikte olduğunu biliyordu. Bu düşünce, bu denli sevdiği kişinin anısını çirkinleştirdi. Onu tanımayanlar için, güzelliğinin günahsız olmadığına dair bir yakınma gibiydi bu. Onun aslında iyi, ama kendisine canavar süsü veren bir kadın olduğu düşüncesi rahatsız ediyordu Balthasar'ı. Belkıs'ı bir daha görmek istemiyordu. Balthasar basit bir ruha sahipti; ama aşk her zaman çok karmaşık bir duygudur.

Kral, o günden itibaren, büyüde ve müneccimlikte büyük aşamalar kaydetti. Gökcisimlerinin birleşmelerine karşı son derece dikkatliydi ve yıldız falına, bilge Sembobitis kadar doğru bir biçimde bakıyordu. Ona:

– Sembobitis, diyordu, baktığım yıldız fallarının doğru olduğuna dair, başın üzerine yemin eder misin?

Bilge Sembobitis şöyle yanıtlıyordu:

– Efendimiz bilim yanılmaz; ama bilginler her zaman yanılır.

Balthasar doğuştan bir dehaya sahipti. Diyordu ki:

– Kutsal olandan başka gerçek yoktur ve kutsal olan içimizde saklıdır. Boş yere gerçeği arar dururuz. Ama bak, ben gökyüzünde yeni bir yıldız keşfettim. Çok güzel ve canlıymış gibi görünüyor; ışıldadığı zaman tatlılıkla göz kırpan tanrısal bir göz gibi. Sanki beni çağırıyormuş gibi sesini duyuyorum. Ne mutlu, ne

mutlu, ne mutlu bu yıldız altında doğana. Sembobitis, bak, bu güzel ve göz kamaştırıcı yıldız bize nasıl bakıyor.

Ama Sembobitis yıldızı göremiyordu, çünkü görmek istemiyordu. Bilge ve yaşlı Sembobitis yeniliklerden hoşlanmıyordu.

Balthasar gecenin sessizliğinde tek başına tekrarlıyordu:

– Ne mutlu, ne mutlu, ne mutlu bu yıldızın altında doğacak olana!

V

Kral Balthasar'ın artık Belkıs'a aşık olmadığı haberi tüm Ha-beşistan'da ve komşu krallıklarda büyük gürültü kopardı.

Haber Saba ülkesine ulaştığında Belkıs aldatılmış gibi, öfkeye kapıldı. Saba şehrinde imparatorluğunu unutan Kommagene kralına koştu ve ona şöyle haykırdı:

Dostum, benim duyduğum şeyi siz de duydunuz mu? Balthasar artık bana aşık değilmiş.

Kommagene kralı gülerek:

– Kime ne! diye yanıtladı, biz birbirimize aşığız ya!

– Ama bu kara adamın bana ettiği hakareti sezmiyor musunuz?

Kral:

– Hayır, diye yanıtladı, sezmiyorum.

Belkıs sonunda onu kandırmayı başardı ve sadrazamına, Ha-beşistan'a yolculuk için herkesin hazırlanması emrini verdi. Ona:

– Bu gece yola çıkacağız, dedi. Güneş batmadan önce her şey hazır olmazsa boynunu vurdururum.

Daha sonra, yalnız kalınca hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başladı. Olanca açık yürekliliğiyle iç çekiyordu:

– Onu seviyorum! O artık beni sevmiyor, ama ben onu seviyorum.

Bir gece, mucize yıldızını seyretmek için kulesine çıkan Balthasar, gözlerini gökyüzünden yere indirdiğinde, uzakta, çölün kumlarında kıvrıla kıvrıla gelen bir karınca ordusunu andıran uzun, siyah bir çizgi gördü. Karıncaları andıran bu çizgi yavaş

yavaş büyüdü ve iyice belirginleştğinde, kral, filleri, atları ve develeri fark etti.

Kervan şehire yaklaştığında Balthasar parlak palaları ve Saba melikesinin muhafızlarının kara atlarını ayırt etti. Belkıs'ı da seçebiliyordu. Büyük bir şaşkınlık içindeydi. Kendisini tekrar aşık olacakmış gibi hissetti. Yıldız muhteşem bir ışıltıyla Zenit'te parlıyordu. Aşağıda, lal rengi altın bir tahtirevanda oturan Belkıs, yıldız kadar küçük ve parlaktı.

Balthasar büyük bir gücün, kendisini melikeye doğru çektiğini hissetti. Ama yine de, umutsuz bir çabayla başını çevirdi, gözlerini kaldırdı ve yeniden yıldızını gördü. Yıldız ona şöyle dedi: "Göklerdeki tanrıya şükürler olsun ve barış yeryüzündeki iyi niyetli insanların üzerine olsun!

"Sevgili kral Balthasar, bir ölçek mür al ve beni takip et. Seni eşekle öküz arasında, bir ahırda doğmuş küçük bir çocuğun yanına götüreceğim.

"Bu küçük çocuk kralların kralıdır. O, teselli olmak isteyenleri teselli edecektir.

"Ruhu da yüzü gibi karanlık, ama kalbi bir çocuğunki kadar saf olan Balthasar, o seni çağırıyor.

"O seni seçti, çünkü sen acı çekiyorsun; o sana zenginliği, mutluluğu ve aşkı verecek.

"O sana 'Mutlu bir yoksul ol, gerçek zenginlik budur' diyecek. O sana 'Gerçek mutluluk, mutluluğa sırtını dönmektir. Beni sev, yalnızca benim yarattıklarımı sev, çünkü aşk benim' diyecek."

Bu sözler üzerine, kralın karanlık yüzüne tanrısal bir huzur, ışıık gibi yayıldı.

Balthasar hayranlıkla yıldızı dinliyordu. Yeni bir insana dönüştüğünü hissediyordu. Sembobitis ile Menkéra, onun yanında eğilmiş secde ediyorlardı.

Melike Belkıs, Balthasar'ı fark etti. Balthasar'ın tanrısal aşkla dolan kalbinde artık kendisine yer kalmadığını anlamıştı. Kızgınlıktan benzi attı ve kervana, derhal Saba ülkesine geri dönmek üzere emir verdi.

Yıldız konuşmasını bitirince, kral ve iki adamı kuleden indiler. Daha sonra bir ölçek mür hazırladılar, bir kervan oluşturdu-

lar ve yıldızın onları götürdüğü yere gittiler. Uzun zaman bilinmeyen diyarlarda yol aldılar, yıldız da önlerinde yürüyordu.

Bir gün, üç yolun kesiştiği bir yerde, arkalarında büyük bir kalabalıkla birlikte ilerleyen iki kralla karşılaştılar. Birisi genç ve beyaz yüzlüydü. Balthasar'a selam verdi ve dedi ki:

– Benim adım Gaspar, kralım ve Yahudi Bethléem’inde doğan çocuğa armağan olarak altın götürüyorum.

İkinci kral, ak sakalları göğsüne kadar inen bir ihtiyardı. O da:

– Benim adım Melchior, dedi. Ben de kralım, insanlara hakikatı öğreten kutsal çocuğa günnük götürüyorum.

Balthasar:

– Ben de sizler gibi oraya gidiyorum, diye yanıtladı. Ben de şehvetimi yendim, bu nedenle yıldız benimle konuştu.

Melchior:

– Ben, dedi, ben gururumu yendim ve bu nedenle çağrıldım.

Gaspar:

– Ben, dedi, ben zalimliği yendim. Bu nedenle sizinle birlikte gidiyorum.

Üç bilge seyahatlerine birlikte devam ettiler. Doğu’da onları gören yıldız, çocuğun olduğu yere kadar onları yukarıdan takip etti ve orada durdu.

Yıldızın durduğunu gördükleri zaman içleri sevinçle doldu.

Eve girdiklerinde çocuğu annesi Meryem ile birlikte buldular. Secde edip ona taptılar ve *İncil*’de belirtildiği gibi, hazinelerini açarak, ona altın, günnük ve mür sundular.

PAPAZIN REZEDA ÇİÇEĞİ

A. Jules Lemaître'e

Bir zamanlar Bocage köyünde nefisini yenmiş, sevinçle dünya nimetlerinden elini eteğini çekmiş, mutluluğu tanrıya adanmakta bulan aziz bir papaz tanımıştım. Bahçesinde meyve ağaçları, sebze ve şifalı otlar yetiştirirdi. Ama, çiçeklerin güzelliğinden bile korktuğu için ne gül yetiştirmek isterdi ne de yasemin. Tanrının yarattığı gökyüzü altında, lahana evlekleri arasında dua kitabını okurken dikkatini dağıtmayan, kıvrımlı sapı gösterişsiz bir biçimde açan birkaç rezeda çiçeğinin yetişmesine izin verirdi sadece. Ne zaman yanından geçse çiçeğin saplarından birini koparırdı. Koparılan her sapın yerine dört sap bitiyordu. Öyle ki, şeytanın da yardımıyla, papazın rezedası geniş bir alanı kapladı, yola taşı ve gelip geçerken papazın cüppesine takılmaya başladı. Bu yabani bitkiden rahatsız olan papaz kutsal kitabı okumaya ve dua etmeye günde yirmi kere ara vermek zorunda kalıyordu. İlkbahar bitip de sonbahar geldiğinde papazın evini tamamen rezeda çiçeği kokusu kaplamıştı.

İşte bu biziz, biz o kadar kırılmanız ki! Doğal bir eğilimin bizi günaha sürüklediğini söyleyebiliriz. Tanrı adamı gözlerini koruyabildi, ama burun delikleri savunmasız kaldı, şeytan da onu burnundan yakaladı. Rezeda çiçeğinin kokusunu papaz şimdi şehvetle, istekle, yani hassas güzelliklerin zevkini tatmamızı sağlayan ve bizi her türlü günaha sürükleyen o tehlikeli içgüdüyle içine çekiyordu. O günden beri papaz, Tanrının ve Meryem'in ıtırılarını daha az koklar oldu; azizliği azalmıştı ve belki de uyu-

şukluğa düşmüştü. Ruhu yavaş yavaş, gökyüzünün hiç yardım etmeden geri çevirdiği ürkek ruhlara dönüşmüştü. Bir zamanlar Teb şehrinde bir keşiş, her şeyden el etek çektiği halde altın kupasına kıyamayıp onu yanında alıkoymuştu. Bir melek de dünyanın boş değerlerini temsil ettiği için bu kupayı çalarak, keşişi kurtarmıştı. Bocage papazına yapılan iyilik de böyle bir iyilikti. Beyaz bir tavuk, rezeda çiçeğinin bittiği toprakta o kadar çok eşelendi ki çiçeği öldürdü. Bu tavuğun nereden geldiği bilinmiyor. Ben inanıyorum ki, çölde keşişten kupayı çalan melek, papazın yetkinliğe ulaşması yolundaki engelleri ortadan kaldırmak için beyaz bir tavuğa dönüşmüştü.

BAY PIGEONNEAU

Gilbert Augustin-Thierry'ye

Bilindiği gibi bütün hayatımı Mısır arkeolojisine adadım. Kırk yaşından beri şerefle yürüdüğüm gençliğimde kulak asma-mış olsaydım, vatana, bilime ve kendime karşı nankörlük etmiş olabilirdim. Çalışmalarım verimsiz değildi. Abartmadan söyle-yebilirim ki, ilk dönemlerime rastlamış olsa bile, *mısır aynasının sapı gibi, Louvre müzesi gibi konularda hâlâ güvenle belleğime* başvurulabilir. Sonradan, 1851 yılında, Sérapéon kazılarında bu-lunan tunç toplardan birine adadığım oldukça hacimli inceleme-lerime gelince; bana Enstitü'nün kapılarını açtıkları için, hakla-rında iyi şeyler düşünmediğimden dolayı üzgünüm.

Araştırmalarımın yeni meslektaşlarımın pek çoğu tarafından dalkavukça karşılanmasından cesaret alarak, İskenderiye'de, Ptolemaios Auletes (80-52) yönetimi altında, kullanımda olan ölçü ve ağırlıklar üzerine bir grup çalışması yapmaya kalkıştım. Ancak çok geçmeden, böylesine genel bir konunun bir uzman tarafından işlenemeyeceğini ve gerçek bilimin tehlikeye girme-den her tür maceraya atılamayacağını anlamıştım. Çeşitli nesne-leri aynı anda inceleyerek arkeoloji biliminin temel ilkelerinin dışına çıktığımı hissettim. Eğer bugün hatamı itiraf edebiliyor-sam, bana sonsuz bir anlayış esinleyen açıklanamaz hayranlığı itiraf edebiliyorsa, bunu, benim örneğimde imgelemi yenmeyi öğrenen genç insanların ilgisiyle başardım. İmgelem bizim en büyük düşmanımızdır. İmgelemi öldürmeyi başaramayan bilgin-ler, derin bilgiyi sonsuza dek kaybederler. Ben, serüven dolu ru-

huma çöken derinliklerin düşüncesiyle hâlâ titremekteyim. Tarih denen şeyin eşiğindeyim. Ne büyük bir düşüş bu! Sanatın içine düştüm. Tarih sanattan, hatta hatalı bir bilimden başka bir şey değildir. Günümüzde falcıların gökbilimcileri, simyacıların kimyacıları, burçların insanları geride bıraktıkları gibi, tarihçilerin de arkeologları geride bıraktıklarını bilmeyen kaldı mı? Tanrıya şükürler olsun! Artık korkmuyorum.

Sözünü etmeye sabırsızlandığım üçüncü yapıtım akıllıca tasarlandı. *Sergilenmemiş bir resmin ardından, ortaçağ imparatorluğunda bir mısırlı kadının tuvalet masasından* isimli bir inceleme yazısıdır bu. Konuyu, bana yolumu şaşırttırmayacak şekilde işledim. Burada sadece genel bir düşüncüyü tanıtmadım. Bazı meslektaşlarımın, en güzel bulguları açıklamaya çalışarak onları berbat ettikleri şeklindeki düşünceleri, yaklaşımları, görüşleri kendime sakladım. Böylesine kutsal bir yapıtın neden bu kadar kötü bir yazgısı olsun? Onu, ruhumda, en kötü yanılgıların nede-ni kılan ne tür bir oyundur? Olaylar hakkında tahminde bulunmayalım ve tarihleri karıştırmayalım. İncelemem, bu nitelikte ürünlere zaman ayırmadığı oranda değerli olan, beş akademinin başarılı öğrencilerinin katıldığı bir açık oturumda okunmak üzere tasarlandı. Bu akademik topluluk, birkaç yıldan beri, dünyanın çeşitli kesimlerinden insanların izlediği bir topluluktu.

İncelememi okuduğum gün, salon, seçkin kişilerden oluşan bir kalabalıkla doluydu. Çok sayıda kadın vardı. Tribünlerde güzel yüzler ve şık tuvaletler ışıldıyordu. Konuşmam saygıyla dinlendi. Edebi metinlere yapılan o düşüncesiz ve gürültülü beğeni ya da eleştiri gösterileriyle kesilmedi. Hayır; insanlar, onlara sunulan yapıtın doğasıyla uyum içinde, çok iyi bir tutum takındılar. Ağırbaşlı ve ciddi görünüyorlardı.

Düşüncelerimi en iyi şekilde belirtebilmek için her cümlenin sonunda kısa bir ara veriyordum. Böylece gözlüklerimin üzerinden tüm salonu dikkatlice izleyecek zamanım oluyordu. Dudaklarda hiç alaycı tebessümler gezindiğini görmediğimi söyleyebilirim. Tam tersine, genç yüzler ciddi bir ifade takınmıştı. Tüm düşünceleri mucizevi bir şekilde olgunlaştırmış gibiydim. Ben okurken, genç insanlar yanlarındakinin kulağına bir şeyler fısıl-

dıyorlardı. Kuşkusuz incelememde belirtilen bazı özel noktaları konuşuyorlardı.

Dahası, kuzeydeki kürsünün sol tarafında oturan yirmi iki, yirmi dört yaşları arasında güzel bir bayan kulak kabartmış not tutuyordu. Yüz hatları incedi, oldukça dikkat çeken kârsız bir yüz ifadesi vardı. Konuşmama verdiği önem, tuhaf yüzünü daha da çekici kılıyordu. Yalnız değildi. Yanında Asurlu krallar gibi uzun kıvrırcık sakallı ve uzun kara saçlı, iri yarı, gürbüz bir adam vardı ve zaman zaman alçak sesle ona bir şeyler söylüyordu. Önceleri tüm dinleyicilere yönelen dikkatim, yavaş yavaş bu genç kadın üzerinde yoğunlaştı. Bazı meslektaşlarım, sahip olduğum bilimsel kişiliğe yakıştıramayacaklardır ama, onun ilgimi çektiğini itiraf etmeliyim. Benzer bir durumda olsalar onlar da kayıtsız kalamazlardı. Ben konuştukça, o, bir not defterine bir şeyler karalıyordu. Konuşmamı dinledikçe, hoşnutluk ve sevinçten, şaşkınlığa ve hatta kaygıya kadar en karşı duygular arasında gidip geldiği açıkça görülüyordu. Gittikçe artan bir merakla onu gözlemliyordum. Keşke o gün, Fransız Akademisi'nin önünde ona o kadar bakmasaydım!

Konuşmamı hemen hemen bitirmiştım. Gözlerim bir anda Asurlular gibi sakalı olan adama takıldığında, okuyacağım yirmi otuz sayfa kalmıştı. Neler olduğunu ben bile anlamadığım halde size nasıl açıklayabilirim? Diyebileceğim tek şey, bu kişinin bakışlarının beni hemen o anda anlaşılmaz bir şaşkınlığa sürüklediği. Yeşil gözleri sürekli üstümdeydi. Ben de gözlerimi onunkilerden ayıramıyordum. Dilim tutuldu, başım havada kaldı. Konuşmama ara verdiğim için insanlar alkışladı. Ardından tekrar sessizlik olduğunda konuşmamı sürdürmek istedim. Ama bütün çabalarım karşı, gizemli bir şekilde gözlerime dikilen parlak iki ışıktan bakışlarımı çekmeyi beceremedim. Hepsisi bu değil. Daha da anlaşılmaz bir biçimde, hayatımda hiç yapmadığım şey olan doğaçlamaya başladım. Tanrı biliyor ki, bu, isteğim dışında gerçekleşti. Tuhaf, bilinmeyen, karşı konulmaz bir gücün etkisi altında, rahat ve coşkulu bir şekilde, çeşitli çağlarda kadınların tuvaletleri hakkında felsefi değerlendirmeler yapıyordum; kadının güzelliğiyle ayrıca süslediği hoş kokulu tüller etrafında ge-

nellemelerde bulunuyordum, konuşmamı şiirselleştiriyor öyle konuşuyordum, Tanrı beni bağışlasın!

Asurlular gibi sakalı olan adam gözlerini benden ayırmıyordu. Ben konuşuyordum. Sonunda gözlerini indirdi ve ben konuşmamı bitirdim. Bilimsel düşünce açısından olduğu kadar, benim açımdan da hayli tuhaf olan bu konuşmanın herkesten coşkulu bir alkış aldığını belirtmeliyim. Kuzey kürsüsündeki genç kadın bir yandan alkışlıyor, bir yandan da gülümsüyordu.

Konuşma sırası Fransız Akademisi'nin bir üyesindeydi. Benden sonra konuşmak zorunda kalmasına canının sıkıldığı açıkça belli oluyordu. Okuduğu parça fazla bir heyecan yaratmadı. Ben önce şiir sandım.

Oturum bitti ve meslektaşlarımın içtenliğine inanmak istediğim kutlamalarıyla, salonu terk ettim.

Bir an, üzerlerinde Creusot aslanlarının olduğu sütunların yakınında, birkaç kişiyle el sıkışmak için durduğumda, Asurlu gibi sakalları olan adamı ve ona eşlik eden güzel bayanı faytona binerken gördüm. O anda tesadüfen, evren kuramlarıyla olduğu kadar, hitabet ustalığı ile de tanınmış olan bir düşünürün yanında bulunuyordum. Genç bayan, başını ve ufacık ellerini kapıdan uzatarak, yanımdaki kişiye ismiyle seslendi ve hafif bir İngiliz aksanıyla:

– Sevgili dostum, dedi, beni unuttunuz mu yoksa?

Fayton uzaklaştığında, ünlü meslektaşına bu bayanın ve yanındaki kişinin kim olduğunu sordum.

– Ne! diye yanıtladı beni, Bayan Morgan'ı ve manyetizma, ipnotizma ve telkin yoluyla bütün hastaları iyileştiren doktor Daoud'u tanımıyor musunuz? Annie Morgan, Şikagolu çok zengin bir tüccarın kızıdır. İki yıl önce annesiyle birlikte Paris'ten geldi ve Kraliyet Bulvarı'nda muhteşem bir otel yaptırdı. Çok zeki ve bilgili bir insandır.

Onu:

– Beni şaşırtmadınız, diye yanıtladım. Bu Amerikalı'nın akıllı biri olduğuna dair bazı ipuçlarım vardı.

Zeki meslektaşım elimi sıkarak güldü.

Saint-Jacques Caddesi'nden yaya olarak penceresinden Lük-

semburg'un ağaçlarını gördüğüm ve otuz yıldır yaşamakta olduğum evime döndüm, çalışma masama geçtim.

Kedi kafalı tanrıça Pacht'ı temsil eden heykelin karşısında üç gün boyunca oturdum. Bu küçük heykelin üzerinde, M. Grebault tarafından yanlış anlaşılmış bir yazıt vardı. Buna ilişkin iyi bir eleştiri yazısı yazmıştım. Akademi maceram bende herhangi bir kaygıya yol açmamıştı. Doğrusu, o günü unutmuştum bile. Bu anımı hatırlamam için yeni durumlar gerekiyordu.

Bu üç gün süresince, konuşmamı ve eleştirimi tamamlayacak kadar boş zamanım oldu. Arkeolojik çabamı, sadece bana övgüler yağdıran gazeteleri okumak için böldüm. Verdiğim bilgilerle ilgilenmiyorlar, konuşmamın sonundaki "güzel bölüm"den övgüyle söz ediyorlardı. "Bu bir vahiy" ve "Bay Pigeonneau bize hoş bir sürpriz yaptı" diyorlardı. Basında hakkımda yazılanlara bütünüyle kayıtsız kaldığım için, bu gibi saçmalıkları neden anlattığımı bilmiyorum.

Zilin ürpertici sesiyle kendime gelene kadar, tam üç gündür çalışma odama kapanmış durumdaydım. Zilin bağlı olduğu kabloyu sarsan ve beni heyecanlandıran bu ses tuhaf, buyurgan ve yabancı idi. Kaygılı bir şekilde kapıyı açmaya gittim. Sahanlıkta kimi göreyim? Geçen günkü konuşmama dikkat kesilen Amerikalı genç bayan Morgan.

– Bay Pigeonneau?

– Evet, benim.

– Palmiye yeşili giysinizi giymemiş olmanıza karşın sizi tanıdım. Sizi böyle sabahlığınızla çok daha fazla sevdim.

Onu çalışma odama davet ettim. Tavana kadar papirüsle, oyma ve baskı tekniğiyle yapılmış her türden resimle kaplı duvara bir göz attı, ardından bir süre sessizce masamdaki tanrıça Pacht'ı inceledi. Sonunda:

– Çok güzel, dedi.

– Bu küçük heykelden mi söz ediyorsunuz bayan? Oldukça ilginç değil mi? Beni onurlandıran bu ziyaretinizin nedenini öğrenebilir miyim?

– Aa! yazıtsal özellikler beni hiç ilgilendirmiyor, diye yanıtladı. Dişi bir kedi gibi ince, zarif bir yüzü var. Bunun gerçek bir

tanrıça olduğundan kuşku duymuyorsunuz değil mi, Bay Pigeon-
neau?

Bu aşağılayıcı kanıya karşı kendimi savundum:

– Tersî fetişizm olurdu.

Kocaman yeşil gözleriyle şaşkın şaşkın baktı bana.

– Ah! Fetişist değilsiniz demek. Fetişist olmadan arkeolog olunmaz sanıyordum. Eğer bir tanrıça olduğuna inanmıyorsanız, Pacht sizin nasıl ilginizi çekebilir? Neyse, geçelim bunları. Çok önemli bir konu için sizi görmeye geldim Bay Pigeon-
neau.

– Çok önemli bir konu mu?

– Evet, bir giysi için. Bana bakınız.

– Memnuniyetle.

– Ben, Kouschite yarısındaki bazı kişiliklere benziyor muyum sizce?

Ne yanıt vereceğimi bilemedim. Bu tür bir konuşmaya alışık değildim. Sözü o aldı:

– Aa, bu şaşırtıcı değil! Bir zamanlar Mısırlı olduğumu anımsıyorum da. Ya siz Bay Pigeon-
neau, siz de bir zamanlar Mısırlı mıydınız? Hatırlamıyor musunuz? Çok tuhaf. Umarım siz de en azından bir dizi kalıtsal değişimlerden geçtiğimizden kuşku duymuyorsunuzdur?

– Bilmiyorum bayan.

– Beni şaşırtıyorsunuz Bay Pigeon-
neau.

– Ziyaretinizin nedenini öğrenebilir miyim?

– Haklısınız, kontes N...’nin kıyafet balosu için bir Mısır kostümü sağlama konusunda bana yardımcı olmanızı rica etmek için geldiğimi size hâlâ söylemedim. Gerçek ve olağanüstü güzellikte bir kostüm istiyorum. Bu konuda çok kafa yordum Bay Pigeon-
neau. Altı bin yıl önce Teb’de yaşadığımı çok iyi hatırladığım için anılarıma başvurdum. Londra’dan, Boulaq’dan, New-York’tan resimler getirttim.

– Çok iyi etmişsiniz.

– Aslında en güvenilir olanı, insanın kendi eğilimidir. Louvre’un Mısır bölümünü de inceledim. Çok güzel şeylerle dolu. İnce-uzun, sade kıyafetler; narin tipler; kimi zaman dimdik, kimi zaman ise esnek olabilen çiçek gibi kadınlar! Sarcey’e benzeyen bir Bés tanrısı. Tanrım! Hepsî de ne hoş şeyler!

– Hâlâ anlamış değilim hanımefendi...
– Hepsi bu değil. Ortaçağ imparatorluğunda yaşayan bir kadının tuvaleti konusundaki incelemenizi dinledim ve notlar aldım. Anlaşılması biraz güçtü! Fakat ben kararlı bir şekilde çalıştım. Tüm bu belgelere dayanarak bir kostüm oluşturdum. Ancak tam anlamıyla olmadı. Size bunu düzeltmeniz için yalvarıyorum. Yarın lütfen bana gelin, bayım. Bunu Mısır aşkı için yapın. Bu kararlaştırmıştır. Yarın! Şimdi gitmem gerek. Annem arabada beni bekliyor.

Son sözcükleri söyledikten sonra gözden kayboluverdi; ardından koştum. Sofaya vardığımda merdivenleri inmişti. kararlı bir sesle:

– Yarın! dedi. Bois-de-Boulogne yolunda, Saïd'in villasının köşesinde.

– Böyle bir çılgınlık yapamam, diye yanıtladım.

Ertesi gün saat dörtte, konağının kapısını çalıyordum. Bir uşak beni, tablolar, mermer ve bronz heykeller, çini kaplamalı Martin vernikli tahtırevanlar, Peru mumyaları, on bir erkek manken ve birine, beyaz kanatlı, peçeli, boyalı ve başında bir başlık olan bir Polonyalı kavalyenin, ötekine ise ciritçi başlığı takmış bir Fransız şövalyenin bindiği uzun boyunlu zırhlı atlarla donatılmış büyük bir salona aldı. Salonda ayrıca tamamen hurma ağacından yapılmış ve üzerinde kocaman bir altın Buda heykeli-nin bulunduğu bir kasa yer alıyordu. Heykelin yanında, kaba bir çuhaya bürünmüş yaşlı bir kadın *Tevrat* okuyordu. Lal rengindeki örtüyü kaldırarak, beyaz kuğu tüyü bornozuyla Bayan Morgan içeri girdi. Gördüğüm bu güzellikler karşısında hâlâ şaşkındım. Bana doğru ilerledi. Ardında iki iri köpek vardı.

– Geleceğinizi biliyordum Bay Pigeonneau, dedi.

Mırıldanarak iltifatta bulundum:

– Bu kadar güzel bir bayanı nasıl reddedebilirdim ki?

– Yo, nedeni güzelliğim değil. Sözümü dinletecek bazı sırlarım vardır.

Ardından, *Tevrat* okuyan yaşlı kadını göstererek:

– Ona aldırmayın, annemdir, dedi. Sizinle tanıştırmıyorum. Konuşsanız da yanıt vermez. Boş konuşmaları yasaklaşan bir mezhebe bağlıdır. Yeni mezheplerden biri. Müritleri çuvala bü-

r n r ve tahta çanaklarda yemek yerler. Annem bunları yapmak-
tan büyük zevk alıyor. Ancak sizi annem hakkında konuşmak
için  a ırdı ımı sanmayın. Mısır kost m m  giyece im. Uzun
sürmez. Beklerken şu küçük şeylere bakınız.

Beni m n ya, orta a a ait heykeller, böcekler ve cenaze mal-
zemelerinin bulunduğu bir gömme dolabın karşısına oturttu.

Tek başıma kaldım ve önceden bir mührün üzerinde okudu-
 m bir ismi taşıyan papirüsü büyük bir dikkatle incelemeye
başladım. Bu isim, kral I. S ti'nin Yahudi vaizinin ismiydi. Der-
hal bu belgenin çeşitli ilginç özelliklerini ortaya çıkarmaya ko-
yuldum. Arkamda birisinin durdu una dair bir tür seziyle kendi-
me geldiğimde, ne kadar olduğunu tam olarak hesaplayamadı-
 m bir süreyle kendimi bu işe kaptırmıştım. Arkama döndüm ve
karşımda, saçları altın bir atmacayı andıran, bedeninin pürüzsüz
ve hayranlık uyandıran gençliğini açığa vuran bembeyaz dar bir
kuşağın, belini sardı ı olağanüstü bir varlık gördüm. Kuşa ın
 zerinde, değerli taşlar dolu bir kemerle bele sarılmış pembe
renkli ince bir giysi dökümlerle yere doğru iniyor ve simetrik
kvrımlar oluşturuyordu. Çıplak kolları ve ayakları halkalarla
doluydu. Kendisine, olağanüstü ve garip bir güzellik veren g r-
kemli bir tavırla, sa  omzunun üzerinden başını çevirerek bana
baktı.

– Ne! diye ba ırdım, bu siz misiniz Bayan Morgan?

– N f rou-Ra değilse, evet benim. Leconte de Lisle'in yazdı-
 ı N f rou-Ra'daki *Güneşin G zelli i* şiirini biliyor musunuz?..

* şte uzanmış bakire yatağına
Solgun, sarınmış ince kumaşlara*

“Hayır, bilmiyorsunuz! Bu şiiri bilmiyorsunuz. Ama yine de
dizeler çok güzel!... Haydi, çalışmaya başlayalım.”

Heyecanımı bastırarak, bu çekici bayana, bu olağanüstü kos-
tümü hakkında açıklamalar yaptım. Arkeolojik doğruluktan
uzaklaşan pek çok ayrıntıya itiraz etme y reklili ini gösterdim.
Halkaların taşlarını ve başka bazı değerli taşları orta a da kulla-
nılanlar ile değiştirmeyi  nerdim. Mineli s s i nesi takmasına
karşı çıktım. Çünkü bu takı o  a a ait değildi. Bu i neyi, ince al-

tın yuvalara oturtulmuş değerli taşlardan oluşan bir madenle de-
ğiştirme konusunda anlaştık. Aşırı bir uysallıkla sözlerimi dinle-
di ve beni yemeğe davet ederek memnuniyetini gösterdi. Alış-
kanlıklarına ve yemek düzenime sadık kalmam gerektiğini, özür
dileyerek ayrıldım.

Sofaya vardığımda arkamdan bana seslendi:

– Hey! Kostümüm oldukça çapıcı değil mi? Kontes N...’nin
kıyafet balosunda öteki kadınları kıskançlıktan çatlatacağım.

Bu söz beni şaşkına çevirdi. Ona döndüm, onu yeniden gör-
düm ve yeniden büyüüne kapıldım.

Konuşmaya devam etti:

– Bay, Pigeonneau, siz çok kibar bir insansınız. Bana kısa bir
masal anlatın, o zaman sizi çok daha fazla seveceğim.

– Biliyorum, diye yanıtladım.

Güzel omuzlarını silkti ve haykırdı:

– Bilim bir masal anlatmaya bile hizmet etmiyorsa neye hiz-
met eder o zaman? Lütfen bana bir masal anlatınız Bay Pigeon-
neau.

İsteğini kabul etmediğimi bir kez daha belirtmenin yararsız
olacağını düşünerek, yanıt vermeden uzaklaştım.

Kapıda, Enstitü’de bakışları beni tuhaf bir biçimde heyecan-
landıran Asur sakallı adamla, doktor Daoud ile karşılaştım. Üze-
rimde sıradan bir adam etkisi bıraktı ve bu karşılaşma canımı
sıktı.

Kontes N...’nin balosu benim ziyaretimden yaklaşık on beş
gün sonra oldu. Gazetelerde, güzel Bayan Morgan’ın Néféro-
Ra kıyafetiyle büyük bir ilgi çektiğini okumak beni hiç şaşırtma-
dı.

1886 yılının sonuna kadar bir daha ondan söz edildiğini hiç
duymadım. Ama, yeni yılın ilk günü, çalışma odamda yazı ya-
zarken, bir hizmetçi bana bir mektup ve bir sepet getirdi.

– Bayan Morgan tarafından, dedi ve uzaklaştı.

Masaya koyduğum sepetten miyavlama sesleri geliyordu. Se-
peti açtım; içinden küçük boz bir kedi fırladı.

Bu bir Ankara kedisi değildi. Bizim buraların kedilerinden
daha küçük ve daha güçlüydü. Teb’in yeraltı gömütlerinde çokça
bulunan türdeşlerini, kalın sargılarla sarılmış mumyaları andırı-

yordu. Doğu ırklarından birinden gelmekteydi. Kedi silkindi, çevresine bakındı, sırtını kamburlaştırdı, sonra mırıldanarak, pürüzsüz gövdesi ve ince yüzüyle masamda duran tanrıça Pacht'a doğru gidip ona sürtündü. Koyu rengi ve kısa tüylerine karşın sevimliydi. Zeki ve olabileceğinden daha az vahşi görünüyordu. Böylesine tuhaf bir hediyeinin nedenini anlayamadım.

Bayan Morgan'ın mektubunda da bu konuda bir bilgi yoktu. Mektup şöyleydi:

"Sevgili bayım,

Size doktor Daoud'un Mısır'dan getirdiği ve benim de çok sevdiğim küçük bir kedi gönderiyorum. Ona iyi bakın. Stéphane Mallarmé'den sonra Fransız şiirinin en büyüğü olan Beaudelaire şöyle demiştir:

*Coşkulu aşıklar ve ağırbaşlı bilgiler
Olgunluk mevsimlerinde severler kedileri,
Evin onuru, güçlü, cana yakın, sevimli
Ve onlar gibi üşür, evden çıkmaz kediler²*

Bana bir masal anlatma borcunuz olduğunu size hatırlatmaya gerek görmüyorum. Kralların bayramında masalınızı da getirirsiniz. Birlikte yemek yeriz."

Annie Morgan.

"Not: Küçük kedinizin adı Porou'dur. "

Bu mektubu okuduktan sonra, arka ayakları üzerinde dikilip kutsal ablası Pacht'ın kara yüzünü yalayan Porou'ya baktım. O da bana baktı. Benden daha az şaşkın olduğunu belirtmeliyim.

Kendi kendime sordum:

"Bu ne anlama geliyor?" diye.

Ama biraz sonra bunda bir anlam aramaktan vazgeçtim. "Ben çok safım," dedim içimden. "Genç bir çatlağın aptallıklarına an-

2. Şiir çevirisi Erdoğan Alkan'ın.

lam vermeye çalışıyorum. Çalışmaya devam edeyim. Bu küçük hayvana gelince; kâhyam Bayan Magloire beslenmesi ile ilgilenir". Ünlü meslektaşım Bay Maspéro'nun başarısızlığını ortaya çıkarmasından dolayı, benim için ilginç olan bir kronoloji çalışmasına koyuldum. Porou masamı terk etmemişti. Arka ayakları üzerine oturmuş, kulaklarını dikmiş, yazı yazarken beni seyrediyordu. O gün inanılmaz bir biçimde, hiçbir şey yolunda gitmemişti. Kafama şarkılardan, peri masallarından bazı bölümler takılıyordu. Kendimden hoşnut olarak yatmaya gittim. Ertesi gün Porou'yu masamda oturmuş, patisini yalarken buldum. O gün de çalışmam verimli geçmedi. Porou ve ben, birbirimize bakarak saatleri geçirdik. Ertesi gün, daha ertesi gün, kısacası bütün bir hafta boyunca durum aynıydı. Üzgün olmam gerekiyordu. Fakat itiraf etmeliyim ki üzümlüğümün yerini yavaş yavaş sabır, hatta neşe alıyordu. Dürüst bir insanı baştan çıkaran hız, korkunç bir şeydir. 6 Ocak yortusu pazarında çok neşeli uyandım ve her zamanki gibi, benden önce Porou'nun yerini aldığı masama koştum. Önüme boş bir defter çektim, diviti mürekkebe batırdım ve yeni arkadaşımın bakışları altında, büyük harflerle yazmaya başladım: *Kör bir simsarın başına gelenler*. Ardından, Porou'nun bakışlarından gözlerimi çekmeksizin, olağanüstü bir hızla, o kadar şaşırtıcı o kadar eğlenceli, o kadar değişik bir macera öyküsü yazdım ki, yazarken ben bile çok eğlendim. Benim kör hamal yükleri karıştırıyor ve en komik yanlışları yapıyordu. Tehlikeli bir durumla yüz yüze olan aşıklar, ondan umulmadık bir yardım alıyorlardı. Hamal, içinde insanlar bulunan dolaplar taşıyordu. Yeni bir eve sokulan bu dolaplardaki insanlar, yaşlı kadınları korkutuyorlardı. Bu kadar neşeli bir öykü nasıl analiz edilebilirdi ki? Yazarken defalarca katıla katıla güldüm. Porou gülmüyor olsa da ağırbaşlı havası gitmiş, onun yerini gülen bir yüz ifadesi almıştı. Bu sevimli yapının son satırını yazarken saat sabahın yedisiydi. Bir saatir oda sadece Porou'nun fosforlu gözleriyle aydınlanıyordu. Karanlıkta, aydınlık bir lambanın ışığında yazar gibi kolaylıkla yazabiliyordum. Öyküm bitince giyindim. Siyah giysimi giyip beyaz kravatımı taktım, sonra Porou'dan izin alarak hızla merdivenleri indim ve yola koyuldum. Henüz yirmi adım bile atmamıştım ki, birinin kolumdan çektiğini hissettim.

– Nereye koşuyorsunuz böyle amca, uyrgezer gibi?

Bunu soran, Salpêtrière’de stajyer doktor olan, dürüst ve zeki delikanlı, yeğenim Marcel’di. Tıpta başarılı olacağı söyleniyordu. Aslında, tutkulu düşgücünün üstesinden gelebilse daha iyi biri olurdu.

Ona:

– Bayan Morgan’a bir öykü götürüyorum, diye yanıt verdim.

– Ne! Amca, siz öykü yazıyor ve bayan Morgan’ı tanıyorsunuz öyle mi? O çok hoş bir kadındır. Peki onu her yerde gölge gibi izleyen doktor Daoud’u da tanıyor musunuz?

– Bilimden uzak bir şarlatan.

– Kuşkusuz, ama aynı zamanda mükemmel bir deneyci. Onun yaptıklarını ne Bernheim, ne Liégeois, ne de Charcot yapabildi. Bir hayvan kullanarak, hiç temas etmeden, doğrudan bir eylemde bulunmadan insanları ipnotize edebiliyor. Deneylerinde genellikle kısa tüylü küçük kediler kullanır. Şu yöntemle çalışır: Kediye telkinini yapar, daha sonra hayvanı bir sepet içinde, üzerinde etkin olmak istediği deneğe yollar. Hayvan aldığı telkini iletir ve denek, o hayvanın etkisiyle buyurulan şeyi yerine getirir.

– Gerçekten mi yeğenim?

– Evet amca.

– Peki bu güzel deneylerde Bayan Morgan’ın görevi nedir?

– Bayan Morgan, amca, Daoud’u kendi çıkarına çalıştırıyor ve güzelliği yetmezmiş gibi, insanlara budalalıklar yaptırmak için ipnotizma ve telkin yöntemini kullanıyor.

Gerisini dinlemedim. Karşı konulmaz bir güç beni Bayan Morgan’a doğru çekiyordu.

LİLİTH'İN KIZI

Jean Psichari'ye

Paris'ten önceki gece ayrıldım ve bir trenin vagonlarından birinin bir köşesinde uzun, sessiz ve karlı bir gece geçirdim. X... 'de öldürücü altı saat bekledim; öğleden sonra Artigues'e ulaşmak için ancak bir at arabası bulabildim. Yükselen kıvrımları, yolun iki sırasında alçalan ve bir zamanlar güleç yüzlü kocaman güneşi gördüğüm ova, şimdi üzerinde asmaların kara saplarının büküldüğü kalın bir kar tabakasıyla örtülüydü. Kılavuzum yaşlı atını uyuşuk uyuşuk sürüyor ve zaman zaman bir kuşun acı ötüşü ile yırtılan sonsuz bir sessizliğe bürünmüş gidiyorduk. Mutsuzluktan ölebilirdim, içimden şöyle dua ediyordum: "Tanrım, bağışlayıcı tanrım, bana umudumu kaybettirme ve bunca hatamdan sonra, bağışlayamayacağın bir günah işletme." O sırada güneşi gördüm, kanlı bir kurban gibi ufka düşen ve bana kutsal kurbanı, İsa efendimizi hatırlatan o kızıl, pırıltısız güneşi. Karlı yol bir süre daha gıcırdamaya devam etti. Nihayet arabacı bana kırbacının ucayla, kırmızımsı pusun içinde gölge gibi yükselen Artigues'in çan kulesini gösterdi

– Geldik, dedi, papaz evinde iniyor musunuz? Papazı tanıyor musunuz?

- Çocukluğumdan beri tanırım. Okulda öğretmenimdi.
- Kutsal kitaplardaki bilgelere benziyor mu?
- Dostum, papaz Safrac bilge olduğu kadar erdemlidir de.
- Öyle söyleniyor. Ama tamamen farklı şeyler de söyleniyor.
- Ne gibi dostum?

– İsteyen istediğini söylüyor ve ben hiçbirine kulak vermiyorum.

– Peki nelermiş onlar?

– Kâhin olduğuna ve büyü yaptığına inananlar var.

– Ne budalalık!

– Ben hiçbir şey demiyorum bayım. Eğer Bay Safrac büyü yapan bir kâhin değilse neden kitaplardan medet umuyor.

Arabacı papaz evinin önünde durdu.

Bu budala adamdan ayrıldım. Hizmetçi beni salondaki efendisine götürdü. Sofra kurulmuştu bile. Papaz Safrac'ın, görmediğim üç yıl içinde çok değişmiş olduğunu fark ettim. O koca gövdesi cılızlaşmış, beli bükülmüştü. Keskin gözleri süzölmüş yüzünde ışıldıyordu. Büyümüş gibi görünen burnu, incecik dudağının üzerine kadar uzanıyordu. Beni kollarına aldı. Hıçkırıklar arasında "Peder, peder, size geldim, çünkü günah işledim" diye feryat ettim. "Peder! Derin sessizliği ve gizemi düşüncelerime korku salan ama şefkat dolu kalbi ruhumu aydınlatan sevgili Peder, oğlunuzu uçurumdan çekin. Benim tek dostum, beni kurtarın; benim biricik ışığım, beni aydınlatın!"

Beni kucakladı, ilk gençliğimden beri aklımdan çıkmayan o tatlı gülüşüyle bana güldü ve beni daha iyi görebilmek için bir adım geri çekilerek:

– Merhaba, dedi, ülkesinin geleneğine göre beni selamlayarak; çünkü Papaz Safrac, Garonne'un sınırında, cömert ve güzel ruhunu simgeleyen ünlü üzüm bağlarının ortasında doğmuştu.

Bordeaux'da, Poitiers'de ve Paris'te başarıyla felsefe okuduktan sonra, doğduğu ve ölmek istediği şehirde yoksul bir papaz olarak yaşamayı tercih etti. Artigues'in papazı olarak, bu yitik köyde kendini dine ve yüce bilime verdi.

– Merhaba evladım, diye tekrarladı. Geleceğinizi haber vermek için bana çok dokunaklı bir mektup yazdınız. Yaşlı pederinizi hiç unutmadığınız doğru mu?

Ayaklarına kapanmak istedim. "Beni kurtarınız, beni kurtarınız" diye bağırdım. Buyurgan ve tatlı bir el hareketiyle sözümü keserek:

– Ary, dedi, ne söyleyecekseniz yarın söylersiniz. Şimdi biraz

ısının. Daha sonra da yemek yeriz, çünkü çok üşümüş ve acıkmış olmalısınız.

Hizmetçi, masaya dumanı tüten çorba kâselerini getirdi. Saçlarını siyah bir fular altında gizlemiş, kırışık yüzünde yaşlılığın biçimsiz güzelliği yansıyan bir kadındı bu. Aşırı bir heyecana kapıldım. Yine de bu kutsal evdeki huzur, odun ateşinin, sofra örtüsünün, doldurulan şarabın ve duman tüten tabakların iç açıcılığı yavaş yavaş ruhuma girdi. Çorbamı içerken, bu papazın evine, vicdan azaplarımın çoraklığını pişmanlık çiyine dönüştürmeye geldiğimi neredeyse unutmuştum. Papaz Safrac, felsefe dersi verdiği kolejin çatısı altında bizi bir araya getiren o eski günleri hatırlattı.

– Ary, dedi, siz benim en iyi öğrencimdiniz. Keskin zekânız öğretmeninizi de aşıyordu. Bu yüzden size bir anda yakınlık hissettirdim. Yürekliliği severim. İnançsızlık baş eğmez bir cesaret gösteriyorsa, inancın da korkak olmaması gerekir. Kilisenin artık kuzularla işi yok: Ona aslanlar gerek. Bizi, tüm bilimleri kucaklayan rahipler ve bilginler yapacak olan şey, gerçek değil de nedir? Gerçek güneş gibidir: Ona bakmak kartalınki gibi göz ister.

– Ah Peder Safrac, tüm sorunlar üzerindeki bu cesur ve kamaşmayan göz, sizin gözünüz. Düşüncelerinizin kimi zaman meslektaşlarınızı bile ürküttüğünü ve sizin kutsal yaşamınıza hayranlık duyduklarını hatırlıyorum. Yeniliklerden korkmuyordunuz. Bu nedenle, örneğin, yaşanan dünyaların çokluğunu kabul ediyordunuz.

Papazın gözleri parladı.

– Kitabımı okuyunca korkaklar ne diyecekler? Ary, bu mavi göğün altında, Tanrı'nın özel bir sevgiyle yarattığı bu ülkede ben kafa yordum, çalıştım. İbraniceyi, Arapçayı, Farsçayı ve Hintçenin pek çok lehçesini konuştuğumu bilirsiniz. Buraya eski elyazmalarından oluşan zengin bir kütüphane taşıdığımı da biliyorsunuz. Ben, dilleri ve ilkel Doğu'nun geleneklerini öğrenme çabasıyım. Bu büyük çabam, Tanrı'nın da yardımıyla, meyvesiz kalmayacak. İnançsız bilimin yıkım olarak yorumladığı *Kökenler* isimli kitabımı yazdım. Bağışlayıcı Tanrı artık, inançla bilimin uzlaşmasını istiyor. Böyle bir yakınlaşmayı gerçekleştirmek için şu düşünceden yola çıktım: İsmi Kutsal Ruh'tan alan *Kita-*

bı Mukaddes gerçek olmayan hiçbir şey söylemez, fakat gerçek olan her şeyi de söylemez. Onun tek amacı, bizi sonsuz kurtuluşumuz hakkında bilgilendirmek olduğu için ne diyebilirdi ki? Ona bu büyük niyetten başka bir şey kalmıyor. Planı sınırsız olduğu kadar, basit de. Günahı ve insanlığın kurtuluşunu içeriyor. Bu, insanlığın kutsal tarihi. Eksiksiz ama, sınırlı. Dinsel olmayan merakları gidermeyi hedeflemiyor. Ya da, inançsız bilim uzun zamandır Tanrı'nın bilimine ağır basıyor. Artık şunu söylemenin zamanıdır: "Hayır, her şeyi ortaya koymamakla *Kitabı Mukaddes* yalan söylemedi." İşte benim açıkladığım gerçek. Jeolojiden, tarih öncesi arkeolojiden, Doğu kozmogonilerinden, Hitit ve Sümer heykellerinden, Keldani ve Babil geleneklerinden, *Zebur*'daki efsanelerden yararlanarak Adem öncesi varoluşu kanıtladım. *Tekvin*'den esinlenen yazar, varlıkları Adem'in çocuklarının sonsuz kurtuluşunu hiç ilgilendirmediği için onlardan söz etmemiş. Ayrıca *Tekvin*'in ilk bölümleri üzerine yaptığım titiz bir araştırma bana, uzun yüzyıllar sonra biri ötekini takip eden iki dünyanın varlığını gösterdi. Bu dünyalardan ikincisi, Adem ve torunlarıdır.

Bir an durdu, sonra gerçek bir din adamı ağırbaşlılığı içinde, yavaş bir sesle devam etti:

Ben Martial Safrac, alçak papaz, teoloji bilgini, bir çocuk gibi Kutsal Kilise anamızın buyruklarına boyun eğen insan, mutlak bir gerçeklikle onaylıyorum ki; Tanrı'nın suretinden yaratılan Adem'in iki karısı vardı. Havva bunlardan ikincisidir.

Bu şaşırtıcı sözler tuhaf bir biçimde ilgimi çekiyor ve yavaş yavaş beni kendimden alıyordu. Papaz Safrac dirseklerini masaya dayayıp, "Bu konuda bu kadar konuşmak yeter" deyince düş kırıklığına uğradım.

– Belki bir gün kitabımı okursunuz. Bu ciddi görevi yerine getirmem için, yalınımı Efendime takdim etmeli ve onun onayını almalıyım. Elyazmam şu an başpiskoposlukta ve ben her an, olumlu olacağını düşündüğüm bir yanıt bekliyorum. Sevgili oğlum, korumuzun mantarlarından ve bağımızın şarabından tat ve bu toprakların ikinci dünyamız ve ilkinin ise bir suret olup olmadığını söyle.

Bu andan sonra konuşma, daha bildik bir şekilde, ortak anılarımız hakkında devam etti.

– Evet oğlum, dedi M. Safrac, siz benim en sevdiğim öğrencimdiniz. İçinizde iyi bir insan ve iyi bir hristiyan cevheri olduğunu derhal anlamıştım. Kusurların yok değildi. Düzensizdiniz, kararsızdınız ve çabuk heyecanlanırdınız. Ruhunda saklı bir şiddet vardı. Seni içindeki büyük huzursuzluktan dolayı seviyordum. Tıpkı bir diğer öğrenciyi tam ters özelliklerinden dolayı sevdiğim gibi. Paul d’Ervy’yi düşüncelerinin ve yüreğinin kararlılığından dolayı sevmiştim.

Bu adı duyunca yüzüm kızardı, benzim attı, bağımnamak için kendimi zor tuttum; yanıt vermek istediğimde konuşmak olanaksız gibi geldi. M. Safrac heyecanımı fark etmemiş gibiydi.

– Belleğim beni yanıltmuyorsa o en iyi arkadaşınızdı, diye ekledi. Birbirinize sıkı sıkı bağlıydınız, değil mi? Kendisini iyi bir geleceğin beklediği diplomatik kariyerine başladı. Dilerim ki Saint-Siège’den sonra isim yapmıştır. Siz onun için sadık ve iyi bir dosttunuz.

Güçlkle:

– Peder, diye yanıtladım, yarın size Paul d’Ervy’den ve bir başka kişiden söz etmek istiyorum.

M. Safrac elimi sıktı, ayrıldık. Benim için hazırlanan odaya gittim. Lavanta kokulu yatağıma uzanıp uyudum. Düşümde çocukluğumu gördüm. Kolejin küçük kilisesinde diz çökmüş, hayranlıkla ak giysili kadınları ve kürsüye düşen ışığı seyreliyordum. Birdenbire başımın üstünden bir ses geldi. Konuşan, bir buluttu. "Ary" dedi, "Tanrı'nın suretinde onları sevdiğini sanıyorsun, fakat onların içindeki Tanrı'yı seviyorsun."

Sabahleyin uyandığımda M. Safrac'ı başucumda ayakta buldum.

– Ayine gel Ary, dedi, daha sonra da seni dinleyeceğim.

Artigues Kilisesi, XII. yüzyılda Aquitaine’de Roman sanatı üslubunda yapılmış küçük bir tapınaktı. Yirmi yıl önce onarılarak eski haline kavuşturulmuştu. Bir de esas planda yer almayan bir çan kulesi eklenmişti. Bu mütevazı kilise en azından sadeliğini korumuştur. Papazın dualarına hatırlayabildiğim kadarıyla eşlik ettim, daha sonra birlikte papaz evine döndük. Bir parça

ekmek ve sütle kahvaltı ettik ve ardından M. Safrac'ın odasına geçtik.

Papaz, üzerinde İsa'lı bir haçın bulunduğu şömineye bir sandalye yaklaştırmak, beni oturmaya davet etti. Kendisi de yanıma oturdu ve konuşmaya başlamadan önce istavroz çıkarmamı istedi. Dışarda kar yağıyordu. Şöyle başladım:

– Peder, sizden ayrılıp hayata atılalı on yıl oldu. İnancımı koruyabildim; ne yazık ki saflığımı koruyamadım. Size hayatımı anlatacak değilim. Ruhumun kılavuzu, vicdanımın tek yöneticisi olan siz, zaten beni tanıyorsunuz. Şimdi hayatımı altüst eden olaya geleyim. Geçtiğimiz yıl ailem beni evlendirmeye karar verdi ve ben de bunu seve seve kabul ettim. Evlenmek üzere olduğum kadın, anne babaların istediği bütün özelliklere sahipti. Ayrıca çok da güzeldi, hoşuma gidiyordu, öyle ki, mantık evliliği yerine aşk evliliği yapacaktım. Kızı istedim ve kabul edildi. Nişanlandık. Paul d'Ervy'den mektup aldığımda hayatımdaki mutluluk ve huzur pekişiyor gibiydi. Paul mektubunda İstanbul'dan Paris'e geldiğini bildiriyor ve beni görmeyi çok arzuladığını belirtiyordu. Derhal evine gittim ve ona evleneceğimi söyledim. Beni içtenlikle kutlayarak.

– Kardeşim, dedi, mutluluğunu kıskanıyorum.

Nikah tanımını olmasını istedim, seve seve kabul etti. Evlenme tarihim 15 Mayıs olarak saptanmıştı ve Haziran'ın ilk günlerine kadar işine dönmesi gerekmiyordu.

– İşte durum bu, senden ne haber? dedim.

Hem mutlu hem de üzüntülü bir ifadeyle:

– Ah, dedi, ne büyük bir değişiklik!... çok budalayım... bir kadın... Ary, hem mutlu hem de mutsuzum. İhanet ettim, çok iyi bir arkadaşına üzüntü verdim... Orada, İstanbul'da kaçırdım, orada...

M. Safrac sözümü kesti:

– Oğlum, konuşmada başkalarının hatalarından söz etme ve isim verme.

Devam ettim:

–Paul konuşmasını bitirir bitirmez odaya bir kadın girdi. Bu oydu besbelli: Mavi renkli uzun ve rahat kıyafetiyle, evinde gibiydi.

Bende bıraktığı korkunç izlenimi tek bir sözcükle size belirtmek istiyorum. O, bana hiç doğal gelmemişti. ‘Doğal’ sözcüğünün ne kadar belirsiz olduğunu ve düşüncemi ifade etmekte ne kadar yetersiz kaldığını iyi biliyorum. Anlatmaya devam edersem belki daha anlaşılır olacaktır. Doğrusu, kıvılcımlar saçan altın gibi parlak gözlerinin ifadesinde, gizemli ağzının bükümünde, esmer, parlak teninin dokusunda, bedenine uyumlu hatlarında, adımlarının havai hafifliğinde, gizli kanatlar ekliymiş gibi duran çıplak kollarına kadar ateşli ve su gibi varlığında, onun, insan doğasına neresinin ters olduğunu; onu da Tanrı yarattığına göre, bu sürgün topraklarda eşimiz olması için, aşırı iyi olması konusunda diğer kadınlardan eksiğini ve fazlasını bilmediğimi sezdim. Onu gördüğüm anda içimi bir duygu kapladı: Bu kadının dışındaki her şeyden bir anda sonsuz bir tiksinti duydum.

“– Onun girdiğini gören Paul hafifçe kaşlarını çattı; ama hemen toparlanıp gülmeye çalıştı.

“– Leyla, sana en iyi arkadaşımı tanıştırayım.

“Leyla yanıtladı:

“– Bay Ary’yi tanıyorum.

“Birbirimizi daha önce hiç görmediğimiz için bu sözler tuhaf bir etki yarattı. Ancak ses tonu daha da tuhaftı. Eğer kristal konuşabilseydi böyle konuşurdu.

“– Dostum Ary altı hafta içinde evleniyor, diye ekledi Paul.

“Bu sözler üzerine Leyla bana baktı ve altın gibi parlayan gözlerinin *hayır* dediğini gördüm.

“Arkadaşım en ufak bir kıskançlık belirtisi göstermeden, şaşkınlığımdan kurtuldum. Bütün gün boyunca, kırık ve bomboş bir kalple yollarda rasgele yürüdüm. Akşamleyin kendimi bir çiçekçi dükkânının önündeki caddede bulduğumda nişanlımı hatırladım ve ona bir demet beyaz leylak almak için dükkâna girdim. Çiçeği tutmak üzereyken küçük bir el onu benden çekip aldı. Dönüp baktığımda Leyla’yı gördüm, gülererek uzaklaşıyordu. Üzerinde kısa, gri bir entari, gri bir ceket ve başında yuvarlak küçük bir şapka vardı. İtiraf etmeliyim ki Paris işi bu kıyafet, bu yaratığın olağanüstü güzelliği ölçüsünde kötüydü ve üzerinde iğreti duruyordu. Yine de, o zaman anladım ki onu önlenemez bir

aşkla seviyordum. Kendisine eşlik etmek istedim, ama o, arabaların ve yolcuların arasından sıyrılıp gitti.

“O andan itibaren artık yaşamıyordum. Defalarca Paul’ün evine gittim, fakat Leyla’yı göremedim. Paul bana dostça davranıyor, ama ondan söz etmiyordu. Konuşacak bir şey bulamıyorduk ve ben üzgün bir şekilde ayrılıyordum. Nihayet bir gün evin uşağı bana: ‘Efendim evde yok’ dedi ve ekledi: ‘Hanımefendi ile konuşmak ister miydiniz?’ ‘*Evet*’ diye yanıtladım. Ah peder! bu sözcük, bu küçük sözcük; hangi ceza karşılar ki bu sözcüğün bedelini? İçeri girdim. Onu, üzerinde altın sarısı bir entariyle, salondaki bir kanepeye yarı uzanmış halde buldum. Onu görmüş-tüm işte. Hayır, onu artık göremiyordum. Boğazım kurudu, konuşamaz oldum. Ondan gelen aroma ve mür kokusu, mistik Doğu’nun tüm kokuları titrek burun deliklerimden girmiş gibi, beni arzu ve bitkinlikle sarhoş etti. Hayır, o kanepede uzanmış olan, doğal bir kadın değildi, çünkü onda insani hiçbir şey yoktu; yüzünde, şehvetli, aynı zamanda tanrısal bir ifade dışında, iyi ya da kötü hiçbir ifade yoktu. Heyecanımı fark etmiş olmalı ki, derele-rin sırlıtısından daha duru bir sesle:

“– Neyiniz var? diye sordu.

“Ayaklarına kapandım ve gözyaşlarına boğularak:

“– Sizi çılgınca seviyorum!... diye bağırdım.

“Kollarını açtı, şehvetli ve masum bakışlarını bana çevirerek:

“– Neden bunu daha önce söylemediniz dostum? dedi.

“Tanımsız bir mutluluktan bu! Leyla’yı kollarıma aldım. Sanki birlikte göğsü yükseldik ve göğsü içimize doldurduk. Tanrı’yla eşitlendiğimi hissettim. Dünyanın bütün güzelliklerinin, doğanın tüm uyumunun, yıldızların ve çiçeklerin, şarkı söyleyen orman-ların, nehirlerin ve derin denizlerin sahibi sanki bendim. Bu son-suzluk duygusunu bir öpücükle sonlandırdım...”

Bir süreden beri beni dinlemekte olan M. Safrac bu sözler üzerine, göze çarpan bir telaşla yerinden kalktı, ayaklarını ısıt-mak için cüppesini dizkapaklarına kadar kaldırıp şömineye ya-naştı ve aşağılamaya varan bir sertlikle:

– Siz acınacak bir dinsizsiniz, dedi; işlediğiniz suçlardan iç-renmeniz gerekirken, tam tersine onları gururla ve büyük bir zevkle anlatıyorsunuz. Sizi artık dinlemiyorum.

Bu sözler üzerine gözyaşlarına boğuldum ve ondan özür diledim. Samimiyetime inanıp, yaptıklarını bir marifetmiş gibi anlatmamam koşuluyla konuşmama izin verdi.

Mümkün olduğunca özetlemeye çalışarak, konuşmama kaldığım yerden devam ettim:

– Peder, vicdan azabıyla kıvranarak Leyla’yı terk ettim. Ama, ertesi gün o bana geldi ve benim için hem çok zevkli hem de işkence gibi bir hayat başladı. İhanet etmiş olduğum Paul’ü kısıkmıyor ve çok acı çekiyordum. İnsanın içini iğrenç düşüncelerle dolduran kıskançlıktan daha aşağılık bir duygu tanımıyorum. Leyla acılarımı dindirmek için yalan söylemeye bile tenezzül etmedi. Üstelik anlaşılmasız bir tutum sergiledi. Kiminle konuştuğumun farkındayım ve papazların kutsal kulaklarına günah dolu sözler söylemekten kaçınacağım. Sadece şunu söylemek istiyorum. Leyla, bana tatma izni verdiği aşkı tanımıyor gibiydi. Fakat şehvetin bütün zehrini içime akıttı. Ondan vazgeçemiyordum. Onu kaybetmekten çok korkuyordum. Leyla, bizim ahlak dediğimiz şeyden kesinlikle yoksundu. Bundan, onun kötü veya zalim olduğunu çıkarmamak gerek. Tam tersine sevecen ve merhametliydi. Akılsız da değildi, ama onun zekâsı bizlerin zekâsından farklıydı. Az konuşur, geçmiş hakkında sorulan soruları yanıtlamazdı. Bizim bildiğimiz şeylerin hiçbirini bilmiyordu. Buna karşılık, bizim bilmediğimiz pek çok şey biliyordu. Doğu’da yetiştiği için tüm Hint ve İran efsanelerini biliyor ve bunları tekdüze bir sesle, ölçüsüz bir zarafetle anlatıyordu. Dünyanın büyüğü doğuşunu ondan dinlerken "Bu kadın sanki evrenle yaşıyor" dersiniz içinizden. Bir gün bu düşüncemi yüzüne karşı söyledim. Gülerek yanıtladı:

“– Doğrudur, ben yaşıyorum.”

Bir süredir şöminenin başında ayakta duran Bay Safrac şimdi yanıma gelmiş, bütün dikkatini benim sözlerime yöneltmişti.

– Devam edin, dedi.

– Peder, ona pek çok kez hangi dinden olduğunu sordum. Bana, dini olmadığını, buna ihtiyaç da duymadığını, annesinin ve ablalarının Tanrı’nın kızları olduğunu, bununla birlikte kendisinin Tanrı’yla aralarında bir ibadet bağı olmadığını söyledi. Boy-

nunda kırmızı topraktan bir madalyon taşıyor ve bunun, annesine olan aşkının işareti olduğunu söylüyordu.

Bay Safrac'ın benzi attı, titremeye başladı, yerinde zıpladı ve beni kollarına bastırarak şöyle haykırdı:

– Doğruyu söylüyordu! Biliyorum, şimdi onun o varlık olduğunu biliyorum. Ary, sezgilerin seni aldatmadı. O bir kadın değil. Devam edin, devam edin lütfen!

– Peder, neredeyse bitti. Yazık! Leyla'nın aşkı yüzünden nişanımı bozdum, en iyi arkadaşşıma ihanet ettim. Tanrı'yı gücendirdim. Leyla'nın sadakatsizliğini öğrenen Paul kederinden deliye döndü. Onu öldürmekle tehdit etti, ama o usulca:

“– Öldürün dostum; ben ölmeyi arzuluyor, ama bunu yapamıyorum, diye yanıtladı.

“– Altı ay boyunca kendini bana verdi, derken bir sabah İran'a döneceğini ve beni bir daha göremeyeceğini söyledi. Ağladım, inledim, haykırdım:

“Siz beni asla sevmediniz!”

Tatlı bir sesle yanıtladı:

“– Hayır, dostum. Sizi sevmeyen kaç kadından benim size verdiklerimi aldınız? Bana hâlâ bir iyilik borcunuz var. Elveda.

“– İki gün kızgınlık ve aptallık arasında gidip geldim. Sonra, içimden gelen sese kulak verip size koştum, Peder. İşte buradayım. Ruhumu arındırın, eğitin, güçlendirin. Onu hâlâ seviyorum!”

Konuşmamı bitirdim. Bay Safrac eli altında, bir süre düşüncelere daldı. Sessizliği bozan o oldu:

– Oğlum, işte bulgularımı doğrulayan şey, işte çağdaş septiklerimiz öz güvenlerini sarsan şey. Dinleyin beni. İlk insanlar gibi, bugün de biz bir mucize yaşıyoruz. Dinleyin, dinleyin! Size söylemiş olduğum gibi; Adem'in, *Kitabı Mukaddes*'in yazmadığı, ama *Zebur* sayesinde öğrendiğimiz bir ilk karısı oldu. Adı Lilit'ydı. O, Adem'in kaburga kemiğinden değil, kırmızı topraktan yaratıldı ve yoğruldu. Yani, eti Adem'in etinden değildi. Ve kendi isteğiyle Adem'den ayrıldı. Yıllar sonra Perslerin yerleşeceği, o zamanlar insandan daha akıllı ve daha güzel, Adem öncesi varlıkların yaşadığı topraklara gitmek üzere Adem'den ayrıldığında hâlâ masum bir yaşam sürdürüyordu. İlk babamızın işle-

diği g nahtan gelmiyordu ve ilk günahla kirlenmemişti. Bundan  t r  Havva'yı ve torunlarını lanetlemekten kaçmıştı. Ölümden ve acıdan muaf tutuldu. Kurtarılacak bir ruhu olmadığı için, yetenekten de, kusurdan da yoksundu. Yaptıkları ne iyi ne de kötüydü. Gizemli bir kıızlık zarına sahip olan kıızları da onun gibi  l ms zd ler ve yine onun gibi Tanrı huzurunda kazanacakları veya kaybedecekleri bir şeyleri yoktu; bu yüzden de davranış ve düşüncelerinde özgürdüler. Oğlum, onu bazı özelliklerinden tanırım. Seni deviren bu varlık, bu Leyla, Lilith'nin kıızıydı. Dua edin, yarın sizi günah çıkarmaya bekleyeceğim.

Bir an sessiz kaldı, sonra cebinden bir kağıt çıkararak devam etti:

– Dün gece size iyi akşamlar diledikten sonra, postacı, kar nedeniyle gecikmiş üzücü bir mektup getirdi. Piskopos vekili, mektubumun beyefendinin canını sıktığını söylüyor. Kitabım, bilginlerin yasakladığı pervasızca  n rmeler ve düşüncelerle do luymuş. Majesteleri bu tehlikeli çalışmayı onaylayamamış. İşte bana yazılan bu. Sizin maceranızı beyefendiye anlatacağım. Bu da Lilith'nin varlığını ve benim d ş görmediğimi kanıtlayacak.

Beni biraz daha dinlemesi için Bay Safrac'a rica ettim:

– Peder! Leyla giderken bana, üzerinde iğne ile kazınmış, okuyamadığım harfler bulunan bir servi yaprağı bıraktı. Bunu...

Tuttuğum hafif yongayı aldı, dikkatle inceledi ve:

– Bu, dedi, altın  ağda Farsça yazılmış bir yazıt ve şöyle çevrilebilir:

LİLİTH'NİN KIZI LEYLA'NIN DUASI

Tanrım, hayatın tadını alabilmem için beni ölümlü kıl. Tanrım, mutluluğu bulabilmem için bana vicdan azabı ver. Tanrım, beni Havva'nın kıızlarıyla eşit kıl!

LÆTA ACILIA

Ary Renan'a

I

Læta Acilia Tibèrius'un imparator olduğu dönemde Marsilya'da yaşıyordu. Yıllar önce Helvius isimli Romalı bir şövalyeye evlenmişti, daha çocuğu yoktu ve anne olmak için büyük bir istek duyuyordu. Bir gün ibadet etmek için tapınağa gittiğinde, bir revakın altında cüzzam ve yaraların yiyip bitirdiği bir grup insan gördü.

İlk basamakta korkuyla durdu. Læta Acilia acımasız biri değildi. Yoksullara üzüldü, ancak onlardan korkardı. Önündeki revakın etrafında toplanan böylesine ölü gibi, benizleri soluk, boş heybeleri ayaklarına dek uzanan böylesine ürkünç dilencilere şimdiye kadar hiç rastlamamıştı. Benzi attı, elini kalbinin üzerine koydu. Ne kaçabiliyor ne de ilerleyebiliyordu. Eşsiz güzellikte bir kadın bu mutsuz kalabalıktan ayrılıp ona doğru ilerlerken, dizlerinin bağının çözüldüğünü hissetti.

Kim olduğu bilinmeyen bu kadın, ciddi ve yumuşak bir sesle:
– Korkma genç hanım, dedi; burada gördüklerin zalim insanlar değillerdir. Bu insanlar dalavereyi ve haksızlığı değil, gerçeği ve aşkı temsil ediyorlar. Bizler, Tanrı'nın oğlunun öldüğü ve dirildiği Yahudiye'den geliyoruz. O, göğre çıkıp babasının sağ yanına oturduğunda ona inananlar büyük acılar çektiler. Etienne taşlanarak öldürüldü. Bize gelince; tapınak rahipleri bizi yelkensiz ve dümensiz bir gemiye taktılar ve batmamız için azgın dal-

galara teslim ettiler. Neyse ki, ölümlü hayatında bizi seven Efendimiz, bizleri bu şehrin limanına bıraktı. Ne yazık ki Marsilyalılar zalim, cimri ve putperestler. Onlar İsa'nın müritlerini açlık ve soğuktan ölmeye terk ediyorlar. Eğer bu tapınağa sığınmasaydık, bizi karanlık zindanlara hapsedeceklerdi. Oysa güzel haberler getirdiğimiz için bizi iyi karşılamaları gerekirdi.

Yabancı bunları söyledikten sonra elini arkadaşlarına uzattı ve sırayla her birini göstererek:

– Sana dönük olan bu yaşlı, bakışları ışıltılı saçan bu insan, Cédon'dur, dedi. Efendimiz onu iyileştirinceye kadar doğuştan kördü. Şimdi artık hem görülebilir ve görülemez şeyleri aynı beraklıkla görüyor. Sakalı dağlardaki kar kadar ak olan bu ihtiyar ise Maximin. Çok yorgun görünen bu delikanlı ise benim kardeşim. Kudüs'te büyük bir servete sahipti; Onun yanındaki, Marthe, benim kız kardeşim. Onun yanındaki de, mutlu günlerimizde Bethania tepelerindeki zeytinlerimizi toplayan sadık hizmetçimiz Mantille.

Güzel yüzlü ve tatlı sesli Læta Acilia:

– Ya sen, diye sordu, sen kimsin? Adın nedir?

Yahudi yanıtladı:

– Adım Magdalalı Meryem. Senin, bu şehrin önemli kişilerinden birinin karısı olduğunu altın işlemeli giysinden ve bakışlarının masum gururundan anladım. Kocanın İsa'ya inananlara yardım etmesi için sana geldim. O zengin adama, "Onlar çıplak, onları giydirelim; onlar aç, onlara ekmek ve şarap verelim; onun adına yaptıklarımız için Tanrı da bizi cennetlik kılacaktır" de.

Læta Acilia yanıtladı:

– Meryem, isteğini yerine getireceğim. Kocamın ismi Helvius. Kendisi bir şövalye ve şehrin en zenginlerinden birisi. Beni sevdiği için her isteğimi yerine getirir. Artık arkadaşlarımdan korkmuyorum. Kollarını ve bacaklarını kemiren yaralarına rağmen yanlarından geçme cesaretini göstereceğim ve tapınağa gidip, isteğimi kabul etmeleri için ölümsüz tanrılara dua edeceğim. Ne yazık ki şimdiye kadar dualarımı hiç kabul etmediler.

Meryem kollarını iki yana açarak Læta Acilia'nın yolunu kesti:

– Putlara tapınmaktan vazgeç bayan. Abuk sabuk heykellere,

umuda ve hayata dair sözler etme. Tek bir Tanrı vardır, o da bir insandı; onun ayaklarını saçlarımla sildim.

Bu sözler üzerine, fırtınalı bir gökyüzünden daha karanlık olan gözlerinde şimşekler çaktı ve gözyaşlarına boğuldu. Læta Acilia kendi kendine söyleniyordu:

– Ben dındarım, dini buyruklara eksiksiz uydum, ama bu ka-
dında tuhaf bir Tanrısal aşk duygusu var.

Meryem kendinden geçmiş, konuşmasına devam ediyordu:

– Yerlerin ve göklerin Tanrısıydı o ve yaşlı incir ağacının göl-
gesindeki bir sıraya oturup meseller anlatırdı. Genç ve güzeldi,
sevilmek istiyordu. Yemek yemek için kız kardeşime geldiğinde
ayaklarının dibine otururdum. Sözler dudaklarımdan sel gibi
akardı. Kız kardeşim tembelliğimden yakınırdı:

“– Efendimiz, yemek hazırlamamda bana yardımcı olması
gerektiğini söyle ona” derdi. O, gülümser, beni ayaklarının di-
binde alıkoyar ve benim iyi payı seçtiğimi söylerdi.³ Karşımda
sanki dağlarda koyun güden genç bir çoban vardı, ama gözlerin-
den, Musa’nın alnından çıkan alevlere benzer alevler fışkırırdı.
Uysallığı gecenin huzuruna benzerdi, öfkesiye yıldırımlardan
beterdi. Sade insanları, çocukları severdi. Çocuklar yollarda
önünde koşar ve eteğine asılırlardı. O, İbrahim’in ve Yakup’un
Tanrısıydı. Güneşi ve yıldızları onun elleri yarattı. Sevinçli an-
neler yeni doğmuş bebeklerini kulübelerinin önünde ona uzatır-
lar ve o da bebeklerin yanaklarını okşardı. Kendisi de bir çocuk
gibi sadeydi ve ölüleri diriltirdi. Dirilttiği kardeşim burada, ara-
mızda bulunuyor.⁴ İyi bak kadın! Lazar’ın yüzünde hâlâ ölümün
solgunluğu, gözlerindeyse öteki dünyayı görmenin korkusu var.

Læta Acilia artık dinlemiyordu.

3. Luka İncil’in X. Bölümünün 38-42. ayetlerinde şunlar yazılıdır:
“Yollarına giderlerken İsa bir köye girdi. Marta adlı bir kadın onu evine kabul
etti. Meryem adlı bir kız kardeşi vardı, o da Rabbin ayakları dibinde oturup
onun sözlerini dinlerdi. İşlerin çokluğu Marta’yı şaşkına çevirmişti. İsa’ya “Ya
Rab ben çalışırken kız kardeşimin oturması hoş mudur? Söyle de bana yardım
e’tsin, dedi. Rab şöyle yanıtladı: “Marta, Marta, boşuna üzülp telaşa
kapılıyorsun. İnsanların tek şeye ihtiyaçları vardır ve Meryem kendisinden
alınamayacak olan iyi payı seçmiştir.” (çn)

4. Marta ve Meryem İsa’nın diriltip mezardan çıkardığı Lazar’ın kız
kardeşleridir.

Masum bakışlarını Yahudi kadına çevirdi ve:

– Meryem, dedi, ben sofu bir insanım, atalarımın inançlarına bağlıyım. İnançsızlık kadınlar için kötüdür. Romalı bir şövalyenin karısının dini yenilikleri benimsemesi hiç de hoş değil. Yine de Doğu’da iyi tanrılar olduğunu itiraf ederim. Sanırım seninki de o iyi tanrılardan. Onun, çocukları sevdiğini ve genç annelerin kollarındaki bebeleri yanaklarından öptüğünü söyledin. Onun kadınlar için de iyi bir tanrı olduğuna inanıyorum. Yazık ki biz soyluların ve devlet erkânının inandığı tanrılardan biri değil o, öyle olsaydı ballı çörekleri adak sunardım ona. Dinle yahudi Meryem, modern Tanrın seni seviyor, ondan yardım iste ve tanrıçalarımı sormadığım şeyi benim için ona sor.

Laeta Acilia bu sözleri tereddüt ederek söylemişti. Duraksadı ve kızardı.

Magdalalı:

– Ruhunu huzursuz eden nedir? diye sordu.

Yavaş yavaş güvenini tazeleyen Laeta Acilia yanıtladı:

– Sen de kadınsın Meryem, hiç tanımamama karşın sana sırrımı açmaktan çekinmiyorum. Altı yıllık evliyim, daha çocuğum yok. Bütün üzüntüm bu. Bana sevecek bir çocuk lazım. Yıllardır beklediğim ve belki de hiç sahip olamayacağım bir çocuğa duyduğum özlem beni perişan ediyor. Eğer tanrın, senin aracılığınla, benim tanrıçalarımın kabul etmediği dileğimi yerine getirirse, o zaman onun iyi bir tanrı olduğuna inanacağım, onu seveceğim ve benim gibi genç, zengin ve şehrin önde gelen ailelerinin çocukları olan tüm kadın arkadaşlarımin da sevmesini sağlayacağım.

Meryem ciddiyetle yanıtladı:

– Romalıların kızı, isteğin yerine geldiğinde, İsa’nın rahibesine verdiğin sözü sakın unutma!

Marsilyalı:

– Unutmayacağım, dedi. Şimdilik şu keseyi al ve içindeki gülmüş paraları arkadaşlarıyla paylaş. Hoşça kal. Ben evime dönüyorum. Eve vardığımda sana ve arkadaşlarına ekmek ve et dolu bir sepet yollayacağım. Kardeşin, kız kardeşin ve arkadaşlarıyla birlikte, kaldığınız sığınaktan çıkın ve bir hana yerleşin. Helvius’un şehirde sözü geçer, o size bir kötülük yapılmasına engel

olur. Tanrılar seni korusun Meryem! Beni tekrar görmek istersen, yoldan geçen herhangi birine Laeta Acilia'nın evi nerede diye sor, hemen gösterirler.

II

Aradan altı ay geçti. Laeta Acilia bir gün evinin avlusunda, lal rengi yatağında yatmış, bir zamanlar annesinin söylediği, sözlerini bilmediği bir şarkı mırıldanıyordu. Havuzda, mermer bir denizkızı fıskiyesinden yükselen su şırıl şırıl akıyor ve ılık havada yaşlı çınarın yaprakları tatlı tatlı hışırdıyordu. Kollarını dolgun göğsünün üzerinde kavuşturmuş olan genç kadın, yorgun, uyuşmuş, mutlu ve ağırlaşmış görünüyordu. Şarkı söylemeyi kesip, bakışlarını çevresine yöneltti. Mutluluk ve gururla iç geçirdi. Etrafında siyah, beyaz ve sarı ırktan köleleri dört dönüyor, doğacak olan çocuğun giysilerini hazırlıyorlardı. Laeta kolunu uzatıp, yaşlı zenci bir kölenin gülümseyerek verdiği küçük başlığı aldı. Yumruk yaptığı eline taktı ve o da gülümsedi. Yoksul bir Afrikalının ancak düşünde görebileceği, altın, gümüş ve incilerle işlenmiş lal rengi küçük bir başlıktı bu.

İç avluda yabancı bir kadın belirdi. Yol tozu rengine tek parça bir entari giyinmişti. Uzun saçları ağarmış, ama gözyaşlarının kavurduğu yüzü hâlâ güzellik ve gururla ışıldıyordu.

Onu dilenci sanan köleler kovmaya kalkıştılar. Fakat ilk bakışta onu tanıyan Laeta Acilia yerinden kalktı ve haykırarak ona doğru koştu:

– Meryem, Meryem, senin bir tanrının sevgili kulu olduğun doğruymuş. İsteğin yukarıya ulaştı ve senin aracılığıyla benim istediğim şey gerçekleşti. Bak!

Hâlâ tutmakta olduğu çocuk başlığını gösterip, ekledi:

– Öyle mutluyum ki, sana şükran borçluyum!

Magdalalı Meryem:

– Biliyordum, diye yanıtladı. Leate Acilia, sana İsa'nın gerçeğini öğretmek için geldim.

Marsilyalı, köleleri gönderdi ve Meryem'e oturması için, minderleri altın işlemeli fildişi bir koltuğu işaret etti. Ama Magdalalı, koltuğu tiksintiyle itti ve rüzgarın yapraklarını hışırdattığı büyük çınar ağacının dibine bağdaş kurdu.

– Soylu kadın, sen Efendimizin müritlerini aşağılamadın. Susuzdular, onlara içecek verdin; açtılar, onlara yiyecek verdin. İşte bu yüzden, benim sevdiğim gibi sen de sevesin diye sana İsa'yı tanıtacağım. Ben, ilk hayatımda, insanların en güzelini ilk kez gördüğüm zaman bir günahkârdım.

Meryem söze böyle başlayıp, cüzzamlı Simun'un evinde İsa'nın ayaklarına nasıl kapandığını ve İsa Efendisi'nin tapılası ayaklarını bir çanaktaki sümbül yağıyla nasıl ovduğunu anlattı. Efendisi'nin homurdanan müritlerine verdiği yanıtları aktardı. Şunları söylemiş İsa:

– Bu kadının ayağıma sümbül yağı sürmesine niçin karşısınız? Onun yaptığı iyi bir şey. Aranızda her zaman yoksullar bulunacak, ama ben bulunmayacağım. Mezarıma şimdiden güzel bir koku vermiş oluyor. Şunu unutmayın ki bütün dünyada, *İncil*'in vazedildiği her yerde, bu kadının yaptığı şey övgüyle anılacak ve anlatılacak.⁵

Meryem daha sonra içindeki yedi şeytanı İsa'nın nasıl kovduğunu anlattı ve ekledi:

5. Luka İncil'in VII. Bölümünün 36-50. ayetlerinde şunlar yazılıdır: “Ferisilerden biri İsa'nın kendisi ile yemek yemesini istedi. O da Ferisi'nin evine girdi ve sofraya oturdu. Şehirde bulunan günahkar bir kadın, İsa'nın Ferisi'nin evinde sofrada olduğunu öğrenince beyaz mermer bir kaptan değerli yağ getirip, arkada, onun ayaklarının dibinde oturdu. Ağlayarak ayaklarını gözyaşları ile ıslatmaya başladı, saçları ile sildi. Ayaklarını öpüp değerli yağı sürdü (...) İsa kadına dönerek Simun'a şunları söyledi: “Bu kadına iyi bak. Evine girdim, ayaklarını için su vermedin, ama bu kadın ayaklarımı gözyaşları ile ıslattı, saçları ile sildi. Sen bana bir öpüş vermedin, ama o geldiğinden beri ayaklarımı durmadan öptü. Saçlarıma zeytinyağı sürmedin, ama o ayaklarıma değerli yağ sürdü. Bundan dolayı sana derim ki onun çok olan günahları bağışlandı, zira çok sevdi.” (çn.)

– O günden beri inançla ve aşkla tutuşan ben, bir cennette yaşar gibi Efendimizin gölgesinde yaşadım.

Kırlarda birlikte seyrettikleri zambaklardan ve sonsuz mutluktan, inancın mutluluğundan söz etti. Daha sonra onun nasıl ihanete uğradığını ve halkının kurtuluşu için nasıl ölüme gittiğini anlattı. Çektiği anlatılamaz acılardan, gömülüştünden ve dirilişinden bahsetti.

– Ben, diye bağırdı, onu ilk ben gördüm. Bedeninini taşıdığı yerde, biri başucunda, öteki ayakucunda oturmuş, beyazlar içinde iki melek vardı. Bana: "Neden ağlıyorsun kadın" dediler. "Ağlıyorum, çünkü Efendimi aldılar ve nereye götürdüklerini bilmiyorum" dedim. Ne büyük mutluluk! İsa bana göründü ve ben önce onun bahçıvan olduğunu sandım. Bana "Meryem" dedi. Sesini hemen tanıyıp haykırdım: "Rabbim!" Kollarımı uzattım, ama o "Bana dokunma, çünkü daha babamın yanına çıkmadım" dedi.

Laeta Acilia bu hikayeyi dinledikçe huzursuz oluyordu. Çevresinde şöyle bir döndükten sonra kendi hayatını gözden geçirdi ve tanrıyı seven bu kadının hayatı yanında kendi hayatının çok sıradan olduğunu düşündü. Gençti, dindardı, soyluydu ama, mutlu geçti diyebileceği günler, kadın arkadaşlarıyla pasta yedikleri günlerdi. Sirk gösterileri, Helvius'un aşkı, el işleri... Onun yaşamını dolduruyordu. Tüm bunlar Meryem'in ruhunu ve duygularını sınırsız saran sahnelerin yanında bir hiçti. Bir kıskançlık acısı ve pişmanlık dalgası bütün bedenini kapladı. Bu kutsal hikayeleri, hatta, kefaretinin külleri altında hâlâ güzelliği parlayan bu Yahudi kadının çektiği acıları bile kıskandı.

Gözlerinden inen yaşları elleriyle silerken:

– Çek git Yahudi, diye bağırdı, çek git! Biraz önce çok huzurluydum. Hayatta tattığım mutluluklardan daha büyük bir mutluluk olabileceğini bilmiyordum. Sevgili Helvius'uma karşı duyduğum aşktan daha büyük bir aşk olabileceğini, dünyada annemin ve büyükannemin tanrıçalarının gizemi dışında kutsal mutluluklar olabileceğini düşünmüyordum. Ah, her şey çok basitti. Kötü kadın, beni yaşadığım mutlu hayattan iğrendirmek istiyor-sun. Ama başaramayacaksın. Neden bana, görülebilir bir tanrıya olan aşkıdan söz ettin? Neden ben göremezken, sen dirilen

Efendini görmekle övünüyorsun? Doğacak çocuğumun bana verdiği mutluluğu bozacağını sandın. Sen kötüsün. Senin tanrını tanımak istemiyorum. Onu çok sevmişsin; ona hoş görünmek için ayaklarına kapanmışsın. Bu bir şövalye karısına yakışır bir davranış değil. Ben bu şekilde tapınsam Helvius çok kızardı. Saç tuvaletimi bozacak bir din istemiyorum. Hayır, karnımda taşıdığım çocuğu senin Mesihinle tanıştırmak istemiyorum. Eğer bu küçük yavru kız ise ona bizim seramik tanrıçalarımızı sevdireceğim; onların boyları bir karış ve çocuğum korkmadan onlarla oynayabilir. İşte annelere ve çocuklara gereken tanrılar bunlardır. Sen korkusuzca yaşadığın kendi tanrı sevgini benimle paylaşmak istedin. Senin tanrın, benim tanrım olabilir mi? Ben günahkâr değilim, içime yedi cin girmedi, yoldan çıkmadım; ben saygın bir kadıyım. Defol şimdi!

Çabasının işe yaramadığını gören Meryem çekip gitti ve o tarihlerden sonra Sainte-Baume adıyla anılacak olan bir mağaraya kapandı. Laeta Acilia'ya gelince; tarihçilere göre, benim hiç de-ğiştirmeden aktardığım bu son konuşmadan uzun yıllar sonra hristiyanlık dinine geçmiş.

YORUM ÜZERİNE BİR NOT

Bazılar beni bu öyküde Marta'nın kızkardeşi Bethanialı Meryem'le Magdalalı Meryem'i karıştırmakla suçladılar. Önce şunu söylemeliyim ki, *İncil*'de İsa'nın ayağına sümbül yağı süren Meryem'le, İsa'nın *Noli me tangere*⁶ dediği Meryem aynı kadın gibi görünmektedir. Beni, yanlışımı düzelterek onurlandırmaya kalkanlara bu noktada teşekkür ederim. Ortodoks Yunanlılar her zaman iki ayrı Meryem'in varlığını kabul etmişlerdir. Batı kilisesine göre ise Marta'nın kız kardeşi Meryem ile Magdalalı günahkâr Meryem aynı kişidir. Ortodoks din bilginleriyle Batı din bilginleri farklı düşünüyorlarmış, ne gam! Metin farklılıkları sadece bilim adamlarını rahatsız eder. Halkın yarattığı şiir bilimden daha ince, bilimden daha etkilidir; onu hiçbir şey durdurmaz, eleştirinin takıldığı engelleri aşmayı bilir o. Halk düşgücüsüyle iki Meryem'i bir potada eritti ve böylece o olağanüstü Magdalalı Meryem tipini yarattı. Halkın bilimi olan efsane bir tek Meryem'in, Magdalalı Meryem'in varlığını kabul etti. Öykümdeki Meryem de işte o Meryem'dir. Kimsenin bu konuda tek söz söylemeye hakkı yok. Hepsi bu değil. Din bilginlerinden medet umma olanağım hâlâ var. Övünmek gibi olmasın, Sorbonne Üniversitesi'nin fikri bana yetiyor. Sorbonne, tek bir Meryem olduğunu daha 1 Aralık 1521'de bütün dünyaya ilan etti.

6. Beni rahatsız etme.

KIRMIZI YUMURTA

A Samuel Pozzi

Doktor N... kahve fincanını şöminenin üzerine koydu, izmaritini ateşe atıp sözüne devam etti:

– Sevgili dost, bir zamanlar bana vicdan azabından kıvranan ve korkunun pençesinde yaşayan bir kadının ilginç intiharını anlatmıştınız. İnce yaratılışlı ve kültürlü bir kadının. Sessiz tanığı olduğu bir cinayete suç ortaklığı ettiğinden kuşkulandır. Yene-meddiği korkusu perişan eder onu. Ölmüş kocasını gördüğü ardı arkası kesilmeyen karabasanlarla huzursuz. Meraklı yargıçların hedefi. Gittikçe artan duyarlılığının cansız kurbanı. Derken, beklenmedik bir olay yazısına son noktayı koyar. Birlikte kaldığı yeğeni, bir sabah yine oturma odasında ödevlerini yapmaktadır. O da yanındadır. Çocuk, Sofokles'in dizelerini tek tek çevirmeye başlar. Yunanca ve Fransızca sözcükleri yazarken bir yandan da yüksek sesle okur: *"Jocaste'in kutsal başı artık ölü bir baş... kadın saçlarını yolarak haykırır; Lais ölü... ama biz yaşıyoruz; asılmış kadın"*. İmzasını atarken oğlan kağıdı deler, mor mürekkep lekeli dilini çıkararak, şarkı söylemişçesine aynı sözcükleri yineleyip durur: "Asılmış kadın! Asılmış kadın! Asılmış kadın!" Sözünu ettiğimiz, ruh dünyası zaten allak bullak durumdaki zavallı kadın artarda üç kez yinelenen "Asılmış kadın" sözleriyle ipnotize olarak ayağa kalkar. Boş gözlerle sessiz, odasına girer. Korkunç ölümün zaptını tutmak üzere birkaç saat sonra çağrılan polis komiseri şöyle mırıldanır: "İntihar eden çok kadın gördüm;

ama kendini asanına ilk kez tanık oluyorum." Evet dostum, işte bunları anlatmıştınız bir zamanlar bana.

Telkinden söz ediliyor. En doğal ve en inanılır örneği işte bu. Her şeye karşın, kliniklerde yapılan telkinlerden kuşku duyuyorum. İradesini kaybeden kişi tüm dış uyarmalara itaat eder. Bu aklın kabul ettiği ve deneylerin kanıtladığı bir gerçek. Anlattığınız olay buna benzer bir başka olayı hatırlattı bana. Zavallı dostum Alexandre Le Mansel'in durumunu. Sofoklesin bir dizesi sizin öykünüzün kahramanını öldürdü. Lampride'in bir cümlesi ise size sözünü etmek istediğim dostumu mahvetti.

Avranches Lisesi'nde birlikte okuduğum Le Mansel, arkadaşlarından hiçbirine benzemiyordu. Kimi kez olduğundan çok daha genç, kimi kez ise çok daha yaşlı görünüyordu. Ufak tefek ve zayıftı. On beş yaşındayken, küçük çocukları korkutan her şey onu da korkuturdu. Karanlıktan ödü kopardı. Kafatasında büyük bir yağ bezesi olan bir okul arkadaşından söz ederken korkudan iki gözü iki çeşme ağlardı. Bazen, yakından bakıldığında adeta yaşlı bir insan gibi görünürdü. Şakaklarına yapışan derisi buruşur, seyrek saçlarını zor taşırdı. Yüzü, olgun insanların yüz ifadesine bürünürdü. Gözleri bakışsız bir hal alırdı. Tanımayanlar onu kör sanırlardı. Yüzüne yalnızca ağzı bir ifade kazandırıyor-du. Oynak dudakları hem çocuksu bir mutluluğu, hem de gizemli acıları yansıtıyordu. Sesinin tonu net ve yumuşaktı. Derslerini ezbere anlatırken, dizeleri, ölçü ve uyakları vurgulayarak okurdu. Biz buna çok gülerdik. Teneffüslerde oyunlarımıza katılırdı; beceriksiz de değildi, ama biraz heyecanlı biraz da uyurgezer bir hali vardı. Bazılarımız onu dayanılmaz derecede sevimsiz bulurdu. Sevilmezdi; gururunu ve ününü bize kabul ettirememiş olsaydı günah keçimiz olabilirdi. Düzenli çalışmamasına karşın genellikle derslerde başı çekerdi. Yataktan geceleri uyku arasında konuştuğu ve hatta uyuyarak yataktan çıktığı söylenirdi. Derin uykuları yaşında olduğumuz için hiçbirimiz onun o sahici gözlerine bakmamıştık.

O bende uzun bir zaman sempatiden çok, şaşkınlık uyandır-mıştı. Sınıfça Mont-Saint-Michel Manastırı'na gittiğimizde onunla bir anda arkadaş olduk. Ayakkabılarımızı ve ekmeğimizi bir sopanın ucunda taşıyarak ve bağıra çağıra şarkılar söyleyerek

kumsala gelmiştik. Bir surun kapısından geçtik. Michelette'lerin eteğinde çıkınlarımızı yere attık ve beş yüzyıldan beri yağmurun ve dalgaların aşındırdığı yaşlı demir toplardan birinin üzerine yan yana oturduk. Bakışlarını yaşlı taşlardan gökyüzüne kaydırıp çıplak ayaklarını sallayarak, "Savaş zamanlarında yaşamak ve bir şövalye olmak isterdim. İki Michelette'i birden alırdım, hatta yirmisini, hatta yüzünü birden alırdım. İngilizlerin bütün toplarını alırdım. Surun önünde tek başıma savaşırdım. Baş melek Mikail beyaz bir bulut gibi başımın üstünde dururdu" dedi.

Bu sözler ve ardından söylediği tekdüze şarkı beni ürpertti. "Ben de senin hizmetinde olurdum, söyle bana Le Mansel, benim arkadaşım olmak ister misin" dedim. Ona elimi uzattım, elimi tuttu.

Öğretmenimizin sözü üzerine ayakkabılarımızı giydik ve küçük grubumuz manastıra giden dar rampayı tırmanmaya koyuldu. Yarı yolda, eğik bir incir ağacının yanında, Bertrand du Guesclin'in dul eşi Tiphane Raguene'l'in, denizden gelebilecek tehlikelere karşın yaşamını sürdürdüğü kulübeyi gördük. Bu ev oturulamayacak kadar küçüktü. Burada yaşamak için iyi kalpli Tiphane'nin olağandışı küçük bir ihtiyar, ya da tümüyle ruhsal bir varoluş sürdüren kutsal bir kişi olması gerekirdi. Le Mansel, bu melek kulübesini kucaklar gibi kollarını açtı; sonra diz çökerek, kendisini taşa tutan arkadaşlarının gülüşmelerine aldırış etmeden yeri öpmeye koyuldu. Zindanları, dehlizleri, toplantı odalarını ve mihraplı bölümü gezişimizi anlatmayacağım. Le Mansel hiçbir şey görmüyor gibiydi. Bu olayı size dostluğumuzun nasıl doğduğunu göstermek için anlattım.

Ertesi gün yatakhane, kulağıma "Tiphane ölmedi" diye fırlayan bir sesle uyandım. Gözlerimi ovuşturdum ve yanımda, üzerinde gömleğiyle Le Mansel'i gördüm. Ona sertçe, uyumam için beni rahat bırakmasını ve bir daha böyle korkunç şeylerden söz etmemesini söyledim.

O günden itibaren, okul arkadaşımın kişiliğini çok daha iyi tanıdım ve ondaki büyük gururu keşfettim. On beş yaşında, bir psikoloğun bilgisine sahip olduğumu söyleyerek sizi şaşırtmaya çalıştım, ama Le Mansel'in gururunu anlamak mümkün değildi. Derin düşlere dalar ve bulunduğu ortamdan uzaklaşır giderdi. Bu

sırada arkadaşlarıyla duygularını paylaşır, dağınık ve tutarsız düşüncelerine bir tür bütünlük kazandırmasını bilirdi.

Mont-Saint-Michel gezimizi izleyen tatilde Le Mansel beni bir günlüğüne, Saint-Julien'deki tarlalarında çiftçilik yapan ailesinin yanına davet etti. Babam itirazsız izin verdi. Saint-Julien şehre altı kilometre uzaklıktaydı. Beyaz bir yelek ve güzel mavi bir kravatla bir pazar sabahı erkenden Saint-Julien'e gittim.

Le Mansel küçük bir çocuk gibi gülerек beni eşikte karşıladı. Elimden tuttu ve "salon"a götürdü. Yarı köy, yarı şehir havası taşıyan ev ne yoksul, ne de bakımsızdı. Yine de, içerde hüküm süren sessizlik ve mutsuzluk canımı sıktı. Perdelerinin yarı açık olduğu pencerenin yanında, çekingen bir merakla bana bakan yaşlı bir kadın gördüm. Zayıf ve soluk benizliydi. Kızıl kirpiklerinin altındaki kara göz çukurlarında gözleri parlıyordu. Yaz mevsimi olmasına karşın, bedeni ve başı yünlü kumaşlarla örtülüydü. Ama onu asıl tuhaf kılan, alındaki taça benzer metal çemberdi.

Le Mansel:

– Bu annem, dedi. Migreni var.

Kadıncağız inleyen bir sesle beni selamladı, sonra alındaki metal çembere yönelik şaşkın bakışlarımı fark etmiş olmalı ki, gülümseyerek:

– Delikanlı, dedi, başımda gördüğünüz taç değil, baş ağrılarını gideren manyetik bir çember.

Ne yanıt vereceğimi düşünürken, Le Mansel beni, dazlak bir adamın ağaçlar arasında hayalet gibi bir görünüp bir kaybolduğu bahçeye sürükledi. Adam öyle sıska, öyle hafifti ki neredeyse rüzgarla uçacaktı. Utangaç hali, zayıf uzun boynu, yumruk büyüklüğündeki kafası, şaşı gözleri, seke seke yürüyüşü ve kanatları andıran kısa kollarıyla tıpkı bir kümes hayvanı gibiydi.

Le Mansel onun, babası olduğunu söyledi, ama gözü tavuk sürüsünden başka bir şeyi görmeyen ve onlarla yaşaya yaşaya insanlarla konuşma alışkanlığını yitiren adamı kümese gitmekten alıkoymadı. Le Mansel konuşurken babası gözden kayboldu, az sonra da tavukların mutlu mutlu gıdıkladıklarını işittik. O artık sarayındaydı.

Le Mansel ile bahçede bir iki tur attık. Bana, birazdan yemekte büyükannesiyile tanışacağımı; onun iyi bir insan olduğunu

nu, ama söyleyeceklerini dikkate almamam gerektiğini, çünkü zaman zaman aklının gidip geldiğini söyledi. Sonra beni şirin bir gürgen fidanlığına götürdü ve burada yüzü kızarak:

– Tiphaine Rafuenel hakkında bir şiir yazdım; onu bir başka zaman sana okuyacağım. Göreceksin! Göreceksin!"

Yemek zili çaldı. Salona girdik. Bizden sonra, yumurta dolu bir sepetle babası geldi.

Gıdaklayan bir sesle:

– Bu sabah on sekiz tane, dedi.

Yemekte nefis bir omlet vardı. Başında tacıyla gülümseyen anneyle ağzında hiç diş kalmamış, gözleri gülen, dolgun yanaklı yaşlı Normandiyalı büyükannenin arasına oturdum. Büyükanneyi çok sevimli buldum. Kızarmış ördek ve kremalı tavuk yerken bize hoş hikayeler anlatıyordu. Torununun söylediği gibi hiç de aklının gidip geldiğine tanık olmadım. Tersine, bana evin neşe kaynağı gibi göründü.

Yemekten sonra, ceviz mobilyaları sarı Utrecht kadifeleriyle kaplı küçük bir salona geçtik. İki şamdan arasındaki şöminenin üzerinde bir duvar saati ışıldıyordu. Saatin siyah kaidesi üzerinde, bir cam fanus içinde korunan kırmızı bir yumurta bulunuyordu. Nedendir bilmem, bu yumurtayı fark ettiğim andan itibaren onu incelemeye başladım. Çocukların açıklanamaz merakları vardır. Bu yumurtanın olağanüstü güzel bir rengi olduğunu da söylemeliyim. Pancar suyunda pişerek şarabı bir renk almış olan ve küçük çocukların hayranlıkla seyrettiği Paskalya yumurtalarına benzemiyordu bu. Lal renginde, eşsiz bir yumurtaydı. Yaşımın verdiği yersiz bir davranışla yumurtaya bakmaktan kendimi alamıyordum.

Baba, horoz ötüşünü andıran bir sesle merakıma karşılık verdi:

– Delikanlı, bu yumurta sandığınız gibi boyama değildir. Onu kümesimdeki bir Seylan tavuğu öyle yumurtladı. Muhteşem bir yumurtadır.

Anne yakınan bir sesle:

– Bu yumurtanın, Le Mansel'imizin doğduğu gün yumurtlanmış olduğunu da söylemek gerekir, diye ekledi.

Baba:

– Ne hoş rastlantı, dedi.

Bu arada yaşlı büyükanne alaycı gözlerle bana bakıyor ve büzülmüş dudaklarını bükerek, buna inanmamamı işaret ediyordu.

Alçak bir sesle:

– Hımm, dedi, tavuklar bazen kendilerinin olmayan yumurtalara da kuluçkaya yatarlar ve eğer kötü bir komşu, yumurtasına bir...

Torunu sertçe sözünü kesti. Rengi attı ve elleri titremeye başladı.

– Onu dinleme, diye bağırdı. Sana söylediğimi hatırla. Onu dinleme!

Baba Le Mansel, yuvarlak şaşı gözlerini lal rengindeki yumurtaya dikerek.

– Hoş bir rastlantı, diye tekrarladı.

Alexander Le Mansel ile olan ilişkimin devamında anlatılmaya değer başka bir şey yok. Arkadaşım sık sık bana Tiphaine için yazdığı dizelerden söz etti, fakat onları hiç göstermedi. Bir süre sonra da ilişkimiz kesildi. Çünkü ailem, eğitime devam etmem için beni Paris’e yolladı. İki sınavdan geçip tıp okudum. Doktora tezimi hazırladığım sıralarda, annemden, zavallı Le Mansel’in çok hasta olduğuna ve korkunç bir bunalım sonrasında aşırı kuşkucu ve korkak bir ruh haline girdiğine, bununla birlikte kimseye bir zarar vermediğine, beden ve akıl sağlığının kötü durumuna karşın matematikte olağanüstü bir yetenek gösterdiğine dair bir mektup aldım. Bu haberler beni çok şaşırtmadı. Akıl hastalıkları üzerine hayli çalışma yaptığım için, Saint-Julien’li zavallı arkadaşımın durumu üzerine kafa yorup, bu çocukta migrene ve beyin romatizmasına neden olan durumun genel felç olduğunu istemeye istemeye düşünmeye başladım.

Önceleri genel durum bunun böyle olamayacağını gösteriyordu. Bana Avranches’dan bildirildiği gibi, Alexandre Le Mansel’in sağlığı gençken normaldi ve zekâ pırıltıları gösteriyordu. Bu, matematik okumaya başlamasından çok daha önce belliydi. Hatta Temel Bilimler Akademisi’ne çözülmemiş pek çok denklemin çözümünü gönderiyor ve bu basit çözümlerin doğruluğu da kabul ediliyordu. Sürekli bu çalışmalarla meşgul olan arkadaşım çok ender olarak bana mektup yazıyordu. Bu mektuplar sev-

gi dolu, açık seçik ve derli toplu düşüncelerden oluşuyordu. En şüpheci sinir hastalıkları uzmanının bile aklına bir şey getiremeyeceği mektuplardı. Fakat bir zaman sonra yazışmalarımız tamamen kesildi ve on yıl boyunca ondan hiç haber alamadım.

Geçen yıl hizmetçim, salonda beklediğini söyleyerek Alexandre Le Mansel'in kartını bana verdiğinde oldukça şaşırmıştım. O sırada çalışma odamdaydım ve meslektaşlarımdan biriyle önemli bir iş üzerine konuşuyorduk. Yine de meslektaşına beni bir dakika beklemesini rica edip, eski arkadaşımı kucaklamaya koştum. Onu oldukça yaşlanmış buldum. Saçları dökülmüş, benzi solmuş ve çok zayıflamıştı.

Bana:

– Seni yeniden gördüğüme çok sevindim, dedi. Anlatacak çok şeyim var. Dayanılmaz işkencelere maruz kalıyorum. Ancak hâlâ cesaretim var, yiğitçe dövüleceğim ve düşmanlarımı yeneceğim!

Bu sözler tüm sinir hastalıkları uzmanlarını endişelendirebileceği gibi beni de endişelendirdi.

Arkadaşımda, kalıtımın neden olduğu hastalık belirtileri gördüm. Ona:

– Sevgili dostum, dedim, biz de tüm bunlardan söz ediyorduk. Bir dakika burada bekle. İşimi bitirmek üzereyim. Oyalanmak için bir kitap al eline istersen.

Çok kitabım olduğunu ve maun ağacından yapılma üç kitaplığımda yaklaşık altı bin kitap bulunduğunu biliyorsunuz. Zavallı dostum meğer onu çok kötü bir biçimde etkileyebilecek bir kitabın o uğursuz sayfasını açmış! Meslektaşımınla yirmi dakika kadar görüştüğümde sonra Le Mansel'i bıraktığım yere geri döndüm. Zavallıyı korkunç bir halde buldum. *Auguste'ün Öyküsü* adlı kitabı açmış, yüksek sesle Lampride'in şu cümlesini okuyordu: "Alexandre Sévère'in doğduğu gün, babasının tavuğu lal renginde bir yumurta yumurtladı. Çocuğun büyüyünce giyeceği lal rengi imparatorluk giysisi kehanetiydi bu." Coştukça coştı. Taşkınlığı öfkeye kadar vardı. Ağzından köpükler saçıyor ve bağıırıyordu: "Yumurta doğum günümdeki yumurta! Ben kralım. Beni öldürmek istediğini biliyorum. Yaklaşma bana sefil adam!" Ortada dolanmaya başladı. Sonra bana doğru dönerek kollarını açtı:

"Sevgili dostum" dedi, "eski dostum, dile benden ne dilersen... Kral... Kral... Babam haklıydı... Lal rengi yumurta... Kral, kralım ben... Vicdansız! Neden benden bu kitabı sakladın? Bu ihanetini cezasız bırakmayacağım... Kral! Kral! Kral olmalıyım. Evet, bu bir görev. Haydi, haydi!..."

Dışarı çıktı. Boşuna onu alıkoymaya çalıştım. Benden kaçtı. Gerisini biliyorsunuz. Bir tabanca satın aldığını ve bu tabancayla Elysée'nin kapısında önünü kesen nöbetçinin beynini nasıl dağıttığını bütün gazeteler yazdı.

Bir Latin tarihçi tarafından IV. yüzyılda yazılmış bir cümle, bin beş yüz yıl sonra ülkemizdeki zavallı bir insanın ölümüne neden oldu. Nedenlerin ve sonuçların oluşturduğu bu arapsaçını kim çözebilir? Herhangi bir olay karşısında kim övünerek: "Ne yaptığımı biliyorum" diyebilir? Sevgili dostum, anlatmak istediklerim bu kadardı. Gerisi tıpla ilgili istatistiklerin konusudur ve iki cümleyle özetlenebilir. Akıl hastanesine kapatılan Le Mansel on beş gün sonra çıldırma aşamasına geldi. Daha sonra iyice aptallaştı, kendini tamamen yemeğe verdi. Oburluğu öyle bir noktaya vardı ki, sabah akşam yemek yemekten üç ay içinde patlayacak kadar şişti.

Doktor sustu ve bir sigara yaktı. Kısa bir sessizlikten sonra:

– Doktor, dedim, bana korkunç bir hikaye anlattınız.

Doktor:

– Evet, korkunç, diye yanıtladı, korkunç ama gerçek. Canım bir kadeh konyak çekti.

ABEILLE

Florentin Lorot'ya

I

Aynı zamanda giriş hizmeti gören, yeryüzünün şeklinin ele alınmasıdır.

Clarides Düklüğü'nün kurulduğu toprakları günümüzde deniz kaplamaktadır. Şehirden ve şatodan hiçbir kalıntı yok. Ama açıklarda, suyun dibinde sessiz zamanlardan kalma kocaman ağaç gövdelerinin bulunduğu söylenmektedir. Gümrük Ofisi'nin bulunduğu kıyıda bir yer, o zamanlardan kalma l'Echoppe-du-Tailleur¹ ismiyle anılmaktadır. Bu ismin, bizim hikayemizde de adı geçen Jean isimli birisinin anısına verilmiş olması muhtemeldir. Her yıl bu yakaya doğru çekilen deniz, bu komik isimle anılan yeri de yakın zamanda kaplayacaktır.

Bu tür değişiklikler nesnelerin doğasındandır. Dağlar yüzyıllar içinde çöker; denizin dibi ise tam tersine yükselir, kabuklu deniz hayvanlarını ve madreporları buzlar ve bulutlar bölgesine taşır.

Hiçbir şey sonsuz değildir. Denizlerin ve yeryüzünün şekilleri durmaksızın değişir. Yalnızca anılar yüzyılları aşar ve bize nice zamandır aramızda olmayanlardan armağanlar getirirler.

Clarides'den söz açmışken sizi çok eskilere götürmek istiyorum. Başlıyorum:

1. Terzi dükkanı.

Altın saçlarının üzerinde incilerle süslü siyah şapkasıyla Blanchelande kontesi...

Ama önce, önemli kişilerin yazdıklarını okumamasını rica edeceğim. Bu yazı onlar için yazılmamıştır. Saçma şeyleri aşağılayan ve her şeyin kendilerini bilgilendirmesini isteyen akıllı kişiler için de değil. Bu öyküyü eğlenmek isteyen gençlerle, akıllı genç ve eğlenmeyi sevenlere sunmak istiyorum. Yalnızca masumiyet dolu eğlencelerle yetinenler beni sonuna kadar okuyacaklar. Çocuklarına, Abeille'imi tanıtmalarını istiyorum. Diliyorum ki bu öykü delikanlıların ve genç kızların hoşuna gitsin; ama doğrusunu söylemek gerekirse bunu pek ummuyorum. Çünkü onlar için de fazla önemsiz. O halde diyelim ki bu öykü yalnızca eski zaman çocukları için. Geçen gün özel bir kütüphanede, kendi için uzun uzun kitap baktığım dokuz yaşında küçük bir komşum var. Orada bilimsel romanların yanısıra mikroskop ve bitkimsi hayvanlar üzerine çok sayıda kitap buldum. Bunlardan birini açtım ve şu sözlerle karşılaştım: "Mürekepbalığı, Sepia officinalis, kalkarleşmiş kalın bir iç kabuğa sahip kafadanbacaklılardan bir yumuşakçadır." Sevgili küçük komşum bu romanı çok ilginç buldu. Ondan, eğer beni utançtan öldürmek istemiyorsa Abeille'in hikayesini okumamasını rica ediyorum.

II

Beyaz gülün Blanchelande kontesine seslendiğinin görüldüğü yerdir.

Altın saçlarının üzerinde incilerle süslü siyah şapkası ve dul-
ların beline taktığı kuşaklarla, kontes Blanchelande, bir İrlanda
deviyle girdiği teke tek bir çarpışmada ölen kocasının ruhuna her
gün dua ettiği küçük kiliseye girdi.

Dua iskemlesi minderinin üzerinde beyaz bir gül görünce
benzi soldu, bakışlarını çekti, başını arkaya attı ve kollarını bük-
tü. Çünkü bir Blanchelande kontesinin, ölürken, dua iskemlesi
üzerinde beyaz bir gül gördüğünü biliyordu.

Bir eş, bir anne ve bir dul olarak çok az gün gördüğü bu dün-
yadan göçüp gitme zamanı geldiğini anlayıp, oğlu Georges'un
hizmetçilerin gözetiminde uyuduğu odaya gitti. Çocuk henüz üç
yaşındaydı; uzun kirpiklerinin gölgesi şakaklarına düşmüştü, ağ-
zı bir çiçeği andırıyordu. Onun ne kadar küçük, ne kadar güzel
olduğunu düşünüp ağlamaya başladı.

Kısık bir sesle:

– Canım yavrum, dedi, sevgili çocuğum, beni tanıyamaya-
caksın, yüzüm o güzel gözlerinden silinecek. Sana gerçek bir an-
ne olabilmek için sütümü emzirdim, senin aşkın için nice şöval-
yeyi geri çevirdim.

Bunları söyleyip, resminin ve birkaç saç telinin olduğu bir
madalyonu öpüp çocuğun boynuna taktı. Beşiğinde uyumakta
olan oğlunun yanağına bir damla gözyaşı düştü. Çocuk ufakık
yumruklarıyla gözkapaklarını ovuşturdu. Kontes dönüp odadan

çıktı. Sönmek üzere olan iki göz, hayatın filizleneceği iki büyüleyici göze bakmaya nasıl katlanabilirdi?

Bir at eyerletti ve seyisin ardından Clarides şatosuna doğru yola koyuldu.

Clarides düşesi, kontes Blancheland'ı kucakladı:

– Güzelim, sizi buralara hangi rüzgar attı?

– Dinleyin dostum; beni buraya atan rüzgar pek iyi bir rüzgar değil. İkimiz de hemen hemen aynı zamanda evlendik ve aynı zamanda dul kaldık. Bu şövalyeler çağında iyiler önce gidiyor. Uzun yaşamak için keşiş olmak gerek. Siz anne olduğunuzda benim oğlum iki yaşındaydı. Kızınız Abeille gün gibi güzel ve benim küçüğüm, Georges'um tüm kötülüklerden uzaktır. Sizi severim, siz de beni seversiniz. Dua iskemlesinin minderinde beyaz bir gül gördüğümü öğrenmenizi istedim. Yakında öleceğim. Öğlumu size emanet ediyorum.

Düşes, beyaz gülün ne anlama geldiğini iyi biliyordu. Ağlamaya başladı ve gözyaşları arasında Abeille ile Georges'u ağabey-kardeş gibi büyüteceğine, Georges'u Abeille'den ayrı tutmayacağına söz verdi.

İki kadın birbirlerine sarıldıktan sonra, küçük Abeille'in uymakta olduğu gök mavisi perdelerin altındaki, beşiğe yaklaştılar. Küçük Abeille gözlerini açmadan minicik kollarını hareket ettirdi. Minik parmaklarını araladığında odayı gül pembesi beş ışın doldurdu.

Kontes:

– Georges onu koruyacak, dedi.

Abeille'in annesi:

– Abeille Georges'u çok sevecek, diye yanıt verdi.

Aydınlık bir ses:

– Onu çok sevecek, diye yineledi.

Düşes, uzun zamandır ocak taşı altında oturan Cin'in sesini çok iyi tanıyordu.

Bayan Blanchelande konağa döndüğünde mücevherlerini kadinlara dağıttı. Kıyamet günü yeniden canlanacak olan bedenini kutsamak için güzel kokular sürünüp en güzel giysisini giydi, yatağına yattı ve bir daha uyanmamak üzere uykuya daldı.

III

Georges de Blanchelande ile d'Abeille des Clarides'in aşklarının
başladığı yerdir.

Güzel olanın daha az iyi veya iyi olanın daha az güzel olacağı ortak kanısının tersine, Clarides düşesi iyi yürekli olduğu kadar güzeldi de. Öylesine güzeldi ki, sırf resmini gören prensler bile onunla evlenmek istiyorlardı. Ama o bütün isteklilere:

— Benim tek bir kocam var, çünkü tek bir ruhum var, diye yanıt veriyordu.

Bununla birlikte, beş yıllık bir yastan sonra, çevresindeki insanların neşesini kaçırmamak ve kendisinin yanında insanların rahatça gülüp eğlenebilmelerini sağlamak için uzun peçesini ve siyah giysilerini çıkardı. Dükalığı, çalılıkları ıssız alanlara açılan fundalıklar, balıkçıların, kimileri büyüleyici balıklar tuttuğu göller ve Cücelerin yaşadığı yeraltı bölgelerinin üzerindeki korkunç yalnızlıkların tepesinde yükselen dağlarla birlikte büyük bir toprak parçasını kapsıyordu.

Clarides'i, şiddeti ve kalleşliği yaşamış, insanların sağduyusuna güvenini yitirmiş, İstanbul'dan kaçan yaşlı bir keşisin öğütleriyle yönetiyordu. Bu keşiş, kuşları ve kitaplarıyla bir kulede inzivaya çekilmişti ve öğüt verme işini bilgece özdeyişleriyle yerine getiriyordu. Kuralları şöyleydi: "Eskimiş bir yasayı asla yürürlükte tutma; isyan etmelerini istemiyorsan insanların isteklerine boyun eğ, ama kabullenmeyi olabildiğince ağırdan al; çünkü bir yenilik kabul gördü mü insanlar bir başkasını isterler, uzun zaman direnmek kadar hemen kabullenmek de tehlikelidir."

Politikadan hiç anlamayan düşes bütün söylenenleri yerine getiriyordu. Merhametliydi; insanları yeterince tanımıyor, içinde kötülük olanlara acıyordu. Mutsuz insanlara her türlü yardımı yapıyor, hastaları ziyaret ediyor, dulları avutuyor, öksüz ve yetimlere bakıyordu.

Kızı Abeille'i de sağduyulu bir kişi olarak yetiştirmişti. Böylece, en büyük mutluluğu iyilik yapmakta bulan kızının hiçbir isteğini geri çevirmek zorunda kalmıyordu.

Bu mükemmel kadının kulaklarında, zavallı Blanchelande kontesine vermiş olduğu söz çınlıyordu. Georges'a bir anne gibi davranmış ve onu kızından ayrı tutmamıştı. Birlikte büyüyorlardı ve Georges çok küçük olmasına karşın Abeille'den hoşlanıyordu. Çocukluk çağlarında bir gün Georges, Abeille'e yaklaştı ve:

– Benimle oynar mısın? dedi.

Abeille:

– Oynarım, diye yanıtladı.

Georges:

– Çamurdan ev yapacağız, dedi ve yaptılar. Ama Abeille kendisinin iyi yapamamıştı. Georges küreğiyle Abeille'in eline vurdu. Abeille korkunç bir çığlık attı. O sırada bahçede dolaşmakta olan seyis Francoeur, küçük efendisine şöyle dedi:

– Kadınları dövmek bir Blanchelande kontuna yakışmıyor beyim.

Georges önce küreğini seyisin suratına fırlatmayı kafasından geçirdi. Bu işin zorluğu karşısında vazgeçti ve daha kolay bir yol seçti. Büyük bir ağaca başını dayayarak hüngür hüngür ağladı.

Bu sırada Abeille elleriyle gözlerini kapamış ağlamaya devam ediyordu. Umutsuzluk içinde bir ağacın gövdesine yaslanmıştı. Gece olduğunda Abeille ile Georges, birer ağacın önünde, hâlâ ağlıyorlardı. Clarides düşesi bir eliyle Georges'u, bir eliyle Abeille'i tutup şatoya götürdü. İkisinin de gözleri kıpkırmızı, yanakları al aldı. İç çekişleri yürek sızlatıyordu. Yemeklerini yediler ve sonra yataklarına yatırıldılar. Mum söndürüldüğünde ikisi de hayalet gibi görünüyordu. Çarşaflarına sarındılar ve birbirlerinin silüetine bakıp gülmeye başladılar.

Abeille ve Georges arasındaki aşk işte böyle başladı.

IV

Özellikle Georges'un eğitiminin ele alınmasıdır.

Georges, ablası olarak görülen, ancak ablası olmadığına farkında olduğu Abeille'in yaşında, şatoda büyüdü.

Eskrim, binicilik, yüzme, beden eğitimi, dans, avcılık ve genel olarak sanatın tüm dallarında eğitim gördü. Kompozisyon dersleri de alıyordu. Yaşlı, görünüşte alçakgönüllü fakat içten içe çok gururlu, yaşlı bir noter kâtibinden her türlü kompozisyon tekniği dersi aldı. Güzel oldukları kadar, okumakta güçlük çekilen yazılardı bunlar. Georges bu dersten fazla hoşlanmıyor, bu yaşlı kâtibin derslerini yararlı bulmuyordu. Bir keşişin yabancı terimlerle öğrettiği dilbilgisi dersini de sevmiyordu. Georges bir dilin ancak doğduktan itibaren konuşuluyorsa, o dil anadiliyse öğrenilebileceğini düşünüyordu.

Sadece seyis Francoeur ile hoş zaman geçiriyordu. Pek çok ata binmiş olan Francoeur insanların ve hayvanların dilinden iyi anlıyor, tüm ülkeler hakkında konuşabiliyor ve yazmasını bilmediği dillerde şarkılar besteleyebiliyordu. Francoeur, Georges'a bir şeyler öğreten tek kişiydi. Onun gerçek eğitimcisi gibiydi. Çünkü George'u gerçekten seven tek kişiydi ve sevgiyle verilen derslerden daha yararlı dersler olamazdı. Fakat iki gözlüklü, birbirlerinden nefret eden kompozisyon ve dilbilgisi öğretmenleri, ayyaşlıkla suçladıkları yaşlı seyise karşı ortak tavır alıyorlardı.

Francoeur'un Pot-d'Etain meyhanesinde sık sık içkiyi fazla kaçırdığı doğruydu. O, baş ağrılarını ancak burada unutabiliyor,

şarkılarını ancak burada besteleyebiliyordu. Bu kadar içmekte haksızdı kuşkusuz.

Homeros, Francoeur'den çok daha güzel dizeler yazmış, ama kaynak suyundan başka bir şey de içmemişti. Baş ağrılarına gelince, herkesin başı ağrıyabilir; bunu unutturan, içilen şarap değil, yapılan iyiliklerdir. Yaşlı Francoeur yaptığı işe yıllarını vermiş, sadık, yetenekli bir adamdı. Kompozisyon ve dilbilgisi öğretmenleri, düşese abartılı bir rapor yazmak yerine kendi zaafılarını gizlemek zorundaydılar.

Kompozisyon öğretmeni, düşese:

– Francoeur bir ayyaşdır, diyordu. "Pot-d'Etain meyhanesinden dönerken ayakları dolanıp S'ler çizer. Yazabildiği tek harf de zaten budur. Kısacası ayyaş eşeğin teki o, düşes hanımefendi!"

Dilbilgisi öğretmeni ekliyordu:

– Hiçbir kurala uymadan, ayakları dolanarak şarkılar söyler. Nota bilmez o, düşes hanımefendi.

Düşes, bu ukala ispiyonculardan sıkılıyordu. Önceleri onları dinlemek istemedi, fakat yavaş yavaş onlara inanmaya başladı ve Francoeur'ü uzaklaştırmaya karar verdi. Şeref verici bir sürgün cezasıyla, Papa'nın hayır duasını alması için onu Roma'ya yolladı. Seyis Francoeur için uzun bir yolculuktu bu; müzisyenlerle dolu meyhaneler, Clarides Düklüğü'yle Roma arasındaki mesafeyi daha da uzattı.

Düşesin, en güvenilir adamını iki çocuğundan ayırdığı için nasıl pişman olduğunu öykünün devamında göreceğiz.

V

Düşesin, Abeille ve George'u Ermitage şehrine götürmesi ve orada korkunç bir ihtiyarla karşılaşmalarıdır.

Paskalya'dan sonraki ilk pazar sabahı, düşes, bir al atın sırtında alnında ve başının sağ tarafında nişan bulunan bir Arap atına binmiş Georges de Blanchelande'ı soluna, pembe dizginli bir kula at süren Abeille'i de sağına alarak, şatodan çıktı. Ermitage'daki bir ayine gidiyorlardı. Mızraklı askerler eşlik ediyordu onlara. Çevrelerinde toplanan kalabalık hayranlıkla onları seyrediyor ve coşku gösterilerinde bulunuyordu. Gerçekten, üçü de göz alıcıydı. Peçesinin altındaki gümüş renkli çiçekleri ve dalgalanan peleriniyle düşes çok görkemli görünüyordu. Kuaförünün işlediği incilerin saçtığı tatlı parıltılar bu güzel insanın ruhuyla tam bir uyum içindeydi. Bu yanında, dalgalı saçları ve aydınlık bakışlarıyla Georges solukları kesiyor, diğer yandaysa Abeille güler yüzü ve tatlı bakışlarıyla dikkatleri üstüne çekiyordu. Hiçbir şey onun çiçeklerle süslü alın bandının kuşattığı, gençliğinin ve güzelliğinin parlak bir pelerini gibi omuzlarının üzerinde yükselen sarı saçları kadar hayranlık uyandırıcı olmazdı. Görenler "İşte zarif bir gençkız" demekten kendilerini alamıyorlardı.

Yaşlı terzi Jean, Abeille'i görmesi için küçük oğlu Pierre'i kollarına almıştı, küçük Pierre de babasına Abeille'in gerçek olup olmadığını soruyordu. Kısa kollu, değersiz kumaştan gömleği ve esmer kocaman yanaklarıyla Pierre, yeryüzünde böylesine beyaz tenli, böylesine güzel bir canlının olabileceğine akıl erdiremiyordu.

Halkın hayranlığı düşese doğal gelirken, hoşnutluklarını Georges kızarak, Abeille ise gülümseyerek belli ediyordu. Düşes onlara dedi ki:

– Bu yürekli insanlar bizi sevgiyle selamlıyorlar. Ne düşünüyorsun Georges? Ya sen ne düşünüyorsun Abeille?

Abeille:

– İyi yapıyorlar, diye yanıtladı.

Georges:

– Ve bu onların görevi, diye ekledi.

Düşes sordu:

– Bu görev nereden geliyor?

Yanıt vermediklerini görünce devam etti:

– Ben söyleyeyim. Üç yüz yıldan fazla bir zamandır, babadan oğula, Clarides Düklüğü canla başla bu yoksul insanların tarlalarını ekip biçebilmelerini savundu. Üç yüz yıldan fazla bir zamandır, tüm Clarides düşesleri yoksullar için yün ördü, hastaları ziyaret etti, çocukların vaftiz anası oldu. İşte bu yüzden bizi selamlıyorlar çocuklarım.

Georges şöyle dedi: "Çiftçileri korumak gerek." Abeille devam etti: "Yoksullara yün örmek gerek."

Böylece söyleşe söyleşe, çiçeklerin ısıldattığı çayırlarda yol aldılar. Mavi dağlar ufukta kaldı. Georges elini doğu yönüne uzatarak:

– Şurda görünen büyük bir çelik kalkan değil mi? diye sordu.

Abeille:

– Daha çok aya benzeyen büyük bir gümüş kopça, dedi.

Düşes:

– Ne çelik kalkan, ne gümüş kopça çocuklarım, diye yanıtladı. O gördüğünüz şey güneşte parlayan bir göl. Uzaktan düz bir ayna gibi görünen suların yüzü, aslında sayısız dalgayla çalkalanır. Yontulmuş bir maden gibi gördüğünüz bu gölün kıyıları kamışlar ve çiçekleri kılıçlar arasındaki bir insan gözüne benzeyen süsenlerle çevrilidir. Her sabah bu gölü sis kaplar, öğlen güneşiyle birlikte göl bir zırh gibi parlar. Ama göle yaklaşmamak gerekir. Çünkü o civarda Su Perileri yaşar. Geçenleri yakalayıp kristal şatolarına götürürler.

Bu arada Ermitage'ın çanı duyuldu.

Düşes:

– İnelim, dedi, kiliseye yürüyerek gidelim. Eski krallar ne fil-leri ne de develeriyle Creche’e yaklaşırlardı.

Ayin sesini işitiyorlardı, yırtık pırtık giysilerle örtünmüş, yaşlı çok çirkin bir kadın, kiliseden çıkan düşesin önünde diz çöktü. Düşes bu yaşlı kadına okunmuş su ikram etti.

Georges şaşırmişti.

Düşes:

– İsa’nın sevdiği yoksulları onurlandırmak gerek, dedi. Buna benzer bir dilenci, Rochesnoires’in iyi kalpli dükiyle birlikte sana vaftiz babalığı yaptı. Kız kardeşin Abeille’in vaftiz babası da yine bir yoksuldu.

Delikanlının düşüncelerini sezen yaşlı kadın, alaylı bir biçimde gülererek ona eğildi ve dedi ki:

– Benim kaybettiğim kadar krallık kazandığınız için sizi tebrik ederim, yakışıklı prens. Ben İnci Adaları ve Altın Dağları kralının karısıyım. Masamda her gün onlarca çeşit balık bulunur ve bir zenci çocuk giysimin eteğini taşırdı.

Düşes:

– Hangi kötü talih size adalarınızı ve dağlarınızı kaybettirdi hanımefendi? diye sordu düşes.

– Cüceleri kızdırdım, onlar da beni ülkemden uzağa sürdüler.

Georges:

– Cücelerin o kadar gücü var mı? diye sordu.

Yaşlı kadın yanıtladı:

– Onlar taşların erdemini bilirler, madenleri işlerler ve kaynakları bulurlar.

Düşes:

– Peki onları kızdıracak ne yaptın?

Yaşlı kadın dedi ki:

– Bir aralık gecesini onlardan birisi gelip şatonun, tencereler, tavalar, güveçler, kazanlar, kaplar, sahanlar, fırınlar, ocaklar, ızgaralar, balık tavaları, pasta kalıpları, leğenler, bakır testiler, altın ve gümüş maşrapalar, oyma çelik mangallar ve ipek kumaşlarla kaplı kocaman mutfağında bir Noel yemeği hazırlamasına izin vermemi istedi. Hiçbir şeyi kaybetmeyeceğini ve hiçbir şeye zarar vermeyeceğini söyledi. Bu isteği geri çevirdim. O da bana

tehditler savurdu. Noel gecesi olan üçüncü gece, aynı Cüce, yanında pek çok arkadaşıyla birlikte, uyuduğum odaya geldi, beni yatağımdan kaldırdılar ve bilmediğim topraklara götürdüler. Beni bırakarak:

– İşte hazinelerini altınları işleyen ve su kaynaklarını ortaya çıkaran Cüceler'den esirgeyen zenginlere verilmesi gereken ceza, dediler.

Dilsiz yaşlı kadın böyle söyledi. Bunun üzerine, verdiği paralar ve söylediği sözlerle yaşlı kadını avutan düşes, iki çocuğuyla beraber şatonun yolunu tuttu.

VI

Clarides kale burcunun görölmesidir.

O günden kısa bir süre sonra, Abeille ile Georges bir gün kimseye görünmeden, Clarides şatosunun ortasında yükselen merdivenin basamaklarını tırmanmaya başladılar. Düzlüğe vardıklarında çığlıklar atıp ellerini çırtılar.

Ekili tarlaların yeşil ve kahverengi küçük kareler oluşturduğu bir tepenin tam karşısındaydılar. Ufukta ağaçlar ve dağlar mavimsi bir renk almıştı.

Georges:

– Kardeşim, diye haykırdı, sevgili kardeşim, yeryüzüne bak!

Abeille:

–Ne kadar da büyük, dedi.

Georges:

– Öğretmenlerim bana yeryüzünün çok büyük olduğunu öğretmişlerdi; ama dadımız Gertrude'un dediği gibi, inanmak için görmek gerek.

Düzlükte bir tur attılar.

Abeille:

– Böyle muhteşem bir şey gördün mü kardeşim, diye haykırdı. Şato yeryüzünün tam ortasında ve biz de şatonun tam ortasındaki kalenin burcundayız. Yani dünyanın tam ortasındayız. Hah! hah! haaa!

Gerçekten de ufuk, çocukların etrafında, kale burcunun merkezde kaldığı bir daire oluştuyordu.

Georges tekrarladı:

– Dünyanın ortasındayız, ha! ha! ha!, diye.

Ardından ikisi de düşünceye daldı.

Abeille:

– Dünyanın bu kadar büyük olması ne kötü! dedi. Kaybolabilir ve arkadaşlarımızdan kopabiliriz.

Georges omuz silkti:

– Dünyanın bu kadar büyük olması ne kadar güzel! Maceralar yaşayabiliriz. Abeille, ben büyüyünce dünyanın öbür ucundaki dağları ele geçireceğim. Ay oralarda doğuyor. O zaman ayı da alıp sana vereceğim, Abeille.

Abeille:

– Öyle mi! dedi. Ay'ı bana vereceksin ve ben de onu saçlarıma koyacağım.

Sonra bir haritanın karşısındaymışlar gibi, bildikleri yerleri bulmaya çalıştılar.

Abeille:

– Neyin nerede olduğunu çok iyi biliyorum, dedi, (aslında hiçbir şeyin nerde olduğunu bilmiyordu), ama şu kıyıda ekili olan dörtgen şeklindeki alanların neresi olduğunu hiç tahmin edemiyorum.

Georges:

– Evler! diye yanıtladı; bunlar ev. Clarides Düklüğü'nün başşehri tanımıyor musun kardeşim? O büyük bir şehirdir. Biri taşıtların geçmesine elverişli olmak üzere üç yolu var. Ermitage'a gitmek için geçen hafta oradan geçtik. Hatırlıyor musun?

– Peki ya şu yılan gibi kıvrılan dere?

– O bir ırmak. Şu taş köprüyü görüyor musun?

– Altında ıstakoz avladığımız köprü mü?

– Aynen o. Hani oyuğunda "Başsız Kadın" heykeli olan. Ama çok uzak olduğu için buradan görünmüyor.

– Hatırladım. Neden başı yoktu?

– Kaybetmiştir.

Abeille bu açıklamanın tatmin edici olup olmadığına dair tek söz etmeden ufkı seyretmeye koyuldu.

– Sevgili kardeşim, şu mavi dağların kıyısında parlayan şeyi görüyor musun? O da göl.

– Evet, göl.

Düşesin, Su Perilerinin şatosunun bulunduğu bu tehlikeli ve güzel sulardan kendilerine söz ettiği akıllarına geldi.

Abeille:

– Oraya gidelim, dedi.

Bu söz karşısında allak bulak olan Georges olanca gücüyle bağırdı:

– Düşes yalnız çıkmamızı yasakladı, dünyanın bir ucundaki o göle nasıl gidebiliriz?

– Nasıl mı gideriz, ben de bilmiyorum. Fakat sen bilmelisin, sen erkeksin ve dilbilgisi öğretmenin var.

Georges incinmişti, dünyadaki yolları bilmeden de erkek, hatta akıllı bir erkek olunabileceğini söyledi. Abeille'in küçümseyici bakışı Georges'u kulaklarına kadar kızarmasına neden oldu. Abeille acımasız bir sesle:

– Ben, dedi, mavi dağları ele geçirip Ay'ı yere indireceğim demiyorum. Göllerin yolunu bilmiyorum, ama yine de bulabilirim!

Georges gülmeye çalışarak:

– Hah, hah haaa! diye haykırdı.

– Tıpkı bir hıyar gibi gülüyorsunuz bayım.

– Hıyarlar ne gülebilir ne de ağlayabilir Abeille.

– Eğer gülselerdi sizin gibi gülerlerdi bayım. Göle yalnız gideceğim. Ben Su Perilerinin yaşadığı o güzel suları keşfederken, sen küçük bir kız çocuğu gibi şatoda yalnız başına oturuyor olacaksın. Görevimi ve oyuncak bebeğimi sana devredeceğim. Ona özenle bak Georges, ona özenle bak.

Georges Abeille'e aşıktı. Abeille'in kendisini küçük düşürmesine alındı. Başını kaygıyla önüne eğerek, boğuk bir sesle haykırdı:

– Peki öyleyse! Göle birlikte gidiyoruz!

VII

Abeille ve Georges'un göle nasıl gittikleridir.

Düşes, öğle yemeğinden sonra, odasına çekilirken Georges, Abeille'in elinden tutarak.

– Gidelim! dedi.

– Nereye?

– Hişşt!

Merdivenleri indiler ve avluyu geçtiler. Gizli kapıya ulaştıklarında Abeille ikinci kez, nereye gittiklerini sordu.

Georges korkusuzca yanıtladı:

– Göle! diye.

Abeille'in şaşkınlıktan ağzı açık kaldı. İzinsiz o kadar uzağa gitmek, hem de saten ayakkabılarla! Ayağında saten ayakkabıları vardı. Mantıklı mıydı bu?

– Oraya gitmeliyiz ve bunun için mantıklı olmak gerekmiyor.

Georges'un Abeille'e verdiği yanıt böyle oldu. Onu utandırmıştı ve şimdi şaşırان oydu... Bu kez kendisi, küçümseyici bir şekilde onu oyuncak bebeğine yolluyordu. Kızlar maceraya atılmak ister, sonra da kaytarırlar. Öf! Ne kötü bir huy! Bırak o kal-sın! Georges yalnız gidecek.

Abeille, Georges'un kolunu tuttu. Georges itti. Abeille boy-nuna asıldı. Hıçkırıklar içinde:

– Kardeşim, diyordu, ben de seninle geleceğim.

Kızcağızı yeterince üzmişti. Razı oldu:

– Gel, dedi, ama şehirden gitmeyeceğiz, çünkü bizi görebilir-

ler. Surları takip etmek ve kestirme yoldan ana yola çıkmak daha iyi.

El ele tutuşarak yola koyuldular. Georges yaptığı planı açıkladı:

– Ermitage’a giden yolu takip edeceğiz. Gözümüzü yoldan ayırmayalım. *Arı yolunu* tutup kırlardan gidelim.

Arı yolu bir köy söylemidir ve ‘dosdoğru’ anlamında kullanılan sevimli bir sözdür.

Abeille hendeğin kenarından aslankuyruğu ve kasımpatı toplayıp demet yapmış, ancak çiçekler küçük ellerinde solmuştu. Abeille eski taş köprüyü geçerken çiçekler acınacak durumda görünüyordu. Demetini ne yapacağını bilemedi. Yeniden açmaları için suya atmayı düşündü, ama bunun yerine "Başsız Kadın"a vermeyi tercih etti.

Heykele ulaşmak için George’dan kendisini yukarı kaldırmasını istedi ve kucak dolusu kır çiçeğini yaşlı taş heykelin elleri arasına sıkıştırdı.

Uzaklaşıp baktığında heykelin omzuna bir güvercin konduğunu gördü.

Uzun zamandır yürüyorlardı. Abeille:

– Susadım, dedi.

Georges:

– Ben de, dedi. Ama ırmak arkamızda uzakta kaldı. Yakınlar da ne dere ne pınar görünüyor.

– Güneş yanıyor, sanki bütün suları içecek. Ne yapacağız şimdi?

Böylece konuşa konuşa yürürlerken, meyve sepeti taşıyan bir çiftçi kadınla karşılaştılar.

Georges:

– Kiraz! diye bağırdı. Ne yazık ki satın alacak paramız yok.

Abeille:

– Benim var, dedi.

Cebinden, içinde beş altın olan bir kese çıkarıp çiftçiye uzatarak:

– Hanımefendi, dedi, bana entarimin alabileceği kadar kiraz satabilir misiniz?

Böyle söyledikten sonra elleriyle eteğini kaldırdı. Çiftçi ka-

dın iki üç tutam kiraz koydu. Abeille bir eliyle eteğini tutarken, diğer eliyle de kadına bir tane altın uzatarak:

– Bu yeterli mi? diye sordu.

Kadın kirazları, sepetindeki bütün kirazları, kirazların büyüdüğü ağacı, ağacın olduğu tarlaların tümünü karşılayacak olan altını aldı ve genç kızı kurnazca yanıtladı:

– Önemli olan sizi sevindirmek küçük prenses.

– Pekâlâ, eğer kardeşimin şapkasının içine de biraz kiraz koyarsan sana bir altın daha veririm.

Çiftçi kadının kurnazlığı işe yaramıştı. Durup dururken karşısına çıkan bu fırsatın yarattığı şaşkınlıkla hemen oradan sıvıştı. İki çocuk ise kirazları yiyip çekirdeklerini sağa sola atarak yollarına devam ettiler. Georges, ikiz bir kiraz buldu ve gülerek onu kardeşinin kulağına küpe yaptı.

Neşeli yolculuklarını Abeille'in ayakkabısına giren bir çakıl parçası bozdu. Abeille aksamaya başlamıştı. Attığı her adımda sarı bekleleri yanaklarına vuruyordu. Yolun kenarına oturdu. Kardeşi onun ayakkabısını çıkardı, salladı ve küçük beyaz çakıl parçasını çıkardı.

Abeille ayaklarına bakarak:

– Sevgili kardeşim, göle ne zaman geri döneceğiz? diye sordu.

Güneş batmak üzereydi. Yanaklarını okşayan serin bir yel genç yolcuları canlandırdı. Daha iyi yürümek için el ele tutuşmuşlar, önlerinde, kendileriyle birlikte ilerleyen gölgelerine bakıp gülüyorlardı. Bir şarkı söylüyorlardı:

*Buğday öğütmek için,
Değirmene giderken,
Eşeğe bindi Marianne.
Benim küçük Marianne'ım!
Eşeği Martin'e bindi
Değirmene giderken...*

Abeille birden durup bağırdı:

– Ayakkabımı kaybettim, saten ayakkabımı kaybettim!

Yürürken küçük ayakkabısının bağları gevşemiş ve ayağından çıkmıştı.

Arkasına baktı; Clarides şatosunun çok gerilerde kaldığını görünce kalbinin sıkıştığını hissetti, gözlerinden yaşlar geldi.

– Bizi kurtlar yiyecek, dedi; annemiz de artık bizi göremeyecek ve üzüntüden ölecek.

Georges yerden ayakkabıyı alarak kardeşine giydirdi ve:

– Yemek vakti şatonun çanları çaldığında Clarides’e dönmüş olacağız, dedi.

Değirmenci görünce

Şöyle dedi küçük kıza:

Eşeğini şuraya bağla,

Küçük Marianne Marianne

Seni değirmene getiren

Eşeğini şuraya bağla.

– İşte göl! Bak Abeille; göl, göl, göl!

– Evet Georges, işte göl.

Georges "hurra" diye bağırarak şapkasını havaya attı. Abeille aynı şekilde şapkasını fırlatmamak için kendini zor tuttu. Ama o da saten ayakkabısını çıkarıp sevinçle havaya fırlattı. Göl oradaydı işte, yeşilliğin ortasında, çiçeklerle, yapraklarla süslü bir bardak gibiydi. Gümüş renkli suları parlıyordu. Durgun ve beraktı. Kıyısında, çimenlerde bir kıpırdanma oldu. Fakat çocuklar kendilerini gölün güzel sularına ulaştıracak bir yol bulamıyorlardı. Yol ararlarken, koyun postuna bürünmüş küçük bir kızın elde değnek güttüğü kazlar bacaklarını ısırdı. Georges küçük kıza adını sordu.

– Gilberte.

– Göle nereden gidilir Gilberte?

– Oraya gidilmez.

– Neden?

– Çünkü...

– Eğer gidilseydi?

– Eğer gidilseydi bir yol olması gerekirdi ve o yoldan gidilirdi.

Anlaşılan bu kaz çobanından bir şey öğrenemeyeceklerdi.

Georges:

– Gidelim, dedi, kuşkusuz ormanın içinde bir yol buluruz.

Abeille:

– Fındık toplayalım, dedi, acıkınca yeriz. Gölden dönerken yiyecek dolu bir çanta hazırlamamız gerekecek.

Georges:

– Dediğini yapacağız kardeşim; Francoeur'ün Roma'ya giderken yanına, acıkacağını düşünerek jambon ve susuzluğa karşı da bir damacana almasını şimdi çok iyi anlıyorum. Hızlanalım, çünkü saatin kaç olduğunu bilmiyorum ama gün bitmek üzere.

Abeille:

– Çobanlar güneşe bakarak saatin kaç olduğunu anlarılarmış, dedi; fakat ben çoban değilim. Yine de bana öyle geliyor ki, yola çıktığımızda tam tepemizde olan güneş, şimdi aşağılarda, şehrin ve Clarides şatosunun arkasında batmak üzere. Bu şekilde günler de olabilir.

Güneşe bakarlarken yoldan bir toz bulutu yükseldi; uzaktan silahları parlayan bir atlı birliğin doludizgin gelmekte olduğunu fark ettiler. Büyük bir korkuyla ağaçların arasına saklandılar. Bu kişilerin hırsız, hatta canavar olduklarını düşündüler. Gerçekte Clarides düşesinin iki küçük maceracıyı aramak üzere yolladığı nöbetçilerdi bunlar.

Serüvencilerimiz ağaçların arasında dar bir yol buldular. Bu dar yol aşıkların yolu olamazdı. Çünkü iki kişinin el ele geçemeyeceği kadar dardı. Ayrıca buralardan insan geçtiğine dair hiçbir iz yoktu. Çatalı ayakların bıraktığı küçük oyuklar görünüyordu yalnızca.

Abeille:

– Bunlar şeytanın yavrusunun ayakları, dedi.

Georges:

– Ya da geyiklerin.

Bu konuda başka bir şey konuşulmadı. Bu yolun, durgun ve sessiz güzelliğiyle çocukları büyüleyen göle indiği kesindi. Gö-lün kıyısında söğütler vardı. Suların üzerinde sazlar dans ediyordu. Bu sazlar, çevresini beyaz çiçeklerin ve kalp gibi yapraklarıyla nilüferlerin süslediği titrek adacıklar oluşturuyordu. Çiçekli

adacıkların üzerinde, alevden kanatlı, zümrüt ve yakutlarla süslü genç kızlar uçarak geziniyorlardı.

İki çocuk, yanan ayaklarının acısını uzun sukamışlarının yükseldiği nemli çakıllarda keyifle dindirdi. Menekşe çiçeklerinin parladığı, uykuya yatmış bu suların kıyısında sinirotlarının güzel kokuları yükseliyordu.

VIII

Su Perilerinin yaşadığı göle yaklaşmanın
Georges de Blanchelande'a nelere mal olduğudur.

Abeille, iki söğüt ağacı arasındaki kumların üzerinde ilerledi, o sırada küçük bir Cin suya atlayarak, suyun yüzeyinde büyüye- rek silinen halkalar oluşturdu. Bu Cin, karnı beyaz küçük bir ye- şil kurbağaydı. Tam bir sessizliğin ardından, duru gölün üzerin- de serin bir esinti oluştu. Dalgalar gülümser gibi yayılmaya baş- ladı.

Abeille:

– Bu göl çok hoş, dedi, fakat bu yırtık ayakkabılar ayağımı yara yaptı ve karnım da acıktı. Bir an önce şatoya dönsek...

Georges:

– Sevgili kardeşim, dedi, şu otların üzerine otur. Ayağını yap- raklarla saracağım, sonra da sana yiyecek bir şeyler bulmaya gi- deceğim. Orada, yolun yakınında böğürtlenler gördüm. En gü- zellerini, en tatlılarını şapkama koyup getireceğim. Ayrıca çilek de var. Bana mendilini ver. Onu da çilekle doldurayım.

Gölün kenarındaki söğütlerin altında Abeille yosunlardan bir yatak hazırladı ve gitti.

Abeille yatağında ellerini kavuşturup, solgun gökyüzündeki titrek ışıklı yıldızları seyretmeye koyuldu. Derken gözleri kapan- maya başladı. Havada, bir karganın üzerinde küçük bir Cüce gö- rür gibi oldu. Bu bir düş değildi. Kara kuşun dizginlerini çeken Cüce, genç kızın üzerinde durdu ve yuvarlak gözlerini kızın üye-

rine dikti. Bir süre baktıktan sonra uçarak uzaklaştı. Abeille tüm bunları belli belirsiz gördü ve uykuya daldı.

Georges gelip de topladıklarını yanına bıraktığında Abeille hâlâ uyuyordu. Onun uyanmasını beklemek üzere g l n kıyısına gitti. G l, yapraklardan oluşmuş zarif tacıyla uyumaktaydı. Dalgaların üzerinden usulca, hafif bir sis bulutu geçti. Bir anda dalların üzerinden ay göründü. Dalgalarda kıvılcımlar oluştu.

Georges sulardaki kıvılcımların ay ışığından kaynaklanmadığının farkındaydı. Mavi kıvılcımlar suların üzerinde dans eder gibi salınıyorlardı. Az sonra bu kıvılcımların beyaz alınlardan, kadınların alınlarından geldiğini gördü. Derken, dalgaların üzerinde suyosunu ve istiridyelerin süslediği güzel başlar, yeşil saçların örttüğü omuzlar, incilerle parlayan örtülü göğüsler yükseldi.  ocuk Su Perilerini tanıdı ve kaçmaya kalkıştı. Fakat soğuk ve solgun kollar kavramıştı onu. Bütün haykırmalarına ve çabalarına karşın, onu suların arasında kıvılcık kristal dehlizlerden geçirerek götürdüler.

IX

Abeille'in Cüceler tarafından nasıl götürüldüğüdür.

Ay gölün üzerinde iyice yükselmişti, sular artık sadece yıldızların ışığını yansıtıyordu. Abeille hâlâ uykudaydı. Onu gözleyen Cüce, kargasının üzerinde Abeille'e doğru yaklaştı. Bu kez onu küçük adamlardan oluşan bir bölük izliyordu. Bu adamlar çok küçüktüler. Beyaz sakalları dizlerine dek uzanıyordu. Çocuk bedenine girmiş yaşlı adamlar gibiydiler. Deri önlüklerinden ve bellerine asılı çekiçlerinden maden işçisi oldukları anlaşıyordu. Yürüyüşleri bir tuhaftı. Yükseklerle sığıyorlar ve şaşırtıcı taklalar atıyorlardı. İnanılmaz bir çeviklikteydiler. Görünüşleri dışında insanla en ufak bir benzerlikleri yoktu. Şen şakrak taklalar atmakla birlikte, büyük bir ciddiyet içindeydiler. Bu halleriyle onların gerçek kişiliklerini anlamak olanaksızdı.

Uyuyan genç kızın çevresinde bir halka oluşturdular.

Cücelerin en küçüğü, bindiği karganın üzerinden:

– Pekâlâ! dedi; pekâlâ! Yeryüzünün en güzel prensesinin gölün kenarında uyumakta olduğunu söylemekte haksız mıyımışım? Şimdi bana teşekkür etmeyecek misiniz?

Yaşlı şairi andıran bir Cüce:

– Teşekkür ederiz Bob, dedi. "Gerçekten; de yeryüzünde bu genç bayandan daha güzeli olamaz. Teni dağın üzerinden doğan gün kadar pembe. İşlediğimiz altın onun saçları kadar parlak değil.

Cüceler:

– Bu gerçek, Pic, diye karşılık verdiler; hiçbir şey bundan daha gerçek değil! Ama bu genç bayanı ne yapacağız?

Yaşlı bir şairi andıran Pic de ne yapacaklarını bilemediği için bu soruyu yanıtlamadı.

Rug adındaki bir Cüce:

– Büyük bir kafes yapıp onu içine koyalım, dedi.

Dig adındaki bir başka Cüce bu öneriye karşı çıktı. Kafese yalnızca hayvanlar konulabilirdi ve genç bayanın kafesten kaçıp kaçmayacağı bilinemezdi.

Fakat, başka bir öneri gelmediği için Rug önerisinde ısrar etti ve kurnazca savundu:

– Eğer bu kişi vahşi değilse kafesten kaçmayı beceremez. Ama eğer vahşi ise zaten onu kafese koymamız yararlı olur, hatta bu zorunludur.

Bu açıklama Cüceleri üzdü. Adı Tad olanı, bu öneriyi kızgınlıkla mahkûm etti. Erdemli bir Cüceydi bu. Küçük çocuğu ailesine teslim etmeyi önerdi.

Bu çocuk saygın beyefendilerden birinin çocuğu olabilirdi.

Tad'ın bu erdemli düşüncesi Cücelerin geleneklerine uygun olmadığı için reddedildi.

– Adalet bu, dedi Tad, geleneklerden önce gelir.

Fakat kimse onu dinlemiyordu. Ortalık tam bir karmaşaya dönüştüğü sırada Pau adında bir Cüce, basit ama adil önerisini şu sözcüklerle dile getirdi:

– Uyumakta olduğuna göre, her şeyden önce bu genç bayanı uyandırmakla işe başlamalıyız. Eğer tüm geceyi bu şekilde geçirecek olursa yarın gözleri şişecek ve güzelliği gidecektir. Çünkü bu şekilde gölün kıyısında uyumak sağlıksızdır.

Bu öneri öteki önerilerin hiçbirisiyle çatışmadığı için çoğunluk tarafından onaylandı.

Yaşlı bir şairi andıran beli bükük Pic, genç kıza yaklaştı ve bakışlarının onu en derin uykulardan kaldıracığını bildiği için büyük bir ciddiyetle gözlerini genç kıza dikti. Fakat Pic bakışlarının gücü konusunda yanılmıştı ve Abeille uyumaya devam ediyordu.

Bunu gören erdemli Tad, hafifçe Abeille'in giysisinin kolundan çekti. Abeille gözlerini araladı ve dirseğine dayanarak doğ-

ruldu. Yosundan yatağını çevreleyen Cüceleri görünce düş görmekte olduğunu sanarak çılgık attı, bu fantastik görüntü yerine mavi odasını aydınlatan sabah ışıklarını görmek için gözlerini ovuşturdu. Derin uykusu ona göl maceralarını unutturmuştu. Ama gözlerini iyice ovuşturduğu halde Cüceler yok olmuyordu. Bunların gerçek olduklarına inanmak gerekiyordu galiba. Tedirgin bakışlarla çevresini süzdü. Ormanı görünce her şeyi hatırlayarak korkuyla bağırdı:

– Georges! Georges! Kardeşim!

Cüceler Abeille'in etrafında dört dönüyorlar, Abeille ise onları görmemek için elleriyle yüzünü kapatıyordu. Hıçkırıklar içinde:

– Georges! Georges! Kardeşim Georges nerede? diye bağınyordu.

Cüceler bir şey bilmedikleri için yanıt veremiyorlardı. Abeille kardeşine ve annesine seslenerek iki gözü iki çeşme ağlıyordu.

Pau da onun gibi ağlamaklı oldu, Abeille'i avutmak için anlaşılmaz sözler mırıldandı. Ona:

– Kendinizi üzmeyin, dedi. Sizin gibi güzel bir genç kızın böyle gözyaşlarına boğulması çok üzücü. Bize başınıza gelenleri anlatın. İlginç olmalı. Dinlemekten mutluluk duyarız.

Abeille dinlemiyordu bile. Ayağa kalktı, kaçmak istedi. Fakat şişmiş çıplak ayakları ona öylesine acı verdi ki hıçkırarak dizüstü düştü. Tad koluna girdi, Pau usulca elini öptü. O zaman Abeille onlara bakma yürekliliğini gösterdi ve onların kendisine acıdıklarını gördü. Pic ona gizemli ama masum bir yaratık gibi geldi. Bütün bu küçük adamların kendisine kötülük yapmak istemediklerinin farkına vardı ve onlara dedi ki:

– Küçük adamlar, bu kadar çirkin olmanız ne kötü. Ama eğer bana yiyecek verirsiniz sizi severim. Çünkü açım.

Cüceler aynı anda:

– Bob! diye bağırdılar; gidip yiyecek bir şeyler bul.

Bob kargasına atlayıp gitti. Ama yine de bu küçük kızın kendilerini çirkin bulmasına gücenmişlerdi. Rug öfkeden kızarmıştı. Diyordu ki: "Bu daha bir çocuk ve bakışlarımda ışıyan deha ateşini ve bu ateşin verdiği gücü ve iyiliği göremiyor." Pau düşün-

ceye daldı: "Bizi çirkin bulan bu genç kıızı belki de uyandırma-
malıydım". Tad gülererek:

– Genç bayan, sevdikçe bizi daha az çirkin bulacaksınız, de-
di.

Bu sözlerden sonra kargasının üzerinde Bob geldi. Üzerinde kızarmış bir keklik, çavdar ekmeği ve bir şişe Bordeaux şarabı olan bir tepsi taşıyordu. İnanılmaz bir takla atarak tepsiyi Abeil-
le'in ayaklarının dibine bıraktı.

Abeille yemeği yedi ve dedi ki:

– Küçük adamlar, yemeğiniz çok güzeldi. Benim adım Abeil-
le. Kardeşimi bulalım ve hep birlikte Clarides'e gidelim. Annem merak içinde bizi bekliyor.

Fakat iyi bir Cüce olan Dig, Abeille'e, ayağı yara olduğu için yürüyemeyeceğini, kardeşinin yolu kendi başına bulabileceğini, yırtıcı hiçbir hayvanın olmadığı bu bölgede başına kötü bir şey gelmeyeceğini söyledi ve ekledi:

– Bir tahtirevan yapıp onu yosunlar ve yapraklarla doldura-
cak, sizi dağa böyle götüreceğiz. Halkımızın gelenekleri gereği sizi Cüceler kralıyla tanıştıracacağız.

Tüm Cüceler bu sözleri alkışladı. Abeille sızlayan ayaklarına baktı ve sustu. Yörede yırtıcı hayvan olmadığını işitmekten memnundu. Cüceler dostluğuna sığındı.

Cüceler hemen bir sedye yapmaya koyuldular. İki köknar ağacı kestiler.

Bu iş Rug'un aklına eski düşüncesini getirdi:

– Sedye yapacağımıza kafes yapsak ya?

Ötekilerin kınayan bakışlarıyla karşılaştı. Tad, küçümseyici bir bakışla Rug'a bakarak, bağırırdı:

– Rug, sen bir Cüceden çok bir insana benziyorsun. Ama Cü-
celerin en kötüsünün, aynı zamanda onların en aptalı olduğunu kanıtlaman soyumuz için bir şereftir.

Bu arada sedye yapılmıştı. Cüceler havaya zıplayarak kestik-
leri dallarla bir tahtirevan yaptılar. Yaprak ve yosun kaplı yata-
ğından Abeille'i alıp üzerine oturtular. Sonra hep birlikte tahti-
revanı omuzlayıp dağa doğru yola koyuldular.

X

Kral Loc'un Abeille'i karşılamasıdır.

Dolambaçlı bir yoldan ağaçlık bir yere çıktılar. Bodur meşelerin büyüdüğü bu çimenlerin sağında solunda granit bloklar yükseliyor ve mavimsi boğazlarıyla dağ, doyulmaz güzellikteki manzarayı kapatıyordu.

Kargasının kanatlarında Bob'un öncülük ettiği kortej böğürtlenlerle kaplı bir yarığa girdi. Omuzlarına dökülen altın sarısı saçlarıyla Abeille dağın tepesinden doğan güne benzliyordu. Kayanın her oyduğunda silahlı cücelerin pusu kurduğunu fark edince küçük kız korkuya kapıldı, kaçmak istedi.

Pusudaki cüceler ellerinde okları ve kargalarıyla hareketsiz duruyorlardı. Hayvan derilerinden giysileri ve bellerine taktıkları uzun bıçaklarıyla korkunç görünüyorlardı. Başlarında, avladıkları hayvanların tüyleri vardı. Ama yüzlerine bakıldığında hiç de vahşi görünmüyorlardı. Tam tersine ormandaki cüceler kadar uysal ve ciddi görünümlüydüler.

Aralarında, ayakta, görkemli bir Cüce duruyordu. Kulağında bir horoz tüyü ve alnında değerli taşlarla süslü bir taç vardı. Omuzlarında yükselen pelerininin arasından altın halkalarla dolu güçlü bir kol görünüyordu. Kemerinde fildişi ve gümüş işlemeli bir toka bulunuyordu. Sol eliyle tuttuğu kargasına yaslanmış, Abeille'e bakıyordu.

Cüceler:

– Kral Roc, dediler, bulduğumuz güzel kızı getirdik: Adı Abeille.

Kral Roc:

– İyi yaptınız, dedi. O, cücelerin geleneklerine uygun olarak aramızda yaşayacak.

Daha sonra Abeille’e yaklaşıarak:

– Hoşgeldin Abeille, dedi.

Dostça duygular taşıdığı için tatlı bir dille konuşuyordu. Abeille’in yana sarkıttığı elini öpmek için topuklarının üzerinde yükseledi. Ona kötü bir şey yapmayacaklarını, eğer isterse kolyeler, aynalar, kaşmir kumaşlar ve Çin ipekleri dahil bütün isteklerini yerine getireceklerini söyledi.

Abeille:

– Ayakkabı isterim, dedi.

Kral Roc kargısıyla, kayanın yanında sallanan bir bronz hal kaya vurur vurmaz mağaranın dibinde topa benzer, zıplayan bir nesne görüldü. Bu nesne büyüdü ve ünlü Belisaire tablosundaki figürleri andıran bir Cüceye dönüştü. Daha sonra bunun deri önlüklü bir ayakkabı tamircisi olduğu anlaşıldı.

O, ayakkabı tamircilerinin ustasıydı.

Kral:

– Truc, dedi, dükkânlarımızdan en esnek deriyi seç, altın ve gümüş renkli kumaşları al, hazinemden bekçisinden de en güzel incileri iste ve o deriden genç Abeille’e güzel bir çift ayakkabı yap.

Bu sözler üzerine Truc, Abeille’in ayaklarına atıldı ve büyük bir özenle ölçüsünü aldı. Fakat Abeille:

– Küçük Kral Loc, dedi; bana bu ayakkabıları bir an önce vermen gerek, çünkü bir an önce giyip Clarides’e, anneme gideceğim.

Kral:

– Ayakkabılarına bir an önce kavuşacaksın Abeille, diye yanıtladı. Ne var ki bu ayakkabıları, Clarides’e geri dönmek için değil, dağı gezmek için kullanacaksın. Çünkü, yeryüzünde kimse senin bilmediği sırları öğreneneğin bu ülkeden çıkamayacaksın. Cüceler insanlardan daha üstündür, onlar tarafından bulunman senin için iyi oldu.

Abeille:

– Hayır, kötü oldu, diye yanıtladı. Küçük Kral Loc, bana çift-

çilerin giydiği bir çift çarık ver ve beni bırak Clarides'e geri döneyim.

Kral Loc başıyla bunun mümkün olmadığına dair bir işaret yaptı. Bunun üzerine Abeille kollarını kavuşturup ve şefkat dileyen bir sesle:

– Küçük Kral Loc, dedi; eğer seni sevmemi istiyorsan izin ver de gideyim.

– Gidersen bir daha beni hatırlamazsın Abeille.

– Küçük Kral Loc, sizi unutmayacağım ve sizi Meltem kadar seveceğim.

– Meltem kim?

– Meltem atımın adı. Pembe dizginleri var, yemeklerini benim elimden yer. O küçükken, seyis Francoeur bir sabah onu odama getirdi ve ben ona sarıldım. Ama şimdi Francoeur Roma'da, Meltem ise merdivenleri çıkamayacak kadar yaşlı.

Kral Loc güldü:

– Abeille, beni Meltem'den daha çok sevmek ister misin?

– İsterim.

– Ha şöyle.

– Çok isterim ama yapamam. Çünkü annemi ve George'u görmemi engellediğiniz için sizden nefret ediyorum.

– Georges kim?

– Georges işte, ben onu çok seviyorum.

Büyüdüğü zaman Abeille'le evlenmeyi düşünen ve böylece Abeille aracılığıyla, insanlarla Cücelerin arasının düzeleceğı umudunu taşıyan Kral Lock, çok geçmeden Georges'un kendisine düşman olacağını ve bu planı bozacağını anlamıştı. Bu yüzden kaşlarını çatı ve düşünceli bir insan gibi, kafasını sallayarak uzaklaştı.

Kralın kızdığını gören Abeille onu pelerininin ucundan çekti. Üzgün ve yumuşak bir sesle:

– Küçük Kral Loc, dedi, neden birbirimize kötülük yapıyoruz?

Kral Loc:

– Hayatın cilvesi bu Abeille! diye yanıtladı. Seni annene götürmem, ama senin yazgını gösteren bir düş görmesini ve böylece avunmasını sağlayabilirim.

Abeille gözyaşları içinde gülümseyerek:

– Küçük Kral Loc, dedi, bu iyi bir fikir. Öyleyse ne yapman gerektiğini söyleyeyim sana. Her gece anneme beni gördüğü, bana da annemi gördüğüm bir düş gönder.

Kral Loc bunu yapacağına söz verdi. Abeille her gece düşün-de annesini, annesi de Abeille'i gördü. Böylece kral ile Abeille'in arası biraz düzeldi.

XI

Cücelerin tuhaf krallıklarının açıklanması ve
Abeille'e verilen oyuncak bebeklerin kaçmasıdır.

Cüceler ülkesi yeraltında geniş bir alana yayılmaktaydı. Oradan gökyüzünün görünmemesine karşın, kayalardaki bazı yarıklar sayesinde bu yeraltı ülkesinin odaları, evleri, yolları, sokakları, koyu karanlığa gömülmemişti. Bazı bölmeler ve pek çok sığınak karanlıkta kalmakla birlikte, bazıları da, yalnızca lambalar ve fenerlerle değil, yıldızların ve meteorların tuhaf ve değişik ışıklarıyla, şaşırtıcı bir güzellikte aydınlanmaktaydı. Kayaların içinde büyük yapılar oluşturulmuştu. Aydan daha az ışıklı olan küçük yıldızların cılız ışığından geçen bir kahverengilik içindeki büyük mağaranın tonozları altında, taş parçalarının yükseklerinde granite oyulmuş saraylar görülmekteydi.

Bu ülkenin içinde kaleler, taştan basamakları yarı daire oluşturan açık hava tiyatroları, dibine ulaşılmaz derinlikte su kuyuları vardı.

Kenarlarına eğreltiotu yapraklarının iştirildiği başlıklarıyla Cüceler, büyük bir çeviklikle binaların etrafında dolanıyorlardı. Top gibi zıplayanları ve yollardan evlerin ikinci, üçüncü katlarına atlayanları görmek mümkündü. Bunları yaparken bile, bazı heykeltraşların yontularında görülen ilkçağ insanının ciddiyetini koruyorlardı.

Kimse işsiz güçsüz değildi. Herkes dört elle işine sarılmıştı. Sokaklar çekiş sesleriyle çınlıyordu. Makinelerin yürek parçalayıcı sesleri mağaraların tonozlarına çarpıp kırılıyordu. Çekici,

kazmayı, pensi, eğeyi büyük bir ustalıkla kullanan madenci, demirci, varakçı, elmas parlatıcısı ve kuyumculardan oluşan bu kalabalık görölmeye değerdı. Ama sessiz olan bir bölge de vardı.

Burada, kayaların üzerindeki görkemli ve güçlü insan figürleri ve belli belirsiz yükselen direkler, ilkçağı anımsatıyordu. Alçak kapılı bir saray görünüyordu. Bu saray Kral Loc'un sarayıydı. Tam karşısındaki ev Abeille'indi. Beyaz, ince bir kumaşla kaplı olan tek odasıyla evden çok bir barakayı andırıyordu. Köknar ağacından mobilyalar bu odaya yakışmıştı. Kayadaki bir yarıktan gökyüzü ve geceleri yıldızlar görülebiliyordu.

Abeille'e ayrıca bir hizmetçi verilmemişti, bütün Cüceler Abeille'in ihtiyaçlarını karşılamak ve yeryüzüne çıkma isteği dışındaki tüm isteklerini yerine getirmek için adeta birbirleriyle yarışlıyordu.

Büyük gizler taşıyan en bilge Cüceler, yalnızca kitaplarla değil, dağlardaki ve ovalardaki bütün bitkileri, çeşitli hayvan türlerini ve yeryüzünün bağrından çıkan taşları tanıtarak Abeille'e dersler veriyorlar, büyük bir sevinçle ona doğanın gizemini ve sanatı öğretiyorlardı.

Çok becerikli olan ve olağanüstü makineler icat eden Cüceler, Abeille'e, yeryüzündeki hiçbir zengin çocuğunun sahip olmayacağı oyuncaklar yapıyorlardı. Zarif bir şekilde hareket eden ve şiirler okuyan oyuncak bebekler de bunlar arasındaydı. Bu bebekler, sahnesinde ırmaklar, mavi gökyüzü, saraylar ve tapınaklar bulunan küçük bir tiyatro salonunda büyüleyici hareketler yapıyorlardı. Boyları bir karış olmasına karşın kimileri saygın yaşlılara, kimileri orta yaşlı erkeklere, kimileriye beyaz gömlek giymiş genç kızlara benziyordu. Aralarında masum bebeklerini kucaklarında taşıyan anneler de vardı. Bu güzel oyuncak bebekler sahnede aşk, tutku veya nefret gibi duyguları biliyormuş gibi hareket ediyorlar, mutluluktan acıya ustalıkla geçiyorlar, gülüyorlar, ağlıyorlar ve böylelikle insan davranışlarını büyük bir beceriyle taklit ediyorlardı. Abeille bu gösteriyi coşkuya alkışlıyordu. Fakat zorbalığı soluyan bu bebekler onun yüreğine korku sahlıyordu. Bir tek, çocuğunun hayatını kurtarmak için kendisini dul bırakan adamla tekrar evlenmekten başka çaresi bulunmayan, başındaki yapraktan tacıyla bir zamanlar prenses olan, an-

cak sonradan düşmüş dul kadına karşı acıma duygusu uyanıyordu içinde.

Abeille, bebek oyuncakların sürekli sergiledikleri bu oyundan bıkip usanmıyordu. Cüceler Abeille'e konserler de düzenliyorlar, iyi bir müzisyen olması ve sahnede oyun oynayan oyuncak bebekler aracılığıyla insanlarla ve insanlara ait dünyayla ilişkisini koparmaması için ona ut, viola, lir ve daha pek çok çalgıyı çalmasını öğretiyorlardı. Kral Loc da bu gösterilere katılıyor, ama gözleri yalnızca Abeille'i görüyor, kulakları yalnızca Abeille'i duyuyordu. Tüm ruhunu yavaş yavaş Abeille kaplamıştı.

Bu arada günler, aylar hızla akıp gidiyor, yıllar geçiyor ve Cüceler arasında kalan Abeille bir yandan eğleniyor, öte yandan yeryüzüne duyduğu özlemle yanıyordu. Güzel bir gençkız olmuştu. Tuhaf yazgısı, dış görünüşüne de hoş bir tuhaflik kazandırmıştı.

XII

Kral Loc'un hazinesinin mümkün olan en iyi şekilde anlatılmasıdır.

Abeille, Cüceler arasında tamı tamına altı yıl geçirmişti. Kral Loc, Abeille'i sarayına çağırdı ve onun önünde, hazine görevlisine duvardaki taşı kaldırmasını söyledi. Üçü birlikte, kaldırılan taşın açılmasıyla ortaya çıkan geçitten geçtiler ve kendilerini iki kişinin yan yana duramayacağı bir kayanın oyuğunda buldular. Bu karanlık yoldan önce Kral Loc, ardından da krallık pelerininin ucundan tutarak Abeille ilerledi. Uzun süre yürüdüler. Zaman zaman yol öyle daraldı ki genç kız ne ilerleyebiliyor, ne de gerileyebiliyordu. Ödü kopuyordu korkudan. Karanlık yüzünden zaman zaman kralın pelerinini de gözden yitiriyor, korkusu bir kat daha artıyordu. Sonunda Kral Loc bronz bir kapıyla karşı karşıya geldi, kapıyı açtı ve karanlığın yerini ıslıl ıslıl bir aydınlık aldı.

Abeille:

– Küçük Kral Loc, diye haykırdı, ışığın bu kadar güzel bir şey olduğunu bilmiyordum.

Abeille'i elinden tutan Kral Loc, onu ışığın geldiği büyük odaya soktu ve:

– Bak! dedi.

Gözü kamaşan Abeille önce hiçbir şey göremedi. Çünkü mermer kolonlar üzerinde yükselen bu oda, tabanından tavanına kadar altın doluydu.

Zeminde, altın ve gümüş işlemeli değerli taşlardan yapılmış, harika bir kumaşla kaplı, yarı saydam bir örtüyle örtülmüş fildişi

ve altından bir taht yükseliyordu. Kenarlarda, Cücelerin en iyi sanatçıları tarafından yapılmış kocaman iki vazonun içinde üç bin yıllık palmyeler vardı. Kral Loc tahtın üzerine çıktı ve genç kızı sağına aldı. Ona:

– Abeille, dedi, burası benim hazinem, beğendiğin her şeyi alabilirsin buradan.

Kolonlara asılmış büyük altın kalkanlar gün ışığını toplayarak, ıslıl ıslıl parlayan demetler halinde yansıtıyorlardı. Uçları parlayan kılıçlar, kargılarla çaprazlanmıştı. Masalar; altın ve gümüş kulplu kupalarla, fildişi boynuzlar, dev kristal şişeler, altın ve gümüş işlemeli tabaklar ve çanaklarla, çekmecelerle, buhur-danlarla, aynalarla, ustalıkla işlenmiş tablalar ve büyük şamdanlarla donatılmıştı. Masalardan birinin üzerinde mermerden taşlarıyla bir satranç tahtası göz kamaştırıyordu.

Kral Loc:

– Seç Abeille, diye tekrarladı.

Fakat gözlerini bu zenginlik üzerinden çeken Abeille, tavan-daki bir aralıktan gökyüzünü gördü ve bütün bu güzel şeylerin gökyüzünün ışıyla böyle parladıklarını bildiği için, sadece:

– Küçük Kral Loc, ben yeryüzüne çıkmak istiyorum, dedi.

Kral Loc, hazine görevlisine bir işaret yaptı; görevli, içinde kesik demir parçaları ve tabakaları bulunan büyük bir sandığın örtüsünü açtı. Sandıkta çok sayıda raf vardı ve bu raflar ağzına kadar, ustalıkla işlenmiş değerli taşlarla doluydu. Kral Loc elini sandığa soktu. Taşları şöyle bir karıştırdı. Üç ayrı zümrüt türü göründü önce; birisi koyu yeşildi, birisi bal rengindeydi. Üçüncüsünün rengiyse maviye çalan bir yeşildi ve güzel düşler görmeyi sağlıyordu. Diğer taşlar arasında kan renginde bir yakut, koyu ve açık mavi birer safir, bir yementaşı ve opal, tan kızılığında firuze, mavi zümrüt ve süleyman taşı göze çarpıyordu. Tüm bu taşlar su gibi saydam ve güneş gibi parlaktı. Ortalarında bulunan göz kamaştırıcı parlaklıktaki elmaslar beyaz kıvılcımlar saçıyordu.

Kral Loc:

– Seç Abeille, dedi.

Abeille başını salladı ve dedi ki:

– Küçük Kral Loc, Clarides şatosunun arduaz çatısına düşen

güneş ışınlarının tek bir tanesini bile bu değerli taşlara tercih ederim.

Kral Loc inci dolu bir diğer sandığı açtırdı. Bunlar saf incilerdi; gökyüzünün ve denizlerin rengindeydiler, ıslıl ıslıl parlıyorlardı.

Kral Loc:

– Al, dedi.

Abeille yanıt verdi:

– Küçük Kral Loc, bu inciler bana Georges de Blancharde’ın bakışlarını anımsatıyor. Bu incileri sevdim, fakat Georges’un gözlerini daha çok seviyorum.

Kral Loc bu sözleri de duymazlıktan geldi ve üçüncü bir sandığı açtı. Genç kıza, içinde ilk çağlardan kalma bir su damlasının bulunduğu bir kristali gösterdi. Kristal sallandığında su damlası da sallanıyordu. Ardından, içlerinde değerli taşlardan daha parlak binlerce yıllık böceklerin bulunduğu kehribar kutuları gösterdi. Böceklerin duyargaları ve ayakları ayırt ediliyordu. Buzdan hapishaneleri eritilse uçmaya hazırdılar.

Kral Loc:

– Bunlar, dedi, dünyanın en değerli böcekleridir, hepsini sana veriyorum Abeille.

Abeille yanıt verdi:

– Küçük Kral Loc, bu su damlası da bu böcekler de sizde kalsın. Çünkü özgürlüğü ne bir böceğe ne de bir su damlasına değişirim.

Kral Loc bir süre düşündü ve dedi ki:

– Abeille, bu değerli hazine senin olacak. Onlar sana değil sen onlara sahip olacaksın. Cimri kişi altına kurban olur. Zenginliğe aldırmayanlar zengin olmayı hak ederler, çünkü onların varlıkları hazinelerden daha değerlidir.

Bunları söyledikten sonra bir işaret yaptı, hazine görevlisi bir minder üzerinde duran altın bir tacı getirip krala verdi. Kral Loc tacı genç kıza uzatarak:

– Sana duyduğum saygının karşılığı olarak bu tacı al, dedi. Böylece seni Cüceler prensesi olarak anımlar.

Tacı Abeille’in başına kendi elleriyle yerleştirdi.

XIII

Kral Loc'un aşkını ilan etmesidir.

Cüceler, ilk prenseslerinin taç giyişini mutlulukla kutladılar. Büyük açık hava tiyatrolarında birbiri ardına masum oyunlar sahnelendi. Başlıklarını eğreliotu sapları veya meşe yapraklarıyla süslemiş küçük adamlar, yeraltındaki sokaklarında sevinçle taklalar attılar. Kutlamalar otuz gün sürdü. Pic otuz gün boyunca sarhoş oldu. Erdemli Tad mutluluktan uçuyordu. Uysal Dig sevinçten gözyaşlarına boğulmuştu. Rug, bu denli prenseslerini kaybetmemek için yeniden Abeille'i kafese koymayı öneriyordu. Bob, kargasına binmiş sevinç çılgınlıkları atıyor, kara karga da onun sevincine eşlik ediyor, şen şakrak gakiyordu.

Mutsuz olan yalnızca Kral Loc'du.

Otuzuncu gün, Abeille'e ve tüm Cücelere muhteşem bir şölen düzenleyen kral, sandalyesinin üzerinde ayağa kalktı. Böylece boyu Abeille'in kulağına çıkmıştı.

– Sevgili prensesim Abeille, dedi, sana bir şey sormak istiyorum. Kabul edip etmemekte özgürsün. Cüceler prensesi Clarides'li Abeille! Benim karım olur musun?

Ağırbaşlı ve sevecen Kral Loc, tüylü bir kanış köpeğini andırıyordu. Abeille, kralı sakalından çekerek yanıt verdi:

– Şakadan senin karın olabilirim, ama gerçekte olamam. Bunu sorduğun anda bana, beni eğlendirmek için dünyanın en saçma hikayelerini anlatan Francoeur'ü hatırlattın.

Bu sözler üzerine Kral Loc başını çevirdi. Fakat Abeille, Cü-

cenin gözlerinden akan yaşı görmüştü. Onu üzdüğü için pişman oldu. Ona:

– Küçük Kral Loc, dedi, seni böyle olduğun gibi, küçük bir kral olarak seviyorum; Francoer gibi, beni eğlendirdiysen bunda üzülecek bir şey yok, çünkü Francoeur çok güzel şarkılar söylerdi, ak saçları ve kırmızı burnuyla çok yakışıklı bir adamdı.

Kral Loc yanıt verdi:

– Clarides’li Abeille, Cüceler prensesi, bir gün beni seveceğin umuduyla seni hep sevdim. Seni yine çok seveceğim, ama artık bir şansım olmadığını da anladım. O halde, sana gösterdiğim dostluğa karşı senden de bana karşı hep dürüst olacağına söz vermeni istiyorum.

– Küçük Kral Loc, sana söz veriyorum.

– Pekâlâ! Söyle bana Abeille, hiç aşık oldun mu?

– Küçük Kral Loc, bugüne kadar kimseye aşık olmadım.

Kral Loc gülümsedi ve altın kadehini Cüceler prensesinin sağlığına kaldırdı. Yeryüzünün derinliklerinden büyük bir uğultu yükseldi, çünkü Cüceler in topraklarında şölen masası bir uçtan bir uca uzanıyordu.

XIV

Abeille'in annesini görmesi, ama ona sarılamamasıdır.

Başında tacıyla Abeille, omuzlarına saçlarının özgürce dö-
küldüğü, dostları Pic, Tad ve Dig'in sakallarını çekerek şakalaş-
mak için Cücelerin dökümevine gittiği ve orada, yansıyan alev-
lerin renklendirdiği yüzlerdeki sevecen gülümseyişle karşılandı-
ğı günlerdekinden daha düşünceli ve daha üzgündü. Bir zaman-
lar ona adıyla seslenen ve dizlerinin üzerinde dans eden iyi yü-
rekli Cüceler, şimdi önünde sessizce ve saygıyla eğiliyorlardı.
Artık bir çocuk olmadığı için üzgündü ve Cüceler prensesi ol-
mak ona acı veriyordu. Kendisi yüzünden ağladığını gördüğü
günden beri Kral Loc'u da görmek istemiyordu. Ama iyi yürekli
ve mutsuz olduğu için onu seviyordu.

Bir gün (Cüceler ülkesinde günlerin olduğu söylenebilirse
eğer) Kral Loc'u elinden tuttu ve altın renkli bir tozun dansettiği
gün ışığının sızdığı kaya yarığına çekti. Ona:

– Küçük kral, dedi, ben acı çekiyorum. Siz kralsınız, beni se-
viyorsunuz ve ben acı çekiyorum.

Güzel genç kızın bu sözlerine kral şöyle yanıt verdi:

– Seni seviyorum, Cüceler prensesi Clarides'li Abeille. İşte
bu yüzden, yeryüzünde insanlar arasında öğrenebileceklerinden
çok daha önemli ve çok daha yararlı olan gizlerimizi sana öğret-
mek için seni bu dünyada tutuyorum. Çünkü Cüceler insanlar-
dan daha becerikli ve daha bilgedir.

Abeille:

– Evet, dedi, ama onlar bana Cücelerden daha çok benziyor.

Bu yüzden onları daha çok seviyorum. Küçük Kral Loc, eğer ölmemi istemiyorsanız izin verin annemi göreyim.

Kral Loc yanıt vermeden uzaklaştı.

Kırık bir kalple tek başına kalan Abeille, tüm yeryüzünü kuşatan bu gün ışığını seyre daldı ve yollardaki dilencilere kadar, yeryüzündeki tüm canlıların bu parlak ışıktan yararlandığını düşünüp düşler kurdu. Bu ışık yavaş yavaş soldu ve altın rengi yerini açık bir maviye bıraktı. Yeryüzüne gece iniyordu. Kayanın yarığında bir yıldız ışıldadı.

Bu sırada birisi usulca omzuna dokundu. Siyah pelerinine sarınmış Kral Loc'du bu. Kolunda genç kızın örtünmesi için bir başka pelerin vardı. Abeille:

– Gel benimle, dedi.

Yeraltından çıktılar. Genç kız güzgarın salladığı ağaçları, ayın üzerinden geçen bulutları, mavi ve serin geceyi gördü, otların kokusunu hissetti, çocukluğunda soluduğu hava göğüs kafesine yeniden dolduğunda içini çekti. Mutluluktan ölecek gibiydi.

Kral Loc onu kollarından tuttu; Abeille neredeyse bir tüy kadar hafiflemişti. Karanlık gecenin içinden iki kuş gibi kaydılar.

– Anneni göreceksin Abeille. Ama beni dinle. Biliyorsun her gece annenin düşlerine girmeni sağladım. Her gece senin hayalinle konuştun, senin hayalinle güldün, senin hayalinle kucaklaştın. Bu gece ona senin görüntün yerine seni götüreceğim. Onu göreceksin, ama sakın ona dokunma ve onunla konuşma, çünkü o zaman büyü bozulur ve artık ne seni ne de hayalini görebilir. Seni fark edemez bile.

– Yazık, ama dikkat edeceğim Küçük Kral Loc. Anlaştık!

Derken, Clarides kalesinin burcu tepede görüldü. Abeille, sevdiği yaşlı çakıl taşlarına öpücük yollayacak zamanı ancak bulmuş ki, Clarides'in şebboylarla kuşatılmış kale bedeni bir anda karşısına çıktı. Kalenin gizli kapısına kadar, otların içinde ateşböceklerinin parıldadığı bir yokuşu tırmandılar. Maden işçileri olan Cüceler kilitler, zincirler, sürgüler ve parmaklıklarla durdurulamayacağı için, Kral Loc kapıyı kolayca açtı.

Abeille annesinin odasına giden döner merdiveni çıktı ve hızla atan kalbinin yavaşlamasını bekledi. Kapı usulca açıldı; odanın tavanındaki yaşlı avizenin ışığında, saçları ağarmış, zayıfla-

miş ve solgun annesini gördü. Yine de değerli taşlar takındığı ve at gezintilerine çıktığı eski günlerdekinden daha güzeldi. Annesi kızını düşte görür gibi, kucaklamak üzere kollarını açtı. Abeille de hıçkıra hıçkıra ağlayarak annesinin açık kollarına atmak istedi kendisini. Fakat Kral Loc, bu kucaklaşmayı önledi ve Abeille'i kırlardan Cüceler ülkesine geri götürdü.

XV

Kral Loc'un çektiği büyük acının açıklanmasıdır.

Abeille, yeraltındaki granit sarayın basamaklarına oturmuş, kayanın yarığından mavi gökyüzüne bakıyordu. Kuzukulakları gün ışığına dönmüş, şemsiye görünümü almışlardı. Abeille ağlamaya başladı. Kral Loc elinden tutarak:

– Abeille, neden ağlıyorsun, ne istiyorsun? diye sordu.

Birkaç gündür çok üzgün görüldüğü için Cüceler, Abeille'in ayakucuna oturmuş ona flüt, kaval, kudüm çalıyorlardı. Bazı Cüceler de onu eğlendirmek için, yapraktan fiyonklarla süslü başlıklarıyla, otların içinde birbiri ardına taklalar atıyorlardı. Hiçbir şey bu keşiş sakallı küçük adamların gözleri kadar görülmeğe değer olamazdı. Onu gölün kıyısında uyurken gördükleri ilk günden beri çok seven erdemli Tad, duygusal Dig ve yaşlı bir şairi andıran Pic, Abeille'in kolundan tutarak, üzüntüsünün nedenini öğrenmek için yalvarıyorlardı. En basit, ama en doğru düşüncelere sahip olan Pau, bir sepetin içinde Abeille'e üzüm sundu; ötekiler de genç kızın eteğini çekiştirerek Kral Loc'un söylediklerini yineliyorlardı:

– Abeille, Cüceler prensesi, neden ağlıyorsun?

Abeille yanıt verdi:

– Küçük Kral Loc ve sizler, küçük adamlar, üzüntüm size olan dostluğumu arttırıyor. Çünkü sizler çok iyisiniz. Ben ağladığımda sizler de ağlıyorsunuz. Ben Georges de Blanchelande için ağlıyorum. O bir gün yiğit bir şövalye olacak ve ben onu göremeyeceğim. Oysa onu seviyorum ve onun kadını olmak istiyorum.

Kral Loc elini Abeille'in elinden çekti ve dedi ki:

– Abeille, şölen masasında hiç kimseye aşık olmadığını söyleyerek neden beni aldattın?

Abeille yanıt verdi:

– Küçük Kral Loc, şölen masasında seni aldatmadım. O zaman Georges ile evlenmeyi arzu etmiyordum, bugünse bana evlenme teklif etmesini her şeyden çok isterdim. Ama edemez, çünkü nerede olduğunu bilmiyorum ve o da beni nerede bulacağını bilmiyor. İşte bu yüzden ağlıyorum.

Bu sözler üzerine çalgıcılar çalgılarını çalmayı bıraktılar; takla atanlar kafalarının üzerinde veya sırtüstü hareketsiz kaldılar; Tad ve Dig, Abeille'in giysisinin koluna sessizce gözyaşı döktüler; alçak gönüllü Pau, üzümlerle birlikte kargasından düştü ve tüm küçük adamlar korkunç iniltiler çıkarmaya başladı.

Fakat, parlak çiçeklerle süslü tacının altında hepsinden daha üzgün olan Cüceler kralı, pelerinini arkasında kızıl bir sel gibi sürükleyerek, hiçbir şey söylemeden uzaklaştı.

XVI

Bilge Nur'un sözlerinin Küçük Kral Loc'u nasıl mutlu ettiğidir.

Kral Loc, güçsüzlüğünü genç kızın görmesine fırsat vermedi. Kendisini yalnız hissediyor, ayaklarını kollarının arasına alıp yere oturarak, mutsuzca düşünüyordu.

Onu kıskanıyordu. Şöyle diyordu kendi kendine:

– O birisini seviyor ve sevdiği kişi ben değilim! Üstelik ben kralım, bilgeyim; hazinelerim var, olağanüstü gizler biliyorum; insanlardan üstün olan Cücelerin hepsinden daha üstünüm. O beni sevmiyor ve Cücelerin bilgeliğine sahip olmayan, belki de hiçbir şeyden haberi olmayan bir delikanlıyı seviyor. Hiç kuşku yok ki o değer biçmeyi bilmiyor ve sağduyulu değil. Aslında bu duruma gülmem gerek; ama onu seviyorum ve o beni sevmediği için hayatta hiçbir şeyden tat alamıyorum.

Uzun günler boyunca Kral Loc, kafasında, mutsuz ve kimi kez kötü düşüncelerle, en vahşi dağlarda tek başına dolaştı. Tut-saklık ve açlıkla Abeille'i kendisiyle evlenmeye ikna edebileceğini düşündü. Sonra bu düşüncüyü derhal kafasından attı. Gidip genç kızı bulmayı ve ayaklarına kapanmayı kafasından geçirdi. Fakat bu da aklına yatmadı. Ne yapacağını bilemiyordu. Sonuç olarak Abeille'in kendisini sevmesi kralın elinde değildi. Kızgınlığı bir anda Georges de Blanchelande'a yöneldi. Bu genç adamın büyücüler tarafından çok uzaklara gönderilmiş olmasını ya da en azından Abeille'i hiç tanımamış olmayı düşündü. Şunlar geçiyordu kafasından:

"Yaşlanmadım, ama acı çekmeyecek kadar da uzun yaşadım. Fakat acılarım ne kadar büyük olurlarsa olsunlar, şu an çektiğim acının yanında az kalır. Şefkat veya acıma duyguları önceki acı-

larıma tanrısal bir tat katıyordu. Oysa şimdi yalnızca kötü bir arzunun aşağılık üzüntüsünü çekiyorum. Ruhum çorak ve gözle-
rim, onları bir asit gibi yakan gözyaşlarım içinde yüzüyor."

Böyle düşünüyordu Kral Loc. Çektiği kıskançlığın onu hak-
sız ve kötü davranışlara sürüklemesinden, onun karşısında güç-
süz veya zorba görünmekten korktuğu için genç kızla karşılaş-
maktan kaçınıyordu.

Abeille'in Georges'u sevdiği düşüncesiyle her zamankinden
daha fazla acı çektiği bir gün, Cücelerin en bilgesi olan ve yerin
en derinliklerine kazılmış bir su kuyusunun dibinde yaşayan
Nur'a danışmaya karar verdi.

Bu kuyu çok derinlerde olduğu için iyi ısınıyordu. Kimi kez
iki küçük yıldız, kimi kez solgun bir güneş ışığı ve kimi kez de
kızıl bir ay ışığı ile aydınlandığı için karanlık olmuyordu. Kral
Loc kuyuya indi ve Nur'u laboratuvarında çalışırken buldu.
Nur'un yüzü yaşlı küçük bir adamın yüzünü andırıyordu. Başlığı
yabanikekik sapıyla süslüydü. Sağlam bilgisine karşın, yüzünde
ırkının saf ve masum ifadesini taşıyordu.

Kral ona sarılarak:

– Nur, dedi, sana danışmaya geldim, çünkü sen her şeyi bilir-
sin.

Nur:

– Kral Loc, ben çok şey bilebilirim, ama aptalın biri de olabi-
lirim, diye yanıt verdi. Ben bilmediğim pek çok şeyi öğrenmenin
yolunu biliyorum. İşte bu nedenle bana bilge diyorlar.

Kral:

– Pekâlâ, diye devam etti, Georges de Blanchelande isimli bir
delikanlının şu anda nerede olduğunu biliyor musun?

Nur yanıt verdi:

– Bilmiyorum ve hiç de merak etmedim. İnsanların ne kadar
bilgisiz, budala ve kötü olduklarını bildiğim için, ne yaptıkları-
na, ne düşündüklerine hiç aldırış etmedim. Ama bu kendini be-
ğenmiş ve zavallı ırkın yaşamını ödüllendirmek için, bu ırkın er-
keklerine cesaret, kadınlarına güzellik ve çocuklarına da masu-
miyet verildiğini biliyorum, Kral Loc. İnsanlık bütünüyle acıklı
veya komiktir. Cüceler gibi, yaşamak için çalışmak zorunluluğu-
nun bilincinde olan insanlar bu kutsal kurala karşı çıktılar ve bi-

zim gibi mutlu işçiler olmak yerine, savaşmayı çalışmaya yeğ tuttular, birbirlerine yardımcı olmak yerine birbirlerini öldürmeyi seçtiler. Doğruyu söylemek gerekirse bilgisizliklerinin ve acımasızlıklarının temel nedeni cesarettir. Zamanlarının çok az bir bölümünü hayatı tanımaya ayırıyorlar. Yeraltında yaşayan Cücelerin ırkı onlardan çok daha mutlu ve üstün. Ölümsüz değilsek de, kimi zaman kızgın, kimi zaman buzlu olan, kimi zaman yağşamın, kimi zaman ölümün fısıldandığı sert bir kabuk üzerinde doğan ırklar varlığını sürdürürken, bizler de bizi bağrına basan, özden ve doğurgan sıcaklığıyla bizi kucaklayan toprak kadar uzun yaşayacağız. İnsanlar zavallılıklarını ve kötülüklerini, aralarından bazılarının Cücelerden daha güzel olmalarını sağlayan bir erdemle örtüyorlar. Bu erdem acıma duygusudur. İnci tanelerinin parıltısı göz için ne anlama geliyorsa, acıma duygusunun göz kamaştırıcı ışıltısı da düşünce için aynı anlama gelir. Acıma duygusunu acılar öğretir ve Cüceler bu duyguyu fazla bilmezler, çünkü insanlardan daha bilge oldukları için daha az acı çekerekler. Cüceler zaman zaman derinlerdeki sığınaklarından çıkarlar ve insanları sevmek, onlarla birlikte acı çekmek, tanrısal bir çiy ile yüreklerini serinleten acıma duygusunu tatmak için yeryüzünün sert kabuğuna gidip insan içine karışırlar. İşte insanlar hakkındaki gerçekler bunlardır, Kral Loc. Ama şimdiye kadar bana onlardan hiçbirisi hakkında bir soru sormamıştın?

Kral sorusunu tekrarlayınca yaşlı Nur odayı dolduran gözlük camlarına baktı. Cücelerin hiç kitabı olmadığı için bunların hepsi insanlardan gelmişti ve başka amaçlar için kullanılıyordu. Kendilerini yetiştirmek için, bizler gibi, kağıtların üzerindeki işaretlere başvurmuyor, camlara bakıyorlar ve merak ettikleri şeyi görüyorlardı. Zor olan yalnızca uygun camı seçmektir.

Nur saydam, yakut bir gözlük camını eline aldı. Merceği parlak bir elmas olan bu gözlük artık eskisi kadar güçlü değildi. Sadece çok uzaktaki şeyleri görmeye yarıyordu.

Cücelerin, insanların bilmediği yarı saydam camları da vardı. Bunlar kayaların ve surların arasından geçerek her şeyi net görmeyi sağlıyordu. En az onlar kadar muhteşem olan bir diğeri geçmişin görüntülerine ayna tutuyor, onları yüzyılların içinden çekip sığınaklarına kadar getiriyordu.

Yaşlı Nur yeryüzünün, bildiğimiz görüntüyü almadan önceki biçimini de çok rahat görebiliyordu. Georges de Blanchelande'i bulması çocuk oyuncağıydı.

Basit bir cama bir dakikadan kısa bir süre baktı ve krala dedi ki:

– Kral Loc, aradığın kişi senin topraklarında yer alan kristal bir şatoda. Su Perilerinin elinde.

Kral Loc ellerini çırparak:

– Ya! Demek öyle! diye haykırdı. Ona mutluluklar dilerim.

Yaşlı Nur'u kucakladı, sonra kahkahalar atarak kuyudan çıktı.

Yol boyunca gülmekten kasıklarına ağrılar girdi. Gülerken sakalları karnının üzerinde ileri geri gidip geliyordu. –Hah, hah hah, hah hah hah!– Karşılaştığı küçük adamlar da sevinçle, onunla birlikte gülmeye başladılar. Onları gören başkaları da gülmeye başladı. Bu kahkahalar gitgide büyüdü ve derken tüm yeraltı kahkahalarla sarsılmaya başladı. –Hah, hah, hah, hah, hah, hah, hah, hah, hah, hah, hah, hah, hah, hah!

XVII

Georges Blanchelande'in muhteşem macerasıdır.

Kral Loc artık gülmüyordu; yatakta küçük yüzünü mutsuzlukla yastıkların altına gömmüştü. Su Perilerinin elinde tutsak olan Georges de Blanchelande'ı düşünerek, uyuyamıyordu. Cüceler, Abeille uyurken onun yerine inekleri sağmaya gittiklerinde, yumrukları sıkılı olarak beyaz yatağından kalkan Küçük Kral Loc, bilge Nur'un kuyusuna indi. Ona:

– Nur, dedi, bana onun, Su Perilerinin yanında ne yaptığını söylemedin?

Yaşlı Nur, kralın aklını kaybettiğini sandı, aklını kaybetmiş olsa bile kralın sevimli, zararsız aptallıklar yapacağını bildiği için korkuya kapılmadı. Cücelerin aptallıkları da, akıllı davranışları kadar sevimli ve hayal gücüyle doluydu. Ama Kral Loc delirmemişti. En azından sıradan aşıkların kaybettiklerinden daha fazla kaybetmemişti aklını.

Georges de Blanchelande'ı çoktan unutmuş olan yaşlı adama:

– Georges de Blancheland ile konuşmak istiyorum, dedi.

Bilge Nur karmakarışık duran mercekleri, aynaları bir düzene soktu ve Su Perilerinin ele geçirdiği Georges de Blanchelande'ın bir cam üzerindeki görüntüsünü krala gösterdi. Doğru bir seçimle ve araçları ustaca kullanarak, sevdaya düşmüş krala, kendisini mutlu bir sonun beklediği o kontesin oğlunun bütün macerasını gösterdi. İki küçük adamın, zamanın renkleri ve biçimleri arasında gördükleri, sözlere döküldüğünde şöyleydi:

Georges, göl kızlarının buzlu kollarında götürülürken öldüğünü düşündü. Ama yine de tatlı ezgiler duyuyor ve yüreğinde bir serinlik hissediyordu. Gözlerini yeniden açtığında, kolonları

gökkuşağının bütün renklerini yansıtan kristal bir sığınağın içinde buldu kendini. Bu sığınağın dibinde, tatlı renklerle bezenmiş büyük, sedef bir siper, Su Perileri kraliçesinin mercandan ve suyosunlarından yapılmış tahtının gölgeliği olarak iş görüyordu. Suların kraliçesinin yüzü sedekten ve kristalden daha tatlı parlıyordu. Kadınların kendisine getirdiği delikanlıya gülümsedi ve yeşil gözleriyle uzun uzun inceledi. Ona:

– Dostum, dünyamıza hoş geldin, dedi. Burada sana iyi davranılacak. Yeryüzünü ve yeryüzünün sıkıcı işlerini hatırlatan ne kuru bir söylev, ne zorlu bir çalışma, ne de incelikten uzak herhangi bir davranışla karşılaşacaksın. Burada yalnızca şarkılar, danslar ve Su Perilerinin dostluğu var.

Yeşil saçlı kadınlar delikanlıya müzik ve dans dersleri verdiler, ona eğlencenin her türlüsünü tattırmaya çalıştılar. Alnını kendi saçlarını parlatan istiridyelerle süslediler. Fakat yurt özlemi çeken delikanlıyı bunların hiçbiri avutamadı.

Yıllar geçiyor ve Georges her geçen gün kızgın güneşin kavurduğu, karın dondurduğu, acıların çekildiği, ancak tanıdığı ve sevdiği Abeille’i yeniden görebileceği yeryüzüne çıkma arzusuyla yanıp tutuşuyordu. Bu arada genç bir adam olmuş, bıyıkları terlemeye, sakalı çıkmaya başlamıştı. Sakalıyla birlikte gelen cesaret bir gün onu Su Perileri kraliçesinin karşısına çıkardı. Ona:

– Hanımefendi, dedi, eğer izin verirseniz sizden ayrılıp Clarides’e geri dönmek istiyorum.

Kraliçe gülerek:

– Sevgili dostum, dedi, istediğiniz izni size veremem, çünkü sevgilim olmanız için sizi bu kristal şatoda tutuyorum.

– Kendimi bu onura layık görmüyorum.

– Bu sizin inceliğiniz. İyi bir şövalye hiçbir zaman kadınına layık olduğunu düşünmez. Daha önceleri size verilen değeri anlamayacak kadar küçüktünüz. Biliniz ki sevgili dostum, sizden istenen sizin iyiliğiniz içindir. Yalnızca kadınıza itaat edin.

– Hanımefendi, ben Clarides’li Abeille’i seviyorum ve ondan başka kadın istemiyorum.

Yüzü solan güzel kraliçe haykırdı:

– Ölümlü bir kız, insanlar arasından değersiz bir kız bu Abeille. Nasıl sevebilirsin onu?

– Bilmiyorum, tek bildiğim onu sevdiğim.

Görüşürüz:

– Pekâlâ.

Kraliçe, delikanlıyı kristal şatoda tutmaya devam etti.

Georges, kadının ne olduğunu tam olarak bilmiyordu ve büyüklü kasabadaki Tannhauser'den çok, Lycome'de kızları arasındaki Achille'e benziyordu. Bu yüzden kaldığı büyük şatonun dört duvarı arasında dolanıp duruyor, kaçma çareleri arıyordu. Şatosu bu olağanüstü ve sessiz ülkenin her yerini görüyordu. Kristal duvarlar arasından denizde lalelerin filizlenmesini ve mercanların büyümelerini izliyordu. Madreporların ve denizkabuklularının üzerinde mavi ve sarı purparalar ışıltılar saçıyordu. Bu büyüklü güzellik onu pek etkilemiyordu, ama Su Perilerinin şarkılarıyla huzur buldukça kaçma isteği biraz azalıyor, ruhu yatışıyordu.

Şatonun bir dehlizinde, bir çiviyle duvara tutturulmuş, deriden, cildi yıpranmış eski bir kitap bulduğunda artık gevşeklik ve kayıtsızlık hissetmiyordu. Batık bir gemiden ele geçirilmiş bu kitap şövalyeler ve kadınlar hakkındaydı; içinde hak aşkı ve güzellik erdemi için devlerle savaşarak, haksızları doğru yola sokarak, dullara ve yetimlere sahip çıkıp onları koruyarak dünyayı gezen kahramanların öyküleri yer alıyordu. Georges bu öyküleri okudukça zaman zaman utançtan kızardı, kimi zaman öfkeye kapıldı, bazen de hayranlık duydu. Şöyle dedi kendi kendine:

– Ben de iyi bir şövalye olacağım. Dünyadaki kötülere cezalandıracağım, insanlığın iyiliği ve kadını Abeille adına yoksul insanların yardımına koşacağım.

Yüreklenen Georges bir kılıç kapıp, kristal şatodan ileri doğru atıldı. Önüne çıkan beyaz kadınlar kaçıştılar ve korkudan gölün gümüş suları gibi bayıldılar. Yalnızca kraliçe karşısına durdu ve yeşil gözlerini onun üzerine dikti. Georges kraliçeye:

– Bana yapılan büyüyü boz, dedi. Yeryüzünün yolunu aç. Bir şövalye gibi güneşle savaşmak istiyorum. Sevilen, acı çekilen, savaşılan yere geri dönmek istiyorum. Gerçek hayatı ve gerçek

ışığı geri ver. Erdemi geri ver bana, yoksa seni öldürürüm, kötü kadın!

Kraliçe hayır anlamında gülerek başını salladı. Güzeldi sessiz kraliçe. Georges bütün gücüyle kılıcı ona sapladı, ama Su Perile-ri kraliçesinin göğsüne çarpan kılıç kırıldı.

Kraliçe:

– Çocuk! dedi.

Ve onu şatonun altında bir tür kristal çukur oluşturan, çevre-sinde keskin dişleriyle köpekbahıklarının dolandığı bir hücreye kapattırdı. Hücresinin ince cam duvarları köpek bahıklarının tek hareketiyle kırılacak gibiydi. Bu garip yerde uyumak olanaksızdı.

Deniz altındaki hücresinin bir ucu, Cücelerin krallığına açılan bir kayalığın üzerindeydi.

İki küçük adam bir saat içerisinde Georges'un bütün geçmiş günlerini gördüler. Yaşlı Nur hücre sahnesini bütün acı yanlarıyla anlattıktan sonra, hani Savoie'luların küçük çocuklara büyü-lü fenerden söz ederken kullandıkları dil var ya, işte öyle bir dille Kral Loc'a şunları söyledi

– Kral Loc, görmek istediğin her şeyi gösterdim. Artık her şeyi biliyorsun. Ekleyecek hiçbir şey yok. Yine de gördüklerinin seni mutlu edip etmediğini öğrenme isteğinden kendimi alamıyorum. Gerçek duygularını bilmek isterdim. Bilimin amacı hoş-a gitmek veya gitmemek değildir. Bilim insanlık dışıdır. Büyü-le-yen, sevindiren, avutan şey şiirdir. İşte bu nedenle şiir bilimden daha gereklidir. Git de bir şarkı dinle Kral Loc!

Kral Loc tek söz söylemeden uzaklaştı.

XVIII

Kral Loc'un korkunç yolculuğudur.

Kral Loc, Nur'un kuyusundan çıktıktan sonra hazinesine gitti. Tek anahtarı olan bir sandığı açtı. Bir yüzük aldı ve parmağına taktı. Işıl ışıl parlayan bu yüzüğün taşı büyülyüdü. Marifetlerini öykünün sonunda göreceğiz. Daha sonra Kral Loc sarayına gitti, pelerinini, çizmelerini giydi, eline bir baston alıp yola koyuldu. Kalabalık yollardan, kasabalardan, dehlizlerden, petrol kuyularından, kristal mağaralardan geçti.

Düşünceli görünüyör ve anlamı olmayan sözler mırıldanıyordu. Ama kararlı bir şekilde yürüyordu. Zaman zaman önüne dağlar çıkıyor, bu dağları tırmanıyordu; ayaklarının altında uçurumlar açılıyor, bu uçurumları aşıyordu. İrmak geçitlerinden, kükürt buharının kararttığı korkunç yollardan geçti. Lavların üzerinden yürüdü. İnatçı bir gezgin gibiydi. Suyosunlarından damla damla süzülen deniz suyunun gözyaşları gibi aktığı ve sayısız kabuklu hayvanla dolu göletlerin bulunduğu karanlık mağaralara girdi. Cücenin ayakları altında kocaman yengeçler, langustlar, dev ısıtakozlar, suörümcekleri kaçışıyor, kimileri ise eziliyordu. Yüz yıllık ahtapotlar kımıldanıyor, ağızlarından iğrenç kokulu bir zehir püskürtüyorlardı. Kral Loc aldırmadan yoluna devam ediyordu. Mağaraların dibine vardı. Burada donuk gözlü, uzun kollu, kıskaçlı bir yığın kaplumbağa benzeri yaratık kralı sardı ve boyuna kadar tırmandı. Kral sert bir kayaya tutunarak mağaranın üst duvarını kazdı. Kabuklu canavarlar da onunla birlikte yukarı tırmanıyorlardı. Yüzüğü ile kayaya dokundu. Kaya büyük bir

gürültüyle parçalandı. Güzel bir ışık dalgası bir anda mağaranın içine yayıldı ve aptal yaratıklar karanlıklara kaçtılar.

Kral Loc gün ışığının sızdığı yarıktan başını çıkarınca, Abeille'i ve yeryüzünü düşünerek hücrelerinde yanıp yakılan Georges de Blanchelande'ı gördü. Yolculuğunun amacı Su Perilerinin tutuşunu kurtarmaktı. Kristal hücresinin altından saçlı sakallı koca bir kafa çıktığını gören Georges, bir tehlikeyle karşı karşıya olduğunu düşünerek, yeşil gözlü kadının göğsünde kıldığını unuttuğu kılıcını aramaya başladı. Bu arada Kral Loc merakla ona bakıyordu.

– Pöh! dedi, meğerse bir çocukmuş.

Evet, basit bir çocuktı ve kraliçenin ihtiraslı öpücüklerinden kendisini bu basitlik sayesinde kurtarabilmişti. Bilim adamı olmasına karşın, bu basitlikten Aristoteles bile kendini kurtaramamıştı. Savunmasız görünen Georges:

– Ne istiyorsun benden koca kafa? Sana bir kötülüğüm dokunmadığı halde neden bana kötülük yapmak istiyorsun?

Kral Loc hem neşeli, hem acıklı bir sesle:

– Küçüğüm, dedi, bana kötülük yapıp yapmadığını bilmiyorsun; çünkü nedenleri ve sonuçları, yansıtımlı eylemleri ve genel olarak felsefeyi bilmiyorsun. Fakat şimdi bunları konuşmanın zamanı değil. Eğer bu hücreden kurtulmak istiyorsan benimle gel.

Cücenin çıktığı yarıktan ikisi birlikte mağaraya indiler.

Georges:

– Cesur bir küçük adamsınız, dedi kurtarıcısına hayatım boyunca sizi seveceğim. Peki Clarides'li Abeille'in nerede olduğunu biliyor musunuz?

Cüce:

– Bazı şeyleri bilirim, diye yanıtladı, ama sorgucubaşlarından hoşlanmam.

Bu sözler üzerine kafası iyice karışan Georges, ahtapot, istakoz ve yengeçlerle dolu karanlık mağaranın içinde sessizce kılavuzunu izledi. Bir süre sonra Kral Loc sırtarak:

– Yolumuz pek güzel değil genç prens! dedi.

Georges:

– Bayım, özgürlük yolu her zaman güzeldir ve kurtarıcım yanımda olduğu sürece kaybolmaktan korkmuyorum, diye yanıtladı.

Küçük Kral Loc söylediği söze pişman oldu. Dehlize ulaştıklarında, genç adama Cücelerin yeryüzüne çıkmak için yaptığı bir merdiveni göstererek:

– İşte yolun, elveda, dedi.

Georges:

– Veda etmeyin, diye yanıt verdi; sizi yeniden görebileceğimi söyleyin. Benim için yaptıklarınızdan sonra hayatım sizindir.

Kral Loc şöyle dedi:

– Bunu senin için değil, bir başkası için yaptım. Tekrar görüşsek iyi olur, çünkü birbirimizi sevmeyiz.

Georges ağırbaşlı bir adam havasıyla devam etti:

– Kurtuluşumun acıya dönüşeceğini hiç sanmıyorum. Ama yine de görüşmek istemiyorsanız elveda bayım.

Kral Loc sertçe:

– İyi yolculuklar, diye bağırdı.

Cücelerin yaptığı merdiven Clarides şatosunun en az bir mil uzağındaki terk edilmiş bir maden ocağına çıkıyordu.

Kral Loc mırıldanarak yoluna devam ediyordu:

– Bu delikanlı ne Cüceler kadar bilgili ne de onlar kadar zengin. Abeille'in onu neden sevdiğini gerçekten anlamıyorum. Genç, güzel, sadık ve yiğit olduğu için mi acaba?

Birilerine oyun oynayan adam havasında gülerek şehre girdi. Abeille'in evinin önünden geçerken, kristal hücrede yaptığı gibi, koca kafasını pencereden uzattı ve nakış işleyen gençkızı gördü.

Ona:

– İyi günler Abeille, dedi.

Abeille:

– İyi günler küçük kral, diye yanıt verdi. Hiçbir şey istemiyor, en azından hiçbir şeyden pişmanlık duymuyor gibi bir haliniz var.

İsteddiği bir şeyler vardı kuşkusuz, ama pişmanlık duyduğu

hiçbir şey yoktu gerçekten. Bu düşünce iştahını açtı. Mantarlı sülün yedikten sonra Bob'u çağırđı. Ona:

– Bob, dedi, kargana atla, Cüceler prensesini bul ve ona Georges de Blanchelande'in uzun zamandan beri Su Perileri tarafından tutsak tutulduğunu ve bugün Clarides'e geri döndüğünü söyle.

Bob kargasına atlayıp uzaklaştı.

XIX

Terzi Jean'ın ve düşese şarkılar söyleyen kır kuşlarının
muhteşem karşılaşmasıdır.

Georges doğmuş olduğu yeryüzüne döndüğünde, karşılaştığı ilk kişi yaşlı terzi Jean oldu. Terzinin kolunda, şato görevlisi olduğunu belli eden kırmızı bir kolluk vardı. Delikanlıyı gören yaşlı adam bir çılgılık atarak.

– Aziz Jacques'ın başı için! dedi. Eğer siz yedi yıl önce gölde boğulan Georges de Blanchelande değilseniz, onun ruhusunuz veya onun ruhuna girmiş şeytansınız.

– Ne onun ruhuyum ne de şeytanım sevgili Jean. Bir zamanlar dükkânınıza gelip kız kardeşim Abeille'in oyuncak bebeklerine giysi dikmeniz için kumaş getiren Georges de Blanchelande'im.

Yaşlı terzi yeniden çılgılık attı:

– Demek boğulmadınız, bayım. Buna çok sevindim. Çok da iyi görünüyorsunuz. Pazar günleri düşesin yanında at sürerken sizi görmek için bana yalvaran oğlum Pierre şimdi delikanlı oldu ve Tanrı'ya şükür, tıpkı size söylediğim gibi iyi bir işçi olarak çalışıyor. Sizi suların altında balıkların yemediğini öğrenince (o böyle sanıyor) çok sevinecek. Bu konuda size çok hoş şeyler söyleyecektir. Zeki bir çocuk. Tüm Clarides'de büyük bir üzüntü yarattınız. Çocukluğunuz umut doluydu. Bir gün dikiş iğnemi istemiştiniz de tehlikeli olacağı için vermemiştim. Ormana gidip köknar ağacından yeşil yeşil güzel iğneler toplayacağınızı söylediğinizi hiç unutmam. Evet, aynen böyle söylemiştiniz, hatırla-

dıkça hâlâ gülerim. Tanrım, ne günlerdi! Benim küçük Pierre de böyle hazırcevaptı. Şimdi fıçıcı olarak sizin hizmetinizde çalışıyor bayım.

– Onu görmeyi çok isterim. Ama şimdi bana Abeille ile düştten haber verin.

– Yazık! Demek prenses Abeille'in kaçırıldığını bilmiyordunuz, efendim. Yedi yıldır dağdaki Cüceler ülkesinde. Sizin boğulduğunuzu sandığımız gün o da kayboldu. O gün Clarides Dükalığı iki değerli çiçeğini kaybetmişti. Düşes yasa boğuldu. Bu dünyadaki en güçlü kişilerin bile biz basit insanlar gibi acılar çektiklerini, hepimizin Adem'in çocukları olduğunu o gün anladım. Söylendiği gibi "ağacı kurt, insanı dert çürütürmüş". O günden sonra düşesin saçları ağardı ve yaşam sevinci bitti. İlkbaharda, kuşların şakıdığı fidanlıkta karalar giymiş gezinirken, o küçük kuşlar kadar mutlu değildi. Fakat umudunu da tamamen yitirmedi. Sizden hiç haber almadıysa da, en azından gördüğü düşlerden Abeille'in yaşadığını öğrendi.

Yaşlı Jean uzun uzun anlatmaya devam ediyordu; ama Georges, Abeille'i Cücelerın tutsak aldığını öğrendiği andan beri onu dinlemiyordu.

Georges şöyle düşünüyordu:

"Cüceler Abeille'i yeraltında tutuyorlar. Beni kristal hücreden bir Cüce kurtardı. Demek ki bu cücelerın hepsi aynı değil. Benim kurtarıcım kız kardeşimi kaçırınlarla aynı ırktan olmaz."

Bütün düşündüğü Abeille'i nasıl kurtaracağıydı.

Bu arada şehre doğru ilerliyorlardı. Evlerin eşiklerinde dedikodu yapan kadınlar birbirlerine güzel yüzlü bu genç adamın kim olduğunu soruyorlardı. Bazıları Georges de Blanchelande'ı tanıdılar ve bir hayalet gördüklerine inanıp, haç çıkararak kaçıştılar.

Yaşlı bir kadın:

– Okunmuş su dökmek lazım, dedi; okunmuş su dökersek düşüp bayılır. Terzi Jean'ı götürüyor, onu diri diri cehennem alevlerine atacak.

Aralarından bir genç kız:

– Çok sevimli! dedi. Bu delikanlı bizler kadar canlı, hatta

bizden daha canlı. Bir çiçek kadar taze. Öteki dünyadan çok, çapkınlıktan geliyor gibi. Uzaktaki bir bayandan. Tıpkı geçen yıl Roma'dan gelen seyis Francoeur gibi.

Georges'a hayran kalan Marguerite isimli bu genç kız odasına koştu ve Meryem Ana'nın karşısında duaya başladı: "Meryem Ana! Bana bu genç adam gibi bir koca nasip eyle!".

Georges'un dönüşü üzerine her kafadan bir ses çıkıyordu. Haber ağızdan ağıza yayılarak, meyve bahçesinde dolaşmakta olan düşese kadar ulaştı. Düşes o sırada fidanlıkta kuşların şarkısını dinliyordu:

Cik, cik, cik,

Cik, cik, cik,

Georges de Blanchelande

Cik, cik, cik,

Senin büyüttüğün çocuk

Cik, cik, cik,

Şimdi burada, şimdi burada

Cik, cik, cik,

Francoeur saygıyla düşese yaklaştı ve dedi ki:

– Öldü sandığınız Georges de Blanchelande geri döndü hanımefendi. Bir şarkı besteleyeceğim onun için.

Bu arada kuşlar şarkıya devam ediyordu:

Cik, cik, cik, cik, cik, cik

Evet, evet, evet

O burada, burada!

Ve düşes, kendi çocuğu gibi büyüttüğü genci karşısında görünce, onu kucaklamak için kollarını açtı ve düşüp bayıldı.

XX

Küçük saten ayakkabının öyküsüdür.

Clarides'de herkes Abeille'in Cüceler tarafından kaçırıldığından emindi. Düşes de böyle düşünüyordu, ama gördüğü düşler kesin bir bilgi vermiyordu.

Georges:

– Biz onu bulacağız, diyordu.

Fancoeur:

– Biz onu bulacağız, diye karşılık veriyordu.

Georges:

– Onu annesine getireceğiz, diyordu.

Francoeur:

– Onu buraya getireceğiz, diye karşılık veriyordu.

Georges:

– Onunla evleneceğim, diyordu.

Francoeur:

– Sizi evlendireceğiz, diye karşılık veriyordu.

Yöredeki insanlardan Cücelerin yaşantısı ve Abeille'in gizemli kaçırılışı hakkında bilgi topladılar.

Clarides düşesinin sütannesi Maurille'den de bilgi aldılar. Maurille'in artık sütü kalmamıştı, kümesinde tavuk besliyordu. Georges ve Francoeur sütanneyi kümesinde buldular. Cıvcıvleri ne yem veriyor ve onlarla konuşuyordu: "Geh bili bili, geh bili bili, gelin küçüklerim! Merhaba efendim! Geh bili bili! Ne kadar da büyümüşsünüz! Bili bili, bili bili! Yakışıklı koca delikanlı olmuşsunuz! Hişt, git, git bakayım! Şunu görüyor musunuz, büyük

olanı, küçüklerin yemlerini hep o yiyor. Dünyanın hali böyle işte. En iyiler hep zenginlere gider. Şişmanlar semirdikçe zayıflar zayıflamaya devam eder. Çünkü yeryüzünde adalet yok. Size ne ikram edeyim efendim? Bir bardak meyve suyu ister miydiniz?"

– Memnuniyetle Maurille. Sizi kucaklamak isterim, çünkü siz hayatta en çok sevdiğim insanın annesini sütünüzle beslediniz.

– Doğrudur efendim; anneniz benim sütüm sayesinde altı ay on dört günlükken ilk dişini çıkarmıştı. Bu nedenle rahmetli düşes bana armağan vermişti. Doğrudur.

– Pekâlâ Bayan Maurille, bize Abeille'i kaçıran Cüceler hakkında bildiklerinizi anlatır mısınız?

– Ne yazık ki, efendim, Abeille'i kaçıran Cüceler hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Benim gibi yaşlı bir kadının bunları nereden bilsin? Öğrendiğim çok az şeyi de unutalı yıllar oldu. Şimdi gözlüklerimi nereye koyduğumu bile zor hatırlıyorum. Bazen gözümde oldukları halde saatlerce arıyorum. Alın bu meyve suyunu için. Çok tazedir.

– Sağlığınıza Maurille! Bu arada kocanızın Abeille'in kaçırılışı hakkında bazı şeyler bildiği söyleniyor.

– Doğrudur efendim. O, eğitim almadığı halde çok şey bilir. Lokantalarda, meyhanelerde öğrenir ve hiçbir şeyi unutmaz. Eğer hayatta olsaydı ve bu masada bizimle birlikte otursaydı, sabaha kadar hikayeler anlatabilirdi. Bana öyle çok şey anlattı ki kafamın içi allak bullak oldu, hiçbir şey aklımda kalmadı. Dün yediğimi bile unuttur oldum. İşte durum bu.

Evet, durum buydu ve sütannenin kafası çatlak, eski bir tencereden farklı değildi. Georges ile Francoeur kadından işe yarar bir bilgi alabilmek için didinip durdular. Her seferinde şu şekilde başlayan bir hikayeyle karşılaştılar:

"Yedi yıl oldu efendim. Abeille'in ve sizin kaybolduğunuz gün, rahmetli kocam bir at satmak için dağa gitti. Gerçek bu. Bacaklarına güç, gözüne fer gelsin diye hayvana, şaraba batırılmış yulaf verdi. Onu dağın yakınındaki pazara götürdü. At iyi paraya satıldığı için, onu elma şarabına bastırılmış yulafla yemlediğine hiç pişman olmadı. İnsanlar gibi, o atın da aptalca davranışları oluyordu. Görünüşüne aldandılar. Rahmetli kocam atı satabildiği

için çok sevindi. Arkadaşlarına içki ısmarladı. Tüm Clarides'de rahmetli kocam kadar verdiği söze sadık bir başkası yoktur. Aynı gün eve dönerken yanlış bir yola girmiş. Bir mağaranın yakınına geldiğinde, tahtırevan üzerinde bir kızı ya da bir oğlanı taşıyan küçük adamlar görmüş. Korkmuş ve onlarla karşılaşmak istemi-miş. İçtiği şarap bile tedbiri elden bırakmasına engel olamamış. Mağaranın yakınlarında piposunu düşürmüş, onu almak için eğildiğinde yerde küçük, saten bir ayakkabı görmüş. Neşesi ye-rindeyken bu ayrıntının üzerinde durmaktan hoşlanırdı. "İlk kez bir piponun bir ayakkabıya dönüştüğünü gördüm" deyip gülerdi hep. Kız ayakkabısı olduğu için Cücelerin bir kızı kaçırdığını düşünmüş. Daha sonra ayakkabıyı cebine koymuş. Takkeli kü-çük adamlar onu görüp üstüne atılmışlar ve sille tokat dövmüş-ler. Şaşkınlıktan olduğu yerde kalakalmış.

Georges:

- Maurille! Maurille! diye diye haykırdı, o Abeille'in ayak-kabısıdır! Onu bana verin, binlerce kez öpeyim. Bir torbaya ko-yup, kalbimin üzerinde taşıyacağım onu. Öldüğümde de tabutu-ma konulur.

- Nasıl isterseniz efendim. Tabi eğer bulabilirseniz. Cüceler onu kocamdan geri almışlar. Oysa kocamın niyeti ayakkabıyı görevlilere vermişti. Bu konu açıldığında böyle söylerdi.

- Yeter, yeter! Bana yalnızca mağaranın adını söyleyin.

- Oraya Cüceler mağarası derler efendim. İyi bir isim, rah-metli kocam derdi ki...

- Maurille! Artık tek söz etme! Francoeur, sen bu mağaranın yerini biliyor musun?

Elindeki meyve suyunu Francoeur:

- Efendim, siz benim şarkılarımı bilseydiniz bu mağarayı da bildiğimden kuşku duymazdınız diye yanıt verdi. O mağarada tam on iki beste yaptım ve her bir yosununa söz yazdım. Şunu söyleyebilirim ki efendim, bu on iki şarkıdan altısı gerçekten iyi-dir. Diğer altısı da fena sayılmaz. Size bir ikisini okuyabilirim...

Georges:

- Francoeur, diye bağırды, Cücelerin mağarasını ele geçirip Abeille'i kurtaracağız!

Francoeur:

- Keşke, dedi.

XXI

Georges ve Francoeur'ün atıldıkları maceradır.

Gece şatoda herkes uyuduğunda, Georges ile Francoeur silahları aramak üzere salona usulca girdiler. Burada, bir kirisin altında, bir kurdu veya bir insanı öldürebilecek her şey vardı. Kargılar, kılıçlar, hançerler, av bıçakları ışıldıyordu. Başka bir kirisin altında şövalye giysileri hazır bekliyor, sanki her birinin içinde bir zamanlar büyük maceralara yelken açmış kahramanların ruhu bulunuyordu. Demir eldivenli parmakların tuttuğu kalkan, cesaret için tedbirin gerekli olduğunu ve savaşçıların yalnızca saldırmak için değil aynı zamanda korunmak için silahlandıklarını hatırlatır gibiydi.

Georges bu zırh takımları arasından, bir zamanlar Abeille'in babasının Avalon ve Thule adalarında savaşırken kullandığı takımları seçti. Francoeur'ün yardımıyla zırhı kuşandı ve üzerine Clarides güneşinin armasının işlendiği kalkanı almayı da ihmal etmedi. Francoeur de bir zamanlar babasının giydiği çelik yeleği giydi. Artık kullanılmayan bir falyayı da kafasına takıp tüylerle süsledi. Gösterişli ve eğlenceli olsun diye böyle yapıyordu. Tehlikelere atılırken sevinçli görünmenin yararlı olduğuna özellikle inanıyordu.

Böylece silahlandıktan sonra ay ışığı altında köye indiler. Francoeur atları bir ağaca bağladı, gizli kapıya yanaştı. Çok hızlı atlardı bunlar ve Cücelerin dağı Follet'nin merkezine ulaşmaları en az bir saatlerini almıştı.

Francoeur:

– İşte mağara, dedi.

Efendi ile seyis, ellerinde kılıçlar mağaraya daldılar. Böyle bir macera için büyük bir cesaret gerekiyordu. Fakat Georges aşkı ve Francoeur de efendisine sadık bir insandı. Şairin dediği gibiydi durum:

Her şeyi yapabilir Dostluk, birleşirse Aşkla.

Georges ile Francoeur karanlıkta bir saat kadar yol aldıktan sonra çok parlak bir ışık görüp, şaşırdılar. Cüceler ülkesini aydınlatan meteorlardan biriydi bu.

Yeraltından gelen ışığı görünce eski bir şatonun ayağında olduklarını anladılar.

Georges:

– İşte ele geçireceğimiz şato, dedi.

Francoeur:

– Kesinlikle, diye karşılık verdi. Şimdi silah olarak yanıma aldığım şu şaraptan birkaç yudum içmeliyim; çünkü şarabı ne kadar değerliyse insan da o kadar değerlidir, insan ne kadar değerliyse mızrağı da o kadar değerlidir, mızrağı ne kadar güçlüyse düşmanı da o kadar güçsüzdür.

Georges kılıcının kabzasını hızla şatonun kapısına vurdu. Duyduğu titrek bir sesle başını kaldırdı ve pencerelerden birinde sakallı küçük bir yaşlı adam gördü. Adam sordu:

– Siz kimsiniz?

– Georges de Blanchelande.

– Ne istiyorsunuz?

– Köstebek yuvarınızda haksız yere tuttuğunuz Abeille des Clarides'i almak istiyoruz, siz çirkin köstebeklerin elinden.

Cüce yok oldu, Georges ile Francoeur yeniden baş başa kaldılar. Francoeur:

– Efendim, dedi, abartıyor muyum bilmem, ama, cüceyi tatlı dille ikna etmeye çalışsaydınız daha iyi olmaz mıydı?

Francoeur hiçbir şeyden korkmuyordu, fakat yaşlandıkça yumuşamış ve kibarlaşmıştı, insanlara bağırmaktan hoşlanmıyordu. Georges ise tersine, daha fazla haykırmaya başladı:

– Yeraltının çirkin yaratıkları, köstebekler, porsuklar, lağım fareleri, kapıyı açın da gününüzü göstereyim size!

O bağırmaya devam ederken, şatonun bronz kapısı kendi kendine, ağır ağır açılmaya başladı.

Georges önce korktu ama yine de bu gizemli kapıdan geçti, çünkü cesareti korkusunu yenmişti. Avluya girdi ve tüm pence-relerde, kapılarda, çatılarda, sokak aralarında, hatta bacalarda bile oklu cüceler gördü.

Bronz kapının üzerine kapandığını işitti ve bir anda ok yağmuruna tutuldu. Oklar başının üstünden, sağından, solundan hızla geçiyordu. İkinci kez korkuya kapıldı, ikinci kez korkusunu yendi.

Kolunda kalkanı, elinde kılıcı basamakları çıktı ve birden karşısında altın asası, tacı ve lal rengi peleriniyle Cüceler kralını gördü. Georges kendisini kristal hücreden kurtaran küçük cüceyi tanıdı. Ayaklarına atılıp, ağlayarak:

– Sevgili kurtarıcım, dedi, siz kimsiniz? Benim Abeille’imi alıkoyan siz misiniz yoksa?

Cüce:

– Ben Kral Loc’um, diye karşılık verdi. Cücelerın sırlarını öğretmek için Abeille’i yanımda alıkoydum. Krallığıma, meyve bahçesine yağın dolular gibi düştün, çocuk. Ama insanlardan daha güçsüz olan Cüceler, onlar kadar sinirli değildir. Senin hareketlerine alınmayacak kadar zekiyim. Senden üstün olduğum şeyler arasında bir tanesi var ki, onu hep koruyacağım. O da adalet. Abeille’i buraya çağıracağım ve ona seni isteyip istemediğini soracağım. Bunu sen istiyorsun diye değil, yapmam gerektiği için yapacağım.

Kral sustu, beyaz entarisi, sarı saçlarıyla Abeille belirdi. Georges’u görür görmez kollarına atılmak için koştu, şövalyenin çelik göğsüne sıkı sıkı sarıldı.

Kral Loc sordu:

– Bu genç adamla evlenmek istediğin doğru mu Abeille?

Abeille:

– Evet, doğru, Küçük Kral Loc, diye yanıt verdi. İşte görüyorsunuz küçük adamlar, gülüyorum ve çok mutluyum.

Abeille ağlamaya başladı. Gözyaşları Georges’un yanakları-

na akıyordu, mutluluk gözyaşlarıydı bunlar; aralarına gülüşmeler ve sevgi sözleri karışıyordu. Küçük çocukların kekelemelerine benzer sözlerdi bunlar. Mutlu görüntüsünün Kral Loc'u üzeceğini düşünmüyordu bile.

Georges:

– Sevgilim, dedi, sana kavuştuğum için çok sevinçliyim. Sen canlıların en güzeli ve en harikasisin. Beni seviyorsun. Tanrıya şükürler olsun ki beni seviyorsun! Yoksa beni Su Perilerinin camdan hücrelerinden kurtaran Kral Loc'a da aşık mısın?

Abeille Kral Loc'a dönerek:

– Küçük Kral Loc, diye haykırdı; demek onu sen kurtardın, beni seviyordun, benim sevdiğimi ve beni seven kişiyi de sen kurtardın...

Ağzından başka bir söz çıkmadı ellerinin arasına başını alarak diz çöktü.

Bu sahneye tanık olan küçük adamların tümü ağlamaya başladı. Gözyaşları oklarına akıyordu. Sadece Kral Loc sessizliğini koruyordu. Kralın bu büyüklüğü ve iyiliği nedeniyle Abeille ona karşı, bir kızın babasına duyduğu sevgiyi duyuyordu. Sevgilisinin elini tuttu ve dedi ki:

– Georges, seni seviyorum; Georges, seni ne kadar sevdiğimi Tanrı bilir. Ama Kral Loc'u nasıl terkedebilirim?

Kral Loc kızgın bir sesle:

– Kesin artık! diye bağırды, ikiniz de tutsağımısınız, diye bağırды.

Kral Loc bu sözleri şakayla söylemiş, herkesi eğlendirmek istemişti. Aslında kızgın değildi. Francoeur ona yaklaşıp, diz çökerek:

– Hizmetlim, dedi, hizmetinde olduğum efendimizle birlikte beni de tutsaklığa kabul edin.

Abeille onu tanıyarak:

– Siz misiniz Francoeur, sizi tekrar gördüğüme çok sevindim. Bu kıyafetle sizi zor tanıdım. Hâlâ şarkı söylüyor musunuz?

Ve Kral Loc hepsini akşam yemeğine davet etti.

XXII

Her şeyin iyi bittiğidir.

Ertesi gün Abeille, Georges ve Francoeur, Cücelerin onlar için hazırladığı şık giysileri giyip, Kral Loc'un da, söz verdiği gibi krallık kıyafetiyle kendilerine katıldığı şenlik salonuna gittiler. Kralı, kuğu tüylerinin süslediği başlıkları, vahşi hayvan kürklerinden giysileri ve silahlarıyla adamları izliyordu. Sağa sola koşuşturan Cüceler pencerelerden, bacalardan şölen yerine akıyorlardı.

Kral Loc, bir ucunda meşaleler, ibrikler, maşrapalar ve altın işlemeli kupaların bulunduğu bir taş masanın üzerine çıktı. Abeille ile Georges'a yaklaşımlarını işaret etti ve dedi ki:

– Abeille, Cüceler ülkesinin bir yasası, topraklarımızda yaşayan bir yabancıнын yedi yıl sonra özgürlüğüne kavuşması gerektiğini söyler. Bizimle yedi yıl geçirdin. Eğer bu hakkı sana vermezsem kötü bir yurttaş ve suçlu bir kral olurum. Gitmene izin vermeden önce, seninle evlenemeyen ben, seni, kendi seçtiğin kişiyle nişanlamak istiyorum. Bunu mutlulukla yapıyorum, çünkü seni kendimden de çok seviyorum ve benim acım, senin mutluluğunun yok ettiği küçük bir leke gibidir. Clarides'li Abeille, Cüceler prensesi, bana elini ver ve siz de Georges de Blanchelande, siz de elinizi verin.

Georges ile Abeille'in ellerini birleştiren Kral Loc halkına döndü ve güçlü bir sesle şöyle dedi:

– Küçük adamlar, çocuklarım. Bu iki kişinin yeryüzünde evlenmek üzere nişanlandıklarının tanığı sizlersiniz. Onlar yer-

yüzüne geri dönsünler ve orada güllerin, karanfillerin, şakayıkların açmasını sağlayan iyi yürekli bahçıvanlar gibi, cesaretin, alçakgönüllülüğün ve sadakatin çiçek açmasını sağlasınlar.

Bu sözler üzerine Cüceler çığlıklar attılar. Sevinmeleri mi yoksa üzölmeleri mi gerektiğini bilmedikleri için çelişkili duygular içindeydiler. Kral Loc yeniden nişanlılara döndü, kuyumculuk sanatının incelikleriyle işlenmiş kupa ve maşrapaları göstererek.

– İşte Cücelerın armağanları, dedi. Al Abeille, bunlar size küçük dostlarınızı hatırlatacaktır. Bunlar onların armağanları, benim değil. Benim vereceğim armağanı birazdan göreceksiniz.

Büyük bir sessizlik oldu. Kral Loc şefkat dolu bir bakışla Abeille'i seyreliyordu. Abeille ise saçlarındaki güllerle ışıllı parlayan başını nişanlısının omzuna koymuştu.

Kral sözlerini şöyle sürdürdü:

– Çocuklarım, çok sevmek yeterli değil, sevmek de gerek. Büyük bir aşk iyidir kuşkusuz, ama karşılıklı bir aşk en iyisidir. Yaşayacağınız aşklar, büyük bir aşk olduğu kadar, karşılıklı bir aşk da olsun. Hiçbir şey eksik olmasın, hoşgörü de. Acıma da olsun biraz. Sizler gençsiniz, güzelsiniz, iyisiniz, ama sizler insan-sınız ve bu nedenle yoksunluklara mahkumsunuz. Bu nedenle, birbirinize duyduğunuz duygular arasında acıma duygusu yoksa, bu duygular sizin genel yaşamınızın koşullarına uygun olmayacaktır. Bu duygular kara, yağmura karşı dayanıksız şölen giysilerine benzer. Gerçek sevgi, birini güçsüzlükleriyle birlikte, yoksulluğuyla birlikte sevmektir. Hoş görmek, özür dilemek ve teselli etmek. İşte aşkın bilimi.

Kral Loc büyük bir heyecana kapılarak sözlerine ara verdi. Sonra devam etti:

– Çocuklarım, mutlu olun, mutluluğunuzu koruyun, iyi koruyun.

O konuşurken, Pic, Tad, Dig, Bob, Truc ve Pau, Abeille'in beyaz entarisine sarılmış, gençkızın ellerine ve kollarına öpücükler konduruyorlar ve kendilerini terk etmemesi için yalvarıyorlardı. Derken, Kral Loc kemerinden bir yüzük çıkardı. Yüzüğün taşı ışıllı parlıyordu. Su Perilerinin hücrelerini açan

büyülü yüzüktü bu. Yüzüğü Abeille'in parmağına taktı ve dedi ki:

– Abeille, istediğiniz zaman Cüceler ülkesine girmenizi sağlayacak olan bu yüzüğü al. Sizleri ağırlamaktan her zaman mutluluk duyarız ve sizlere elimizden gelen yardımı yaparız. Siz de bunun karşılığında çocuklarınıza, yeraltında yaşayan masum ve çalışkan küçük insanları hor görmemeyi öğretin.

S O N

ÖYKÜ - ANI - ANLATI - GEZİ - DENEME

Salman Rüşdü

JAGUAR GÜLÜŞÜ (NİKARAGUA GEZİ NOTLARI)

Lu Sun

SİLAHLARA ÇAĞRI

İsmet Zeki Eyuboğlu

ANILAR

ÖĞRENCİLER

Evgenia Ginzburg

ANAFORA DOĞRU/I

ANAFORUN İÇİNDE/II

Mariam Tilali

SOWETO ÖYKÜLERİ

Oğuz Özügül (Derleyen)

DOSTOYEVSKİ'NİN MİRASI

İsmet Zeki Eyuboğlu

DİLİN KEMİĞİ

ŞİİR

Suna Aras

HAMUR ANA ÖLDÜ YAŞASIN KRAL

Gülbahar Kültür

SUSTUĞUN YERDE KAL

İsmet Zeki Eyuboğlu

TAŞOLUĞUN BAŞINDA

KARA ZIPKALI UŞAKLAR DESTANI

HZ. ALİ'NİN ŞİİRLERİ

Aytaç Varol

BİR NEHİR AKIYOR İÇİME

İsmet Kemal Karadayı

KURTKAPANI ŞİİRLERİ - MAĞMA

Aşık Sadk Kara

ŞİİRLER

Kemal Yalçın

SÜRGÜN GÜLLERİ (2. Baskı)

BARIŞ SICAĞI